

श्री चिदानंद (कर्प्रचंद्रजी) <u>कृत</u> पद **संग्रीं**ह

भाग १ 'लो

पेरकः सन्गुणानुरामी मुनि कर्पूरविजयजी

सक्गुणानुरामी मुनि कपूरिविजयजी

मकाशंक:

पकाशकः पोपटलाल साकरचंद शाह—भावनगर मारफत

पोरवाल एन्ड कंपनीना मालीकः-श्रंकरलाल शिवनाथजी पोरवाल

३५६ बेताल पेंठ-पुनासीटी. ----

बीर संबत् २४६२] :: [बिकम संबत् १९९२ आवृत्ति पहेळी] :: निकल १०००

मुख्यः पठन-पाठन

मुद्रक : क्षेठ देवचंद दामजी : आनंद प्रेस-भावनगर.

निर्मेळ ज्ञान-दान-प्रचारना अभिलापी

ञांतमृर्ति श्री कर्पृरविजयजी महाराज.

श्री चिदानंदाय नमः

श्रीचिदानंदजी

(कर्पूरचंदजी) कृत बहोंतेरी.

पद पहेलुं (राग-माड)

'पिया परघर मत जावो रे, करी करुगा महाराज. पिया कुळ मरजादा लोपके रे, जे जन परघर जाय; तिणकुं उभय लोक सुण प्यारे, रंचेक श्वोभा नांच. पि.? कुमता संगे तुम रहे रे, आगे काळ अनौंद; तामे मोहें दीखांवह प्यारे, कहा नीकाल्यो स्वाद.पि.२ लगैंत पिया कश्चो माहरो रे, अशुभ तुमारे चिच; पण माथी न रहाय पिया रे, कहा विना सुण मिर्च.पि.२ घर अपने वालेम कहो रे, कोण वस्तुकी खोट; फोगट तद किम लीजीए प्यारे, श्रीशु मरमैंकी पोट.पि.४

१ प्रियः २ लेशमात्रः ३ द्यानंतः ४ मनेः ५ देखाडोः ६ लागे छेः ७ माराधीः ८ मित्रः ९ स्वामिन् ! १०

सुनी सुमताकी विनित रे, चिदानंद महाराज; कुमतानेहें निवारके प्यारे, देंहीनो शिवपुर राज. पि.५

पत वीजं

(राग-माह,)

पिया निज महेल पथारो रे, करी करुणा महाराज. पिया ० तुम निर्ने सुंदर साहिबा रे, मो मने अति दु:ख थाय; मनकी व्यथा मनही मन जानत, केम मुख्यी कहेवाय. पि.१ बालमांव अब बिसरी रे, ग्रहो उचित मरजाद; आतम सुख अनुभव करो प्यारे, मांगे सादि अनाद. पि.२ सेवककी रुज्जा सुंधी रे, दांखी साहेब हाथ; तो श्री करो विमासण प्यारे, अम वर आवत नाथ. पि.२ मम चिन चार्तक बंन तुमे रे, इस्यो भाव विचार; यार्चक दांनी उमय मिल्या प्यारे, शोमे न डील रुगार.पि.४ चिदानंद प्रश्च चिन गमी रे, सुमताकी अरदास; निज चर्रचरणी जाणके प्यारे, सफ्र करी मन औस. पि.५

११ स्तेर १२ भोका सन्ते

१ ावना. २ मारा मनमां. ३ अञ्चानता. ४ सादि अनंत. ५ वर्षो. ६ कही. ७ पस्तावो. ८ चातक पक्षी. ९ मेघ. १० मागस. ११ घरवाळी. ग्रहिणी. १२ आजा.

पद त्रीजुं

(राग-मार)

सुअपी आप विचारो रे, परपंखें नेह निवार—सु॰ ए आं॰
परपरियाँति पुड्रमळं दिसा रे, तामे निज असिमान;
धारतं जीव एही कक्को प्यारे, वंधेहेतु भगवान. सु. १
कनक उपलेंमें नित रहे रे, इधमांह फुँनी वीवे;
तिज संग तेज सुवास कुसुम संग, देह संग तेम जीव. सु. २
रहत हुतासंन काष्टमें रे, प्रगटे कारण पाय;
लही कारण कारजता प्यारे, सहेजे सिद्धि थाय. सु. ३
स्वीरं नीरकी सिम्नता रे, जैसें करत मरींळ;
तैसें भेद ज्ञानी लक्षा प्यारे, कटे कर्मकी जाळ. सु. ४
अजर्डुलवासी केसरी रे, छेल्यो जिम निज रूप;
चिदानंद तिम तुमहु प्यारे, अनुभव धुँद्ध स्कर्प, सु. ५

æ

१ अस्य धातमा. २ पर पत्त-पोट्नालिक. ३ पक-मेक थार जवारूप ४ विभाव दशा. ५ घोरवाधी. ६ कर्म-रूप बंधनतुं कारण. ७ माटीमां. ५ पून: अने ९ की. १० अम्मि. ११ कुछ अने पाणीनी. १२ हंस. १३ बकराना टोळामां उद्घरेल. १४ अनुभवदानबी पोताना छुद्ध स्वरुपनी स्थाङ.

पद चोधुं

(राग-मारु)

वंधं निज आप उदीरंत रे, अजाकुँपाणी न्याय. वंध०
जकळ्या किणे तोहे सॉकळा रे, पकळ्या किणे तुज हाथ;
कोण अपके पहेरुये प्यारे, रहत तिहारे साथ. वंध० १
वांदर जेम मदिरा पीए रे, विंछु डेकिर्त गातै;
अत रुमे कोतुक करे प्यारे, तिम अमकी उतपात. वंध० २
कीरे वंध्या जिम देखीए रे, निलींनी अमरसंयोग;
इणविध भया जीवकुं प्यारे, वंधनरूपी रोग. वंध० ३
अम आरोपित वंधयी रे, परपरिणति संग एम;
परवशता दुःख पावते प्यारे, मंकेंट सुटी जेम. वंध० ४
मोह दशा अळगी करो रे, घरो सुसंवर भेख;
चिदानंद तव देखीए प्यारे, श्रशी स्वभावकी रेखें. वंध० ५

æ

१ कर्मकंधनः २ प्रेरणा करीने. ३ वकरी अने छरी. ॥ तने पमर्मा-वेडी कोये नांखी छे १ ५ पहेरगीर. ६ इंख्यो होब. ७ शरीर. ८ झांति-अझाननो. ५ पोपट पोताने बंधारेख माने. १० कमळ. ११ वांद्ररो. १२ चंद्रस्थमा-वनो रेखा-आस्मानी सहज स्थिति.

पद पांचमुं

(राग-काकी)

मितमत्र एस विचारो रे, मत मतीयेनका भाव. मिति व संतुगते वस्तु लहो रे, वादिववाद न कोय; खर्र तिहां परकाश्च पीयारे, अधकार निव होय. मिति १ ह्रप रेख तिहां निव घटे रे, ग्रुंद्रा मेखें न होय; मेद्रज्ञीन दृष्टि करी प्यारे, देखो अंतर जोय. मिति २ तनता मनता वचनता रे, परपिणित परिवार; तनसमनवचनातित पीयारे, निज सत्ता मुखकार. मिति २ अंतर शुद्ध स्वभावमें रे, नहीं विभाव लवलेश, अमे आरोपित लक्षयी प्यारे, हैंसी सहत क्लेश. मिति ४ अंतर्भत तिहवें रे गही रे, कायायी व्यवहार; चिदानंद तव पामीए प्यारे, मवसायरेकी पार. मिति ० ५

[×]मितवाळा १ वर्गनना. २ यथातच्य. ३ सूर्य. ४ लिंग. ५ वेच. ६ जड-चैतन्यनो विवेक. ७ आत्मानी. - राग-द्वेषक्य परिणति. ९ रागद्वेषकप विभावयुक्त. १० आत्मा. ११ आत्मार्ग. १२ निश्चयदृष्टि. १३ भवसमुद्व.

पद छुट्टं

(राग काफी अथवा वेलाउल)

अकळ कळा जगजीवन तेरी—(ए आंकणी.) अंते उद्धियी अनंतगणो तुजः झान महा लघुबुद्धि ज्युं मेरी. अकळ० १ नयें अर्रु भंगें निर्वेष विचारत, पूरवधर थाके गुण हेरी;

विकल्प करत थाग नवी पामे, निर्विकल्पतें होत मयेरी. अकळ० २

अंतर अनुभव विण तुज पदमें, यक्ति नहि कोउ घटत अनेरी:

युक्ति नाह काउ घटत अनेरा; चिदानंद प्रश्च करी कीरपा अब,

दीजे ते रर्स रीझे भेंलेरी. अकळ० ३

æ

१ छेछा स्वर्यभूरमण २ समुद्रधी ३ सात नय ४ जने. ५ सात मंग. ६ चार निक्षेपा. ७ बीजी. - आत्मातुमव रसमां. ९ कचि. १० हडी.

पद सातमुं

(र्रींग उपरनोः) जौं लों तस्व न सेज पदेरी, ए आंकणी.

जो ला तत्त्व न सूज पहरा. ए आक्रणाः तों लों मृढ भरमेवझ मृल्योः

ता ला मृद भरमवञ्च मृल्या; मत ममता ग्रही जगधी लैंडेरी. जौं लौं० १

अर्केर रोग श्रम कंप अश्रम लख.

भवसायर इण गांत रहेरी;

धान काज जिम मुरख खीतहूँड, ऊखँर भूमिको खेत खडेरी. जों लों० २

उचित रीत ओळख विण चेतन, निश्चदिन खोटो बाट बडेरी:

निश्चदिन खोटो घाट घडेरी; मस्तक मुक्कट उचित मणि अनुपम,

पगश्पण अज्ञान जडेरी. जों स्नौं० २ क्रमताका मन वर्क तेरंग जिम.

ग्रही विकल्प मेर्गमांहि अडेरीः

१ ओळखाण-प्रतीति र जज्ञान, मिध्यात्ववदा ३ विरोध करी रहे छे. ४ आ भवमां मुख मळे ने पर-मवमां दुःख मळे ते अकर रोग. ५ आ भवमां दुःख मळे पण परमवमां सुख मळे ते क्षेप रोग. ६ सेह्नत. ७ खारवाळी. प वाकी. ९ बोडी. १० मार्गमां.

चिदानंद निजे रूप मंगेन भया. तब कर्तर्क तोहे नाहि नहेरी. जौं लौं० ४

पद आठमं

(राग काफी तथा वेलाउल)

आतम परमातम पढ पावे.

जो परमातमञ्जं लैय लावे. आतम० सणके शब्द कीर्ट अंगीको.

निज तनमनकी सुध बिसरावे:

देखह प्रगट ध्यानकी महिमा.

सोइ कीट श्रंगी हो जावे. आतम० १

क्रसमसंग तिर्लंतेल देख फ्रनि,

होय सुगंध फलेल कहावे:

श्रॅक्तिगर्भगत स्वाति उदक होय,

मुक्तीफळ अति दाम धरावे. आतम० २ पुन पिर्नुमंद पलाशीदिक्रमें.

चंदनता ज्यं सुगंघथी आवे:

११ स्वस्वरूपमां. १९ मम. १३ विकल्प. १ लीनता. २ इयळ. ३ भमरी. ४ शब्दि, मान-५ भूली जाय. ६ तलनुं तेल. ७ क्वीपमां पडेलुं ८ स्वाती

नज्ञनं ९ मोती. १० लींबडो. ११ खालरा खगेरेमां.

गंगामें जळ आण आणके, गंगोर्देककी महिमा भावे. आतम० ३ पारसँकी पेरेंसंग पाय फुनि, लोहीं कर्नेंक स्वरूप लिखावे;

र्घ्याता ध्यान घरत चित्तमें इम, ध्येयसरूपमें जाय समावे. आतम० ४

भज समता ममताकुं तज जन, शुद्ध स्वरूपथी प्रेम लगावै;

चिर्देनिंद चित्त प्रेम मगन भया, दुविधी मान सकळ मिट जाने. आतम० ५

पद नवमुं

श्री गोडी पार्श्वनाथनुं स्तवनः (राग काफी तथा वेलावल)

अरज एक गवडीचा स्वामी, सुणहु कुपानिधि अंतरजामीः आंकणीः

१२ गंगामा जळनी. १३ पारसमिश्रामो. १४ प्रसंगः १५ छोदुं. १६ सोर्जुः १७ अंतरात्मा. १८ परमात्म~~-स्व~~क्षपः १९ डामाडोळण्णुं.

अति आनंद भयो मन मेरो, चंदवंदन तुम दर्शन पामी;

चद्वदन तुम दश्चन पामाः हं संसार असार उदिघ पट्यो.

तुम प्रभु भये पंचम गतिगामी. अरज० १

हुं रागी तुं निपंट निरागी,

तुम हो निरीहै निर्मळ निर्फामी;

पण तोहे कारणरूप निरख मम,

आतम भयो आतमगुणरामी. अरज० २

गोपे बिरुद निर्रंजामक माँहण,

प्रगट धर्यो तुम त्रिश्चवन नामी;

तांते अवस्य तारशो मोंक.

इम विलोकी धीरज चित्त ठामी. अरज० ३

र्युग पूरंण निधान शैशी (१९०४) संवत, भावनगर भेटे गुणधामी:

चिदानंद प्रश्च तुम किरपाथी,

अर्नुमव सायर सुख विसरामी. अरज० ४

१ चंद्र समान. (परम शान्त) मुख. २ वितकुळ इ हेहा विनाना ४ कामना-इच्छा रहित. ५ गोवाळ. ६ निर्वामक-सुकानी. ७ कोहने एण न हणो प्वा उपदेशक. ८ अञ्चमव सुखसागरमां विश्राम स्टब्स् रह्या हुं.

पद दशसुं

(राग-वेकाउस.)

मंद विषेयग्रहित्र दीपतो, रवितेज घनेरो; आतम सहजस्वभावधी, विभाव अंघेरो. मंद० १ जाग जीयो अब परिहरो, भववास वसेरो; भववासी आशा ब्रही, भयो जगठको चेरो⁸, मंद० २ भाग्न तजी निर्राञ्चता, पंद शाश्चता हेरो⁸; चिदानंद निज रूपको, सुख जाण मछेरो. मंद० ३

पद अग्यारमुं (राग उपरनो)

जींग जुर्गति जाण्या विना, कहा नाम धरावे; रमांपति कहे रंकेंकुं, घन हाथ न आवे. जोंग० १ भेख धरी मांधा करी, जमकुं भरमावे; पूरण परमानंदकी, द्वैधी रंच न पावे. जोंग० २ मन मुंड्या विना मुंडकुं, अति घेट मुंडाबे; जटाजुट श्विर धारके, कोंड कान फर्तावे. जोंग० ३

१ विषयकप चन्द्र. २ आत्मा. ३ ताबेदार, सेवक. ४ निराशीमाव-निःस्पृष्टता. ५ शाश्वत पद. ६ जुओ.

१ चार्टागयोग अथवा संयमयोग चाववा तपयोग के बीर्ययोग २ रहस्य ३ धुं. ४ धनपति. ५ गरीक्ने. ६ कत्रम ७ शोध ५ कडाते.

ऊर्वेबाहु अधोयुखे, तन ताप तपावे; चिदानंद समज्या विना, मिर्णती नवि आवे. जोग०४

पद बारमुं

(राग उपरनो)

आज सखी मेरे वाल्प्री। निज मंदिर आये; अति आनंद हियें घरी, इसी कंडे लगाये. आज० १ सहज स्वभावजळे करी, रुचिंघर नवराये; याळ मरी गुणसुंखडी, निज हाथ जिमाये. आज० २ सुरंभी अनुभव रस मरी, बीडीं खबराये; चिदानंद मिले दंपती, मैंनोर्चछित पाये. आज० ३

पद नेरमुं.

(राग-विभास) जुठी जग माथा नरकेरी काया.

ज्यं बादरेकी छाया माहरीः

६ ऊंचा हाथ. १० लेखामां.

१ जगतनी रखना. २ वादळानी.

१ प्रीतमः २ ह्वयमां ३ गळेः ४ रुचिक्प घरमां ५ गुणकप मीठाईः ६ जमाड्याः ७ सुवासितः ८ पान-बीडाः ९ मेगां मळीः १० सुखशान्तिकप मनोवांछाः

झानांजेंन कर खोल नयन मम,
सद्युक इणावित्र प्रगट उखाइँरी. १
मूल विशेत विषवेलें प्रगटी इक,
पत्र रहित त्रिश्चवर्में छाईरी;
तेसा पत्र चूर्णं खात मिरगेंछा,
मुख विन अचरिज देखें हुं औहरी. २
पुँकेष एक नारी निपजींह,
ते तो नपुँसेंक घरमें समाइरी;
पुत्र र्शुंतल जाये तिण बाला,
ते जगमांहे अधिक दुःखेंदाहरी. ३
कारण विन कारजकी सिद्धि,
केम मेंई मुख कही नव जाहरी;
चिदानंद एम अकळ कळाकी,
गति मति कोउ विरले जन पाहरी. ४

४ बानक्य उज्ज्वल अंजन. ५ ताखावेल-द्यावित छे. ६ विनानी. ७ विषय-तृष्णाक्य विषयेल्डी. - विस्तार पामी छे प्रयोत सर्वे जीवोने पोताने आधीन कर्या छे. ९ तेना. १० चूंटी. ११ प्रत्य जीवकण हरणी. १२ जाबीने. १२ लोमक्य पुनये. १४ तृष्णाक्य-वारीने जन्म आप्यो, १५ मनक्य नर्युसकता. १६ राम-द्वेषक्य जोडला पुनोने. १७ दुःख आपनारा. १- बनी.

पद चौतमं भी पार्श्वकित स्वकृत

(राग विभास)

देखो भीव जिनजीके युगै.

चरनकमळ नीके-देखो० आंकणी जिम उदयाचळ उदय भयो रवि.

तिम नख मानकैंके-देखो॰

नीलोत्पेल सम शोर्भ चरण छँबि. रिष्टं रतनहके-देखो ः

सेरमि समनवेरे यक्षकेर्दम कर. अर्चित देवनके-देखो०

निरख चरन मन हरख भयो अति.

वामानंदेंनके-देखो० चिदानंद अब सकल मनोरथ,

सफळ भये मनके-देखो०

१ मध्य जीवो २ वे. ३ उत्तम, ४ माणेकना, ५ नील (आसमानी) कमळ. ई शोभे. ७ कान्ति. ८ स्याम रत्ननी जात. ९ रनमय शरीरमां. १० सुगन्धी. ११ उत्तम फूल. १२ चंदन, केशर, बरास, अंबर, कस्तुरी, गोरुचंदन, रतांजळी, काचो हिंगळोक, मरचकॅकोळ ने सोनानो बरक-ए दश पदार्थीनो यक्तकर्दम थाय छे. १३ प्रजायेल. १४ बामा मोताना पत्र.

पद पंदरमुं.

श्री नेमिनायतुं स्तवनः (राग-केरवो)

अखियां सफल भइ.

अलि ! निरस्त नेमिजिनंद अ० आंकणी.

पद्मासन आसन प्रभु सोहत.

मोहत सुर नर ईदः घुघरबाला अलख अनोपम,

रक्तोत्पर्लं अर्नुचंदः

मुख मानु पूनमचैदः अ०१ नयन कर्मेळदल, शुक्तेसुख नौसा,

अधर विव सुरोकंदः

कुंदर्फली ज्युं दंतिपंतिं ' रेसेना देल क्षोभा अर्मेदः अ०

कंबुं ग्रीवं भ्रज कमलनाल करें,

र आंखो. २ शॉम हो. ३ पुत्रस्वाळा-पुघरा जेवा गोळ मरोडवाळा केश. ४ कमळपत्र. १ पोपट. ६ नासिका. ७ होट. - गोळाफळ जेवा लाळ. २ सुख्युं सूळ. १० सम्बुद्धनी कळी. ११ दांतनी पंकि. १२ औम. १३ स्कप्त. १४ अस्पंत. १५ शंक. १७ हाथनी इस्रेळी १८ स्कक्तमळ जेवी. १९ चंडनी पाछळ रहेळ. हृदय विशाळ थाँळे केंटि केसरी, नैंगिभ सरोवर खेंदैं. अ० ३ केंद्रली खंभ युग चरनसरोज जैसे, निशैदिन त्रिश्चवन वेदें, चिदानंद आनंद सुरति, ए शिंबोटेवीनंद. अ० ४

> अ¥ पद १६ मुं

(राग-भैरव)

वित्था अन्य अमायो सूरख! वित्था॰ ए आंकणी, रंचकं सुखरस का होग चेतन, अपनो सूर्जं नसायो; पांच मिथ्यौत धार तुं अजँहुं, साच मेद नवि पायो. सुरख॰ १

१ फोकट. २ अल्प. ३ किंमत. ४ अभिप्रहिक, अनाभिप्रहिक, आभिनिवेशिक, सांशयिक अने अना-भोग मिथ्यात्व. ५ हजी.

२० खुमचा जेर्चु. २१ केड. २२ वृंटी. २३ मध्य भाग (जेवी गंभीर ' २४ केळना स्थंभ समान. २५ जेना चरणकमळ २१ रात्रिविवस. २७ वंद्यः २८ शिवादेवी माताना पुत्र.

कनक कामिनी अरु एहथी. नेई निरंतर लायोः ताहथी तं फिरत सँरानो. कनक बीज मान खायो. मुरख० २ जनम जरा मरणादिक दृःखर्मे, काळ अनंत गमायोः अरहटे घटिका जिम कहो याको. अंत अजहं निव आयो. मुरख० ३ लख चोराशी पहेर्या चोठाँना. नव नव रूप बनायोः विन समकित सुधारस चाख्या, गिणती कोउ न गिणायो. मूरख० ४ एती पर नवि मानत मुरख, ए अचरिज चित आयो: चिदानंद ते धन्य जगतमं, जिणे प्रश्रुश्च मन लायो. मुरख० ५

^{.38}

६ स्नेह. ७ मिद्रापानीनी जेम. ८ धंतूराना बी. ९ फरता रेंटना घडा. १० वेश−नवा नवा शरीर रूप. ११ अम्रत.

पद १७ मुं.

(राग-भैरव)

जग सेपनेकी माया रे नर! जग सपनेकी माया o

सपने राज पाय कोउ रंक ज्युं,

करत काज मन भाया; उघरत नयन हाथ लैख खप्पर,

मन हुं मन पर्छताया. रेनर !०१

चर्पळा चमकार जिम चंचळ, नरभव सत्रै बतायाः

अंजली जळ सम जगपति जिनवर,

आयु अधिर दरशायाः रेनर!०२

योवन संध्यारींग रूप फुरिन, मळ मलिने अति कायाः

विणसैत जास विलंब न रंचक,

जिम तर्रुवैरकी छाया. रे नर !० ३

१ स्वप्नती. २ भावतुं-गमतुं. ३ जोवुं. ४ हायमां खप्पर-भिक्षापात्र. ५ पस्ताबो. ६ वीजळी ७ शास्त्रमां - स्तोबामां रहेल ६ अस्थिर. १० रंग. ११ जब्द. १२ गंत्री. १३ जीण थती. १४ मोटा दुस्त्री.

सरितोंचेग समान ज्युं सैपैति, स्वारय धुैंत मिर्त जीया; आमिर्भेजुञ्च मीर्ने जिम तिन संग, मोहजाळ चंघाया. रे नर ! ० ४ ए संसार असार सार पिणै, यामें हैतैना पैर्या; चिदानंद प्रश्च सुमरनसंति, धरिये नेहें मवाया. रे नर !० ५

> पद १८ मुं श्री ऋषभजिन स्तवन. (सम्बन्धाती)

मान कहा अब मेरा मधुकर ! मान० ए आंकणी. नामिनेंदके चरण सरोजैंमें, कीजे अचल बमेर्रा रेः

१५ नदीना पाणीना देग जेवो. १६ लड़की. १७ पुत्र. १८ मित्र. १६ इती. २० मांसनी पेद्योमां खुक्य थयेल. २१ माइक्तां २२ पण. २३ पटलो. २४ मास बवी छि. २५ समप्ण करवाची. २६ सवायो क्लेइ-जल्यंत स्लेइ. १ मनक्प क्षमर. २ नामिराजाना कुंबर क्षोत्रपम-तेव प्रमु ३ कमळमां ४ वसवाट.

परिमल में तास लहत तन सहेजे,
तिविध तीप उतेरी रे. मान० १
उदितें निरंतर झार्नभान जिहां,
तिहां न मिथ्यात्व अधेरा रे;
संपुट होत नहीं तातें कहा,
सांज कहा संबेरा रे. मान० २
नहींतर पर्छतावोगे आस्तर,
बीत गया यो वेरी रे;
चिदानंद प्रसु पेंदैकज सेवत,
बर्षेरी न होय भव फेरा रे. मान० ३

æ

पद १९ मुं (राग-भनाशरी)

भ्रत्यो भमत कहा वे'अजान! भ्रत्यो॰ ए आंकणी आलेंपपाल सकल तज मृरख,

कर अनुभवरस पान. भूल्यो० १

[×] सुगंधी ५ आधि, व्याधि अने उपाधि. ६ गान्त याव छे. ७ उनेल. ५ झानस्य सूर्य. ९ संकोषाता नथी. १० सवार. ११ पस्तालु पडरो १२ वेळा-समय. १३ चरणकमळ १४ मोटे भागे, प्राय:

१ ठपकाना भावमां आ अब्द वपराय छे २ जंजाळ

आय कृतींत गेंहिगो इक दिन, हॅरि ग्रैंग जेम अचाँनः; होर्यगो तन-धनधी तुं न्यारो, जेम पाको तरुपान. श्रुख्यो० २ मात तात तरुणी सुर्खेरीती, गरज न सस्त निर्दानः

चिदानंद ए वचन हमेरी, धर राखो प्यारे कान. अल्यो० ३

. 25

पद २० मुं. (राग धनाओं)

तज +अमृतरस खासाः

संतो ! अवैरिज रूप तमासा, संतो० ए आंकणी.

*कीडीके पग कुंजैर बांध्यो, ×जळमें मकैर पीयासा. संतो!०१

करत हलाहले पान रुचिर्धर,

३ काळ. ४ पकडरो. ५ सिंह ६ हरणने. ८ ओचिता. ८ धईश. ९ सुखधी. १० नकी, ११ द्यामारा.

१ नवाईरूपः * कीडीरूप कर्मवर्गगाना पने २ अनंत गक्तिवाळी आत्मारूप हाबी. बानकप जळमां ३ मच्छ. ४ तरम्यो. ५ तीव्र झेरनुं पीवुं. ६ रुचिपूर्वक. +बानामूत

चितासँणि तज घरत चित्तसँ, काच शक्तर्रको आशाः संतो! ० २ बिने बार्टरं वेरसा अति बरसत, विनेदिग बहेर्त बतासीँ; "वज्र गत्तत्त हम देखा "जलमँ, कोरा रहत "पतासाः संतो! ० ३ वेर अनादि पण उपरथी, वेसत लगतः बेंगासाः

चिदानंद सोही जन उत्तम.

कापत याका पार्सी. संतो ! ० ४

पद २१ मुं.

(राग धनाश्री)

कर ले गुरुगैम द्वान विचारा—कर ले॰ आंकणी. नाम अध्यातम ठवण द्रव्यथी.

भाव अध्यातम न्यारा-कर ले० १

७ रत्न. न काचना ककडानी. ९ विना. १० बादळा. ११ वरसाद. १२ दिशाना घोरण विना १३ वहे छे. १७ परपोटा. + आहंकारकप वज्र × मृदुताकप जळमां + मायावी जीवकप पतासा १९ वगळा. १६ पास-वंधन. १ गृजगायी. २ अथ्यापना वार प्रकार:-नास.

पक बुंदर्जंळयी ए प्रगळ्या,

*श्रुवतमागर विस्तारा;

पन्य जिन्होंने उठट उद्धिकुं,

एक बुंदर्में डारा—कर छे० २

बीजरुंचि घर समता परिहर्र,

लही आगम अनुसारा;

परपर्वंथी लख हर्णविष अप्या,

अंहि कंचुक जिम न्यारा—कर छे० ३

भीस परत अम नासह तासह,

मिथ्या जगत पर्यारां:

स्थापना, द्रस्य अने भाव. आतुं विशेष स्वक्त भी आनंद्यनजीइत चोवीशीना अयांसनाथ प्रभुता स्तबनमां छं सार प छं के प्रथम त्रण अस्थात्म भाव अभ्यात्मता कारणक्ष्य छं, भाव अस्थात्म प्रगटे छं त्यारे पक्की ते त्रण उपयोगी रहेता नथी. भाव अस्थात्मधी आत्मयुवा सवाय छं. माटे तेनो स्वीकार करवो योग्य छं. १ विषदीधी. + गास्त्रकप सागर ४ आत्मस्वक्षमां, ५ योडा शब्दोमां चणुं समजवापसूर्त ते बीजत्वि कहेवाय छे, एवा बीजरुवि-वाळा जीवने वयारे समजवाबुं पडतुं नथी, योडा शब्दोमां ज ते समळी साची वातने प्रद्वण करते छे हे, आ सम-तिकत्ती वश्य होत्व पैकीनोए के मुंद छे, श्वास कर. ७ दुद्-गळ भावधी-जडधी. ८ आ रीते. ९ आत्माने. १० सस्य तेनी कांवळीयो जेम न्यारो. ११ प्रतीति पडचे. १२ प्रसार. चिदानंद चित्त होत अँचळ इम, जिम नोर्म धुका तारा—कर ले० ४

पद २२ मं.

(राग धनाशरी)

अब हम ऐसी मनमें जाणी अब॰ आंकणी. परमारख पंथ समज विना नर.

वेद पुराण कहाणी. अब० १

अंतर लक्ष विगेत उपरथी,

कष्ट करत बहु प्राणी;

कैोटि यर्तैन कर तुपँ लहत नहीं. मथतां निर्श्नदिन पाणी. अव०२

रुवैण पुराळी थाई लेणकुं; सायरेमांही समाणी:

१३ निश्चळ. १४ आकाशमां रहेल.

साट—जे एगं जाणह से सब्बं जाणह; जे सब्बं जाणह से एगं जाणह॥ -श्री आचारांग सब.

१ कवन करी. २ विनाः ३ करोडः ४ वलः ५ वी. ६ राजिदिवसः ७ मीठानीः ८ ताम ९ सामर-वरियामां. तामें मिलं तद्रंप मई ते,

पर्लंट कहे कोण वाणी ? अव० ३ खटमैत मिर्से मीतंग 'अंग रुख,

युक्ति बहुत वखाणी;

चिदानंद सँरवंग विलोकी,

तत्त्वीरथ ल्यो ताणी. अब० ४

æ

पद २३ मुं.

(राग-टोडी)

सीहं सोहं सोहं सोहं,

सोहं सोहं रटेना लगीरी-सो० आंकणी. इंगैला पिंगेला सुखमना साधके, अरूँग प्रतिथी प्रेम पगीरी:

र० मळी. ११ एककप. १२ पाळी खाखीने आत्मा जा त्मानुभवी बनी गया पळी अनुभवज्ञाननी वात कोण करे? जेने जिज्ञासा जागे ते अनुभवे. १३ पद्धव्योन-क्रमत. १४ मळीने. १५ हाथीना. १६ अवयोत. १७ बघा जंग. १८ तपासा. १९ परमार्थ.

१ ते हुं. २ जपवं. राष्ट्री पाह्न जमणी बाजुनी, सूर्यस्वर. ४ पिपाला (किंडावी केंद्रीनी, चंद्रस्वर. ५ सुर्युष्ट्या वाडी माजी, क्लाब्युड्यी श्वास नीकळे ते. ६ साधीने ७ अर्थाक्षरः

वंकनाल खटचंक मेदके, दक्षेमद्वार छुम ज्याति जैगीरा. सोइं०१ खुलत क्पेंट घेंट निज पायो, जनम जरा प्रय भीति भेगीराः

काच शकेल दे चिंतामणि ले,

कुमता कुटिलकुं सहज ठेंगीरी. सोइं०२ व्यापक सकट स्वरूप लाँच्यो इम, जिम नर्भेमं मेंगे लेंहैत खेंगीरी; चिदानंद आनंद सुरति, निस्ख प्रेमभेंर इदि थैंगीरी. सोइं०३

2.0

९ चांसानी करोडनो भाग १० इत् चक आ प्रमायो-अधो, नाभि, हृद्य, फंड, भाज अने शिर ११ ब्रह्मरंध्र १२ प्रकाश. १३ जाम्रत थाय छे.

१४ हृद्यक्रार, १५ स्वक्पनो साक्षाकार, १६ नासी जाय छै. १७ ककडो. १८ जिलामिकर ग्रुद स्वक्र्य. १९ जापी. २० ओळखे छे. २१ आकादामां. २२ मार्ग. १३ जाणी शके छे. २५ पक्षी. २५ मेम उपजवायी. १६ स्थिप.

पद २४ मुं.

(गग-टोडी)

अबे लागी, अब लागी, अब लागी, अब लागी, अब लागी, अब लागी, अब प्रीत सेहीरी. अब० आंकणी.

अंतर्गतकी बात अर्ली सुन,
सुखथी मोंपें न जात कहीरी;
चंद्र चकोर्रकी उपमा इण सँमे,
साच कहुं तोहें जात वेहीरी. अव० १
जलंघर बुंद समुद्र समाणी,
भिम्न करत कोउ ताम भेंहीरी;
हेंते भावकी टेव अनादि,
लिनेमें ताकुं आज देहीरी. अव० २
विरहें व्या ज्यापत नहीं औत्ही,
प्रेम धरी पिर्धु अंके गहीरी १

१ हवे तो. २ सत्ती ३ हवयनी ४ सत्ती. ५ माराषी, ६ व्यकोर पक्षी. ७ समये ८-९ जती रहे. १० मेथ-बरसाद. ११ पृथ्वी पर. १२ जुदापर्युं. १३ क्षणमात्रमां. १४ बाज्री नांती. १५ वियोगनी. १४ पोडी. १७ सत्त्वी. १८ पतिष. १९ खोळामां लीधी छे.

चिदानंद चके केम चातेंर.

ऐसो अवसर सीर लेंहीरी. अब० ३

d

पद २५ मुं.

(राग-टोही)

श्रीतम श्रीतम श्रीतम श्रीतम,

प्रीतम प्रीतम करती में हाँरी. ए आंकणी. एसें निटेर भये तम केसें ?

एस । नदुर मय -- ³*

अजैंहुं न र्रीनी खबर हमारी; कवणे भात तम रीझत "मोपें;

र्रुख न परेत गति रंचे तिहारी श्रीतम०१

मगन भये नित्य मोहर्सुता संग, विर्चरत हो स्वक्रंदविहारीः

पण इण वातनमें सुण वार्लम,

ण इण वातनम सुण वालम, क्योभा नहीं जगमांही तिहारी. प्री०२

२० चतुर मनुष्य. २१ श्रेष्ठ. २२ पामीने.

१ थाकी २ कठोर ३ हजी सुधी ४ लोघो. ५ शी. ६ रीते. ७ प्रारी उपर ८ गम. ९ पडे. १०

जरा ११ कुमति १२ विद्वरे छे. १३ प्रियतम.

जो ए बात तांर्त मम सुणीए,
मोहरायकी करी हे खुवेंदी;
मम पीयर पैरिवारके आगळ,
कुमता केंद्रा ते रेक विचारी. प्री० ३
कोटि जर्तन करी घोवत निज्ञदिन,
जबरी न होवत कांमेर कोंदी;
तिम ए साची शिखासण मनमां,
घारत नांही नेकें अनोंरी. प्री० ४

कहत विवेक, सुमति ! सुण जिमतिम, आतुर होय न बोलत प्यौरी; चिदानंद निज घर आवेंगे, दोय दिनोमें उम्मेर सौरी. प्री० ५

..

१४ पिता (धर्मराजा), १५ पायमाली. १६ धर्मराजानो परिवार. १७ शी विसातमां १८ प्रयत्न. १९ कामळी. २० काळी. २१ अत्यंत २२ अनाडी-कवामडी. २३ (हितमित्रकर वेषु) विषेक. २४ बहाळी बहेन!. २५-२६ कायम रहेशे.

पत २६ मं.

(राग-चाशावशी तथा गोडी)

अंबध निरंपक्ष वीरैला कोइ. देख्या जग सह जोह: अ० समेरस भाव भला चित्त जाके, थापे उर्थांप न होड: अविनाशीके घरकी बातां, जीनेंगे नर सोइ. अ०१ राय-रंकमें मेद न जाने, कनक उपेल सम लेखे: नारी नागणीको नहीं परिचय. तो शिवंमंदिर देखे. अ० २ निंदा स्तुति श्रेवेण सुणीने, हर्ष शोक निव आणे: ते जगम जोगीसर परा. नित्य चढते गणठाणे. अ० ३ चंद्र समान सीर्ध्यंता जाकी. सार्थेर जेम गंभीराः अप्रमत्त भौरंडपरे नित्य, सेर्रगिरिसम शैचिधीरा. अ०४ पंकज नाम धराय पंकेश्यं, रहत कमळ जिम न्याराः चिदानंद इस्या जन उत्तम, सो साहिबैका प्यारा अ०५

१ वेरागी. २ नि:स्पृष्ठी. ३ दुर्लभ. ४ समतारस. ५-६ मंडन-खंडन, ७ शाश्वत. ८ जाणी शके हे. ९ माटी. १० मोक्ष. ११ कान. १२ योगीश्वर. १३ गुणस्थान. १४ शांतिः १५ सागर १६ सावयः १७ भारंडपक्षीः १८ मेर पर्वत समान, ११ पश्चित्र-निश्चळ, २० कारवशी. ६१ एवा. २२ परमात्माना

पद २७ मुं.

(राग-विहाग अथवा टोडी)

रुपुंता मेरे मन मानी, लह गुरुगमज्ञान निशानी. ल॰ मद अष्टै जिनोने घारे, ते दुर्गति गये विचारे; देखो जगतमें प्रांती, दुःख लहत अधिक अभिमानी.ल॰ १ श्रींश्च सुरज बडे कहावे, ते राहुके बंधे आवे; तारागण लघुता घारी. स्वंभांतु भीति निवारी. ल० २ छोटी अति जोवर्णगंधी, लहे स्टरंस स्वाद सुगंधी; केंग्रटी मोटाइ घारे, ते छीर शिरपर डेरि. ल० २ जब बार्ळेचंद होइ आवे, तब सहु जग देखण धींचे; पुनम दिन बडा कहावे, ते कारण कळा होइ जावे.ल० ४ गुरुबाँह मनमें वेदे, नृप श्रीवण नासिका छेदे; अगमाह लघु कहावे, ते कारण बरण पूजावे. ल० ५ परिंदी गांवामामें जावे, सखी हीलमील गोर्द स्वीलावे; होव बडा जाण निव पावे, जावे तो डीश्च कटावे. ल० ६

१ नम्रता. २ आठ मद:-जातिमद, तपमद, रूपमद, बळमद, लाभमद, कुळमद, श्रुतमद, ऐश्वर्षमद, ३ जीको. ४ चंद्र. ५ राष्ट्रपी मसाय. ६ राष्ट्र. ७ बीक. ८ कीडी. ९ वंद्रस्स. १० हाथी. ११ कचरो. १२ नांखे. १३ बीजो चंद्र. १४ दोंडे. १५ मोटाइ. १६ कान. १७ वाळक. १८ खोळातां.

अंतर मदमान वंदीवे. तन त्रिश्चननाथ कहावे; इम चिदानंद ए गावे, रहणी विरला कोउ पावे. ल०७

पद २८ मुं.

(राग-टोडी) क्यांगी क्ये सह कोट स्ट्रोगी अर्थि

कथणी कथे सह कोइ, रहंणी अति दुर्लम होइ. आंव् हाँक रामको नाम बखाणे, निव परेमारथ तस जाणे; या विध भणी चेद सुणाये, पण अकळ कळा निव पाने १ पर्टेत्रिय प्रकार रसोइ, सुख गणतां तृप्ति न होइ; शिश्च नाम नहीं तस लेवे, रस स्वादत सुख अति लेवे २ वंदीजैन कर्डखा गाने, सुणी ग्रूरा शिश्च केटाये; जब रुंटेंसुंडता भासे, सहु आगळ चारण नासे. क० २ कहणी तो जगत मजुरी, रहणी हे बंदी हजुरी; कहणी साकर सम मीटी, रहणी अति लगे अनीटी. क० ४ वच रहणीका वर पाये, कथणी तब तिणती आये, अब चिदानंद इम जोड, रहणीकी सेव वह सोड. क० ५

4

१९ दर करे.

१ सारी-सारी वातो. २ वर्तन ३ पोपट. ४ परमतस्व ५ अध्यातम-दशा. ६ छत्रीहा,७ माट-बारण - शौर्य चडे तेवा कवितो. ९ कपाय. १० मावां पड्या मांडे. ११ अनिष्ट.

पद २९ मुं. (राग-बाशावरी.)

ब्रानकळा घेट भासी,

जौकुं ज्ञानकळा घट भासी. ए आंकणी.

तन धन नेहैं नहीं रह्यो ताकुं;

छिनैमें भयो उदासी जाकुं० १

हुं अविनाशी, भाव जगतके, निश्चें सर्कल विनाशी:

एहवी घार घारणा गुरुगम,

अनुभव मारग पौसी. जाकुं० २

में मेरा ए मोईजनित जर्स, एसी बुद्धि प्रकाशी:

ते निःर्संग पग मोह सीस दे, निश्चें शिवपुरें जासी. जाऊं० ३

सुमता भइ सुखी इम सुनके,

कुमता भई उदासी;

१ आत्मामां. २ जेने. ३ स्नेह. ४ झलमां. ५ नित्य. ६ सर्व. ७ पामहो. ८ मोह राजानो. ९ जेनी. १० संग विनाना थइ. ११ माथा उपर. १२ मोक्ष.

चिदानंद आनंद लह्यो इम, तोरं करमकी पासी. जाकुं० ४

46

पद ३० मुं.

(राग-काशावरी)

अनुभव आनंद प्यारो.

अब मीहे अनुमन आनंद प्यारो;

एह विचार धार तुं जडेथी, कैनक उपैल जिम न्यारो, अब० १

वैधेहेतु रागादिक परिणैति, रुखं पर्यंख सह न्यारोः

चिदानंद प्रभु कर किरंपा अंब, भवेसायरथी तौरो. अब० २

æ

१३ तोडी-

१ मने. २ अजीव-पुद्गलयाः ३ सीतुं. ४ माटी. ५ अछगः ६ वंधतुं कारणः ७ परिणामः - मानः ९ पौद्गलिक भावः १० कृषाः ११ हवेः १२ भवसमुद्रः १३ पार उतारोः

पद ३१ मुं.

(राग-काशावरी) ओ घट विणेसत वार न लागे. ओ घट०-आंकणी.

याके संग कहा अब मुरख,

छिनछिन अधिको पाँगे. ओ० १

काचा घडा काचकी शीशी, लागत ठेणका भांगे.

र्मंडण पर्डण विध्वंस घरंम जैंस.

तसथी निपुंर्ण नीरींगे. ओ० २

औषि व्याधि व्यथीं दुःख इण भव,

नरकादिक फुनि आगे; डगैंह न चलत संग विर्णपोख्या,

भारगहुंमें त्यागे. ओ० ३

मर्दर्छक—छाक गहेले तज विस्ला, गुरु किरपा कोइ जागे:

१ शरीर. २ बिनाश पामतां. ३ क्षणे क्षणे. ४ पागतः गांडोघेलो. ५ ठेलो. ६ सडवानो. ७ पडवानो. ७ विनाश पामवानो. ९ घर्म. १० जेनो ११ विवेक्ती. १२ निराणी को. १३ मननी चिता. १४ पीडा. १५ उगळुं. १६ पाँ-पाय निष्कृतो. १७ माभां ज तजी दे छे अर्थात् मरणने पाम छे. १८ मदनो तनतनाट. १९ घेळा.

तन धन नेह निवारी चिदानंद. चलिये तांके सीगे. ओ० ४

पद ३२ झं.

(राग-आशावरी)

अबध पियो अनुभवरस प्याला.

कहत ग्रेम मतिवाला. आंकणी.

अंतर सप्तधात रसभेदी.

परम प्रेम उपजावे:

पुरव भाव अवस्था पलटी.

अजब रूप दरसावे. अवध् ०१

नखिशख रहत खुमारी जाकी.

सजळ सघर्ने घेन जैसी:

जिने ए प्याला पिया तिनकं. और केफ रॅति कैसी. अबधु० २

२० तेमनी-सदगुबनी, २१ साथे.

१ प्रेम मतबाला पवो पाठांतर हे. तेनो अर्थ-आत्मा प्रत्येना प्रेममां मतवाला-मदोन्मत्त बनेला एवो बाय छे. २ रस. रुधिर, मांस, मेद, अस्थि, मजा ने ग्राफ आ सात शारीरिक धान गणाय के ३ पूर्वनी. ४ गाढ, ५ बादळां. ई बीजी ७ प्रेम.

अमृत होय हर्साहत्व आके,
रांग शोक निव व्यापे;
रहत सदा गरकाव नसामें,
वंधन ममता कापे. अवधु॰ ३
सत्य संतोव हीयामें धारे,
आतम काज सुधारे,
दीनमाव हिरदे नहीं आणे,
अपनी विरुद्ध संमारे. अवधु॰ ४
माव दया रणधंभ रोपके,
अनहेंद्द तुरेर बजावे;
चिद्दानंद अँतुलिबळ राजा,
जीत अँरि धेरं आवे.

42

८काळकूट.९ अनुभव-रसनी खुमारीमां १० टेक (जात्मदर्शन-जात्मसातात्कार) ११-१२ जनाहत तात्मर्थात्म विका यत्नी मेळे बतो जात्म च्वनि). १३ अनुरम बळवान १४ कमें कर शबुओते. १५ आसस्वकपी गृह.

पद ३३ मुं.

(राग -आशावरी)

मारग साचा कोउ न बतावे, जाकुं जाय पूछीये ते तो अपनी अपनी गावे. मारग० आंकणी.

मतेवारा मतवाद वादधर,

थापत निज मत नीकाँ;

स्याद्वाद अनुभवविन ताका, कथन लगत भाहे फीका. मारग०१

मत वेदांत ब्रह्मपद ध्यावत, निश्चय पर्से उर धारी:

मीमांसक तो कर्म पदे ते,

उदय भाव अनुसारी. मारग० २ कहत बीध ते बुद्धदेव मम,

क्षणिक रूप दरमावे; नैयायिक नयवाद ग्रही ते,

करता कांड ठेरावे. मारग० ३

१ मतवाळा. २ जरूर. ३ अनेकांतवादमा ४ मने. ५ पंचा ६ वाद.

चाग्वाक निज मनःकल्पना, ज्ञून्यवाद कांउ ठाणे; तिनमं भये अनेक भेद ते.

तिनमं भये अनेक भेद ते, अपणी अपणी तींणे. मारग० ४

नय सरैवंग साधना जामें, ते सेरैवंग कड़ावे:

च सरवग कहावः चिदानंद एसा जिन मारग,

चिदानद एसा जिन मारग, "खोजी होय मा पावै. मारग० ५

> ्≱ पर्३४ मुं.

(राग-आशावरी) अबधु खोलि नयन अब जोवो !

विश्व खाल नयन अप जावा । द्रमंग्रीदित क्या सोवोः अवधु० आंकणीः

मोह निंद सोवत तुं खोया, सरवस माल अपाणा, पांच चोर्र अजह तोय छंटत.

तास मरम नहि जाणा. अबधु० १

७ नाक्त्रिक न खेंचे ९ सर्व अंगनी. १० सर्वझ− कथित मोर्ग. ११ तपास करनार–विवेकी.

१-२ आंखो मींचीने. ३ आत्माना गुणोनो. ४ इंद्रि-योकपी चोर. ५ हजी सुधी मळी चार चंडाल चोकडी. मंत्री नाम धरायाः पाइ केफ पीयाला तोहे. सकल ग्रंलक ठग खाया. अबधु० २ शत्र रायं महाबल जोद्वा. निज निज सेनें सजावेः गुणठाणामें बांध मोरचे. चेर्यातम पर आये. अवध० ३ परमादी तुं होय पियारे, परवशता दुःख पावे, गया राज पुरसारथसेंती, फिर पाछा घर आवे. अबधु० ४ सांभली वचन विवेकमित्तका. छिनैमें निज बंळै जोड्याः चिरानंद ऐसी रमत रमंता र्जैका बंका गढ तोड्या. अबधु० ५

६ कत्राय (कोज, मान आग अने लोभ) रूप चंडाल कोकडी ७ मोहरूप केफ. ८ आत्मप्रदेशकर मुलक. ९ मोहरायना. १० सेम्ब-जस्कर. ११ पुरुषायेकी. १२ सम्बर्धा १३ जस्कर ज्यांत स्वपकत्रिय. १४ आत्मस्वकपनी करती मोहराजानो गढ.

पद् ३५ सुं. (राग-प्रभाती)

वर्स्तुगते वस्तुका लक्षण, गुरुगम विण नवि पावे रे; गुरुगम विन नवि पावे कोउ, भटक भटक भरमाये रे. वस्तु० १ भवन औरिसरे खॉन कुकडा,

निज प्रतिबिंग कुम्बरा, निज प्रतिबिंग निर्दैगरे रे; इतॅर रूप मनमांद्रे विचारी, महा जुद्ध विस्तारे रे. वस्तु० २

निर्मळ फिटेक श्रिका अंतेर्गत, करिनेर्र रुख परक्षेति रे; देसन तुराँवै अधिक दुःख पावे, डेष धरत दिलमांहि रे. क्स्तु० ३

ससले जाय सिंहकुं पकट्यो, देंजी दीयो दीखाई रेः

१ वस्तुनुं यथार्थ स्वक्षपः २ गुरु पासेषी ज समजी शकाय तेर्नु ६ काचर्याः ५ कूतराः ६ पडडायाः ६ देखे ७ बीजाः ८ स्कटिकः ९ रहेळः १० हायीः ११ पड-क्वायोः १२ वांतः १३ तटबाषीः १४ बीजोः

निरख 'हैरि ते जाण दुसरो, पड़्यो झेर्प' तिहां खाई रे. वस्तु० ४ निज छाया वेताळ भरम कर, डरत बाल दिलमांहि रे; रुप्तु सर्प करी कोउ मानत,

रिष्णु तो करा काउ सानत, जोंलों समजत नांहि रे. वस्तु० ५ नैंलिनी श्रेम मैंकेंट युटी जिम, अमवश जी दुःख पावे रे, चिदानंद चेतन गुरुनामिन, अगेंतिणा धरी श्रेषे रे. वस्तु० ६

26

पद ३६ मुं. (राग-भैरव)

लाल ख्याल देख तेरे, अचरिज मन आवे. आं० धारे बहुरूप छिँग-मांहे होय रंके श्वपः

आप तो अरूपे सह जगमें कहाये. लाल० १

स्वारी-गरीष, ५ अरूपी,

१५ सिंह, १६ झंपापात खाइ, १७ भूत, १८ दोर डाने १९ ज्यां छुत्री २० कमळमां पकडायेळ २१ समर २२ बांदरो, २३ स्मृगजळ २४ दोडे छे १ छेळ (आत्मा), २ स्मास्त्रयं, ३ क्षणमा, ४ मि-

करता अकरता हुं, हर्रता के भरेता ज्युं; ऐसा हे जो कोण 'तोहे, नाम स्त्रे बतावे. सारु० २

ऐकेहुँमें एक है, अनेक है अनेकहुँमें; एक न अनेक कछू, कहा नहीं जावे. लाल० ३

उँपजे न उपजत, मुओ न मरत कछु; खैटरस भोग करे, रंचहु न खावे.

पेरेंपरणित संग, करत ॲनोखे रंग; चिदानंद प्यारं, नैंटबाजीसी दिखावेर लाल० ५

लाल ४

. 42

ई कतां. ७ अकतां. - इतां-टाळनार. ९ भोका अर्थात् व्यवहारधी कत्तां, भोका अने इत्तां हों, निश्चयधी अकतां छे. १० तार्ड. ११ व्यवहारधी एक छे, अनेक हो अने निश्चयधी एक पण नवी अने अनेक पण नधी. १२ व्यवहारधी जन्मे हो, मेरे हो अने निश्चयधी जन्मतो नथी ने मस्तो पण नथी. १६ व्यवहारधी पङ्ससुक भोजन खाय हो, निश्चयधी आस्मा खातो नथी. १५ पुद्गलन-जडना प्रसंगवी. १५ जवा जवा. १६ नदमा तमासा.

(४४) पद ३७ मुं.

(राग-भैरव)

जागरे बटाँउ! अब भइ भोरे वेराः

जाग रे० आंकणी.

भया रविकाँ प्रकाश, कुसुदेहु थये विकार्स; गया नाश प्यारे मिथ्याँ-रेनका अंधेरा. जाग रे० १

सूतां केम आवे घार्ट, चालवी जरूर वाट; कोइ नांही मिर्च पैरदेशमें ज्युं तेरा. जाग रे० २

अवसर नीत जाय, पीछे पछतींनो थाय; चिदानंद निर्दे में ए मान कहा मेरा. जाग रे० ३

१ क्रेज-आस्मा. १ परोहिन्युं. ३ केळा. ४ समिकत-कप सुर्वनो. १ मध्य जनीकप कुमुब-पुष्पो. ६ खाळवयी. ७ मिथ्यात्वरूप जीवकार. ८ पोसाण. १ मित्र. १० पौट्ट-पाठिक बस्तुना मोहयी मेरेळा स्थानमा ११ प्रश्नालाए. १२ निश्चयथी.

पद ३८ मुं. (राग-भैरव)

चलना जरूर जाडूं तीडूं केमें सोवैना—आंकणी. भये जब प्रातःकाल, माता धवरावे बाल; जगजन करत सकैल ग्रुख धोवना. चलना० १ सुर्रेभिके बंघ छटे, धुबड भये अपूँटे; ग्वालबाल मिलके विलोवते विलोवैना. चलना० २ तज पर्रमाद जाग, तुं भी तेरे काज लाग; चिदानंद साथ पाये. विश्यां न खोवना. चलना० ३

> ्र¥ पद ३९ म्रं.

(राग भैरव)

जाग अवैलोक निज शुद्धता स्वरूपकी-जाग० आं० जामें रूप रेख नांहीं, रंच परपंचे नांही; धारे नहीं ममता—सुराण भवकूपकी. जाग० १

१ तारे. २ सूई रहेर्डुं, ३ वधाः ४ गायनाः ५ संताई गयाः ६ गोवाळीयाना बाळकोः ७ वलोग्रीः ८ आलस्यः ६ पामीनेः १० वृथाः

१ तपासः २ वपंच-इतः.

जाको है अनंत ज्योतै, कबहु न मंद होत; चार क्वाँन ताके सोते, उपमा अर्डुपकी. जाग० २ उत्तट पर्लेट धुर्व जान, सत्तीमें बिराजमान; शोमा नांडी कही जात, चिदानेद भूपकी. जाग० ३

> ्रश्र पद ४० म्रं.

(राग-प्रभाती)

ऐसा झान विचारो प्रीतेष ! गुरुगम झॅली घारी रे. आं० स्वामीकी झोभा करे सारी, ते तो बाळकुमारी रे; जे स्वामी ते तात तेहनो, कक्को जगत हितकारी रे. ऐसा० १

> अष्ट दीकरी जाइ बाळा, ब्रह्मचारिणी भोवे रेः

३ तेज-केवलझानतुं तेज ४ मति, श्रुन, अवधि अने मन:पर्यव झान. ५ सुर्द गया छे-समाई गया छे. ई अनुपम-उपमा नहि आपवा योग्य. ७ उत्पत्ति-विनाज. ८ भ्रव. ९ सत्तापणे.

परणात्री पूरण चंदाथी, एक सेज निव सोवे रे. ऐसा० २

अप्ट कन्याका सुत बळी जाये,

द्वादश ते बळी सोह रे; ते जग माहे अजन्मा कडीए.

करता तास नहीं कोइ रे. ऐसा० ३

मात तात सुत एक दिन जनमें, छोटे बडे कहावे रेः

मुळ तिनोका महुजग जाणे, शास्त्रा मेद न पावे रे. ऐसा० ४

जो इणके कुळकेरी शाखा, जाणे खोज गमावे रेः

खोज जाय जगमें तो पण ते, सहुधी बडे कहावे रे. ऐसा० ५

अथवा नर नारी नपुंसक, सउकी ए छ भाता रे:

षट्मत बालकुमारी बोलत,

ए अचरिजकी बातां रे. ऐसा० ६

लोक लोकोत्तर सहु कारजर्में, बाविन काम न चाले रे;

चिदानंद ए नारीशुं रमण,

सुनि मनथी निव टाळे रे. ऐसा० ७ अर्थ—हे प्रीतम ! हे हाद चिदानंदस्वरूपी

अथे— हे प्रीतम ! हे शुद्ध चिंदानेदस्वरूपी आत्मा ! गुरुगमधी शेली समनीने हुं हवे पछी कहुं छुं तेना ज्ञाननो विचार करो.

एक स्त्री छे ते बाळकुमारी छे, छतां स्वामीनी शोभा करे छे—स्वामीने शोभावे छे, अने तेनो जे स्वामी छे ते न नेनो पिता छे अने तेने नगतनो हितकारी करों छे. (१)

आ स्त्री ते समता अधवा बिरति संभवे छे के जे तेना म्बामी बिरति धारण करनारनी शोभा वधारे छे. वळी ते बाळकुमारी छे, तेणे एक नाथ स्वीकारेको नधी. तेना तो अनेक नाथ छे तेमज जे तेना स्वामी कहेवाय छे ते बिरतिधारी ज तेना पिता एण छे—तेने जन्म आए-नार छे. बिरति धारण करनार पोतामांची ज तेने प्रगटावे छे. बळी ने बिरतिधारी आस्ता जगतना सर्व प्राणीना हितेच्छ होय छे. हवे ते बाळा (बिगति) ने आठ दीकरी-पांच समिति
ने ज्ञण गुप्तिरूप-पर्द, छतां ते स्वमावे ब्रह्माचारिणी ज
कहेवाय छे. ते आठ पुत्रीने पूर्णचंद्र जे शुद्धस्वरूपी
आत्मा तेनी माथे परणावी छे. तेणे तेने पोतानी करीने
स्वीकारी छे, पण तेओ एक शस्या उपर सूता नधी, सहज
मात्र पण प्रमाद सेवता नधी अध्यवा एक शस्याए शयम
करवानुं ते आठ प्रवचन माना कहेवाती हीवाणी तेनुं
काम पण नधी. (२)

हवे ते आठ कन्याओने बार पुत्र (बार प्रकारनी अविगतिन। त्यागरूप) ध्या परंतु ते पुत्रो अजन्मा कहेवाय छं; कारण के नेनो कर्ता कोइ नधी. तेओ पोते ज आत्माना गुणरूप छे. (३)

आ माता, पिता ने पुत्र एक दिवसना जन्मेला छतां नाना मोटा कहेवाय छे. एउले तेओ आत्माना गुण- रूप होवाथी तेनो जन्म साथे न कही शकाय, छतां प्रथम विरतिशारक ने पछी तेनी आठ पुत्री ने पछी वार पुत्र एम नाना मोटा कही शकाय छे. ते बचातुं मूळ परमात्मा अथवा तेमनी वाणी छे एम सी जाएं छे, छतां तेनी बची शासा ने बचा मेद कोह छानस्य मनुष्य जाणी शकतो नची. (४)

हुने जो एना कुळनी नभी शाखा नाणे छे एटले केनळज्ञानी थाय छे ते तो पछी खोनकर जे मतिश्रुत-ज्ञान तेने गुमाने छे, परंतु खोन (मतिश्रुत) गुमाञ्या छता केनळज्ञानी थनाथी ते सीथी मोटा (श्रेष्ट) कहेन्याय छे. (५)

आ 'विरति' तर, नारी ने नपुंतक सीनी माला छे. त्रणे प्रकारना वेदबाळा (अगुक भेद सिर्वाय) तेने धा-रण करी शके छे. आने—आ समता अधवा विरितिने छण् मतबाळा बाळकुमार्रा एटले एक म्वामी धारण कर्या विनानी कहे छे ते आश्चर्यनी वात छे, केमके व्यक्तिगत तेना स्वामी घणा छे. (६)

जीकिकमां के जीकोत्तरमां—सर्व कार्यमां ते (समता) विना चालतुं नधीं. चिदानंद महारात्र कहे छे के—आ विरति अधवा समतारूप स्त्री साथेतुं रमण—तेनी साथे रही आनंद मेळववो ते मुनिगहारात्र मनमांधी कोइ पण क्खत आधवार पण विसाना गर्धा. (>)

१. त्रया जातिना शमुक अमुकने दीवा माटे अयोग्य

पद ४१ मुं. (राग~प्रभाती.)

' उठोने मोरा आतमंगम,

जिनमुख जोवा जहए रे '-ए देशी.

विषय वासना त्यागो चेतन,

साचे मारग लागा रे; आंकणी

तप जप संजम दानादिक सहु, गिणति एक न आवे रेः

इंद्रिय सुर्खेम जीलीं ए मन, वैक तेरंग जिम धावे रे. विषय० १

एक एक के कारण चेतन,

बहुत बहुत दुःख पावे रे;

देखे प्रगटपणे जगदीश्वर, इणविध भाव लिखाँचे रे. विषय ० २

मनमैथवश्च मार्तर्ग जगतमें,

परवश्चता दुःख पाचे रे,

१ हे चेतन !. २ ज्यां सुधी. ३ व्यवळी बालना ४ घोडो ५ परमात्मा. ६ व्हांव छे—समजावे छे. ७ काम-देवना वहो ५ हाथी.

रसना लुब्ध होय झर्ख मृरम्ब.

जाळ पड्या पिछनावे रे. निपय० ३

घ्राण सुत्राम काज सुन भमरा,

संपुट मांहे बंधावे रः

ते मरोजंमंपुट मंयुत फुन,

कर्नेटीके मुख जावेरे, विषय० ४ रूप मनोहर देख पर्तगा.

पडत दीपमां जाइ रे.

देखो यार्कु दुःख कारनमें, नयन भये हैं महींड रे. विषय० ५

श्रोत्रेद्रिय आसक्त मिरगैला

छिंनैंमं शीश कटावे हे; एक एक आसक्त जीव एम,

नानाविध दुःम्ब पावे रे. विषय० ६

पैच प्रवल वर्ते नित्य जाकुं, ताकुंकडांज्यं कडीए रेः

ताकु कहा ज्यु कहाए रु; चिटानंट ए वचन भ्रणिने.

निज स्वभावमें रहीए रे. विषय० ७

[्]र मन्स्य. १० बीडायेल कसळ. ११ हाथीना. १२ सहायमूत १३ हरण १४ झणमां.

पद ४२ मुं.

श्री अजितनाथ जिन स्तवन.

(सम भैरव)

अजित जिनंद देव धिरै चित्त ध्याइए. धिर चित्त ध्याइए.

परम सुख पाइए. अजितः आंकणी.

अति नीका भावेजळ, विगत ममैत मलै;

ऐसा ज्ञानसरथी, सुजल भर्र लाइए. अजित० १

केशर सुमति धारी, भरी भावना कचीरी;

कर मन भीरो अंग, अंगीया रचाइए. अजित० २ अर्भय अखंड क्योरी. सीचके विवेक वींगी:

सहज सुभावमें, सुमैंन निपर्जाहरू. अजित० ३ ध्यान धूप ज्ञान दीप, करी अष्ट कर्म जीपें :

दुविर्धं सरूप तप, नैपेद्य चढाँह्ए. अजित० ४

र ध्यर हवं प्रभुती द्रष्यपुताना आठ प्रकारने भाव संयुक्त बतावं छे. २ भावकप जळ ३ समताकप. ४ मेळ-मळ-५ हालसरोवरमांथी ६ भरी. ७ घोळी.-८ बाटकी, कचारी. ९ मोर्ळु-सरक. १० असबकप ११ क्यारामां १२ जळ. १३ पुण्यो १५ उमाडीय (अने ते ब्याबीय). १५ जातीन. १५ वे प्रकारना (बाहा अने अध्यंतर). १७ भ्रपीय.

लीजीए अर्मेल देंले ढोईए सरस फल;
अञ्चेत अर्खेड बोधें, स्वस्तिक लखाइए. अजित० ५
अञ्चभव भोरें भवो मिध्या तैर्म दूर गयो;
करी जिन सेवें इम, गुँक फुनि गाइए. अजित० ६
इणविध भाव सेवें, कीजिए सुनितैमेव;
चिदानंद प्यारे इम, जिवपुर पाइए. अजित० ७

्कः पदाध३ म्रं.

राग-काफी

जींकी अनुभव ज्ञान,

घटमें प्रगट भयो नहीं. जींलीं० आं० तींको मन थिर होत नहीं छीन.

जिम पीपैरको पानः

वेद भण्यो पण भेद विना शर्ट.

पोंधी थीभी जाण रे. घटमें० १

भाषा वावा जाल र. घटन ४ १८ डाघ वगरमा १९ दळाडार. २० घरीसी. २१ चोस्ता २६ बोघकर २३ साबियो. २४ प्रमात. २४-२६ मिष्यास्य क्रम अंश्रकार. २७-इत्वयुजा २८ माव-वृज्य २९ सेवा. ३० डांमणी.

१ ज्यां मुधी. २ त्यां सुधी. ३ पीपळाना पांदडा. ४ सर्च ५ शास्त्र. ६ बोचां. रस माजनैमें रहत देवीं नित, नहिं तस रस पहिचान; तिम श्रेतंपाठी पंडितकं पण.

तिम श्रुतपाठा पाडतकु पण, प्रवर्षन कहत अर्झान रे, घटमें० २

मार लग्ना विन भार कहा। श्रुत,

स्त्रेंग द्रष्टांत प्रभाण;

चिदानंद अध्योतेंम शैली, समज परेते एक तीन रे. घटमें० ३

42

पद ४४ मुं. (राग-काकी)

अकर्य कथा कुण जाणे हो तेनी चतुर सैनेही ! अकथ० नयवादी नयवाद ग्रहीने, जुटा झगडा टीणे; निरपँख ठेख चर्ष स्वाद सुघाको.

ते तो तर्नक न ताणे हो तेरी० १

७ वासणमां. = कडकी. ९ समजण. १० पोपटिया ज्ञानीने. ११ शास्त्र. १२ अज्ञानी १३ गधेडाना. १४ अतु-भव. १५ पडे छे १६ एकतान थह जवाथी.

१ न कही शकाय तेवी. २ स्नेही आत्मा! ३ मांडी बेटा छे ७ निरपक्ष. ५ लक्षरूप ६ बांखीने ७ असू-तमे। = थीई पण. छिनेमें रूप रेचेत नाँनी विघ, आप अर्रूप वर्षीने;

आप अरूप वलानः स्त्रिन गुरुख जानी होय छिनमैं.

न्याय सैंकळ छिन जाणे हो. तेरी०२ चोर मीध कछ कहा न परेतु है,

लर्षि नांनी गुंणठाणे;

जेसी हेतुँ तेसी चिदानंद, चित्तं श्रद्धाइम आणे हो. तेरी अकथकथा कण जाणे. ३

*

पद ४४ मुं. (राग--काकी.)

अलैख लख्या किम जावे हो, ऐसी कोउ जुगैति बतावे; अलख लख्या किम जावे. आंकणी.

९ ज्ञणमां १० धरे छै ११ जूना जूना १२ अवरारे.

र कणमा ए घर छ १६ जुना जुना ११ साधुः १६ साधु-सारो १७ कही शकातुं नवाः १८ जुना जुनाः १६ गुणस्थानवदेः २० कारणः २१ जिल्लामां

१ अलस्त एवा आत्मार्जुस्यकपः २ **योकः**

तनमनवचनातीत ध्यान धर, अजर्षा जाप जपाये; होय अडोर्ले लोलंता त्यागी, ज्ञानमरोवरे न्हाचे हो. ऐसी० १ शब स्वैरूपें शक्ति संभारत.

ममता दूर वहांवे;

कनके उंपल मैंल भिन्नता काजे, जोगानैंळ सळगावे हो. ऐसी० २ एक समय समैं श्रेणि रोपी.

चिदानंद इम गावै; अलख रूप होड अलख समावे.

ारूप हाइ अलख समाव, अलख मेद इम पावे हो. ऐसी० ३

> पद ४६ मुं. (राग-काफीनी दोरी)

अनुभव मित्त ! मिलाय दे मोक्कं, स्थामसुंदर वर मेरा रे. आंकणी.

३ आत्मानी अन्दर उठना 'सोऽई 'पदनो जाप. ४ स्विर 'पुट्नाल परनी आसक्ति. ६ स्वक्पमां आच्यो सतो. ७ संभार छे. ८ कांढे छे-नजी दे छे. ९ आत्माक्त सुवणने. १० माटीना. ११ मेळकप कर्मसमूबने. १२ योग्यनल. १३ समझेणि.

शियरु फाग पियों मंग रखेंगी,
गुण मातुंगी में तेरा रे;
ज्ञान गुलारु प्रेम पीचकारी.
शुंचि श्रद्धा रंग भेरा रे. अनु ० १
पैच मिथ्यातै निर्दाग धरुंगी में,
संदंग वेष भरुंगा रे:
चिद्यानंद ऐसी होंगी खेलत.

पद ४७ मुं. (राग-काफीनी डोगी)

बहरिन होय भवफेरा रे. अनु० २

एँगी मुख होरी गावोगी,

सडज डेयाम घर आय सखी ! आंकणी०
भेदजानकी कुंजर्गठनमें, ग्रंग ज्वावोरी, सखी० ?
शुद्ध श्रद्धान हुंग्गं, श्रुठके, संदय छावोरी;

एरी घरमंदय छावोरी, सखी० २

१ स्वामी माथे. २ विशुद्धः ३ मिथ्यात्वरूप अशुभ वेपने. ४ तजोने. ५ निर्मेळ चारित्ररूपः १ हे समति ! २ विश्वज्ञात्मारूपं मारा स्वामी.

र ६ मुमात । रावशुद्धास्मारूपमारा ३ कंजगळीमां ४ सारा वर्णवाळा.

वास चंदन छुसभाव अरगेजा, अंग लगावोरी;

एरी पिया अंग लगावोरी. सखी? ३
अजुभव प्रेम पीयाले प्यागी, सरभर पावोरी;

कंतकुं भरभर पावोरी. सखी? ४
चिदानंद समतारस मेवा, हिलामिल खावोरी,
सहज क्याम घर आये सखी छुख होरी गावोरी. ५

पद ४८ मं.

(राग-जंगला काफी.)
जगमें न तेरा कोई. नर देखह निहचें जोई. आं सुत मात तात अहं नागी, सहु स्वारथके हितकारी; किनस्वारथ श्रुष्ठ सोइ, जगमें न तेरा कोई. १ तुं फिरत महा मदमाता. विश्यन मंग दूरस्व गताः निज अंगकी सुधबुंध स्वोइ, जगमें न तेरा कोई. २ चैट ज्ञानकला नव जाकुं, पर निज मानत सुर्न ताकुं; आखर पठलावा होइ, जगमें न तेरा कोई. ३ निव अनुपम नरमव हारो, निज सुद्ध स्वरूप निहारो; अंतर ममतामल घोइ, जगमें न तेग कोई. ४

५ अभरतु अत्तर ६ इळामळान. १ अपने. २ शुद्धबुद्धः ३ आत्मामां. ४ सांभळ. ५ झुओ.

प्रश्च चिदानंदकी वाणी, धार तुं निश्चे जर्ग प्राणी; जिम सफल होत भा दोहैं, जगमें न तेरा कोई.

d

पद ४२ सुं.

(राग-जंगलो काफी)

जुठी जुठी जगतकी माया,

जिने' जाणी भेद तिने'पाया. जुठी > आंकणी. तन घन जोवैन मर्खे जेता.

महु जाण अधिर सुख तेता; नर जिम बादलकी छाया.

भ छायाः, जठी जठी जगतकी मायाः

जिम अनिस्य भाव चित्त आया, लख गलिते वर्षभंकी कायाः

लख गोलते बुषभक्षी काया; बुक्के करकेंद्र राया, जुठी जुठी जगतकी माया. २ इम चिदानंद मनमांही, कछ करीए ममता नांही; मदगुरुग भेद लखाया, जुठी जुठी जगतकी माया. ३

६ संसाधि अ आभव अने आधामी (परा भव. १ जेशे. २ तेणे. ३ योवन. ४ मुख्य. ५ जेटला १ ऑन्चर ७ नेटलां. २ जोइने. ९ मळी गयेली. १० बळवनी. ११ वर्शाच्यो ले. **पद** ५० **मुं.** (राग-सोरठ)

आतम ध्यान समान, जगतमें ?

साधन निव कोउ आन. जगतमें० ए आंकणी, रूपातीत ध्यानके कारण, रूपस्थादिक जान; ताहुमें पिडस्थ ध्यान फुन, ध्याताकुं परधान—ज०१ ते पिडस्थ ध्यान किम करिये, ताको एम विधान; रेचक प्रक कुंमक ग्रांतिक,

कर सुखमन घर आन-जगतर्मे० २ प्रान समान उदान व्यानकुं, सम्यक् ब्रह्कं अपान; सहज सुभाव सुरंग सभामें,

अनुभव अनहद तान—जगतमें० ३ कर आसन धर छचितम सुद्रा,

ग्रही गुरुगम ए ज्ञान;

अजपा जाप सोहं सुसमरन.

कर अनुभव रसपान—जगतमें ० ४ आतम ध्यान भरत चक्री लहारे.

भवन आरिसा ज्ञानः चिदानंद श्रुभ ध्यान जोग जन,

पावत पद निरवाण, जगतमें० ५

अर्थ-आ जगतमां आत्मध्यान समान बीजुं कोई मोक्षनुं साधन नधी. एम हे भव्य जीव ! तुं जाण.

ध्यान त्रण प्रकारनुं छे. १ रूपातीत २ रूपम्य अने ३ पिंडम्य; तेमां रूपातीत ध्यानने माटे रूपम्यादिक ध्यान करवाना छे. तेमां पण नवीन ध्याताने प्रथम पिंडम्य ध्याननी प्रधानता छे. अर्घात् प्रथम ते ध्यान करवा योग्य छे. (१) (प्रतस्थनो रूपस्थमां रूपानेक्स छे.)

हवे ते पिंडस्य ध्यान श्री रीते करखुं? तेनी विधान आ प्रमाणे छे:—प्रथम रेचक, पूरक, कुंभक अने शांतिक करीने सुस्समता जे मध्यनाडी, तेते तेना घरमां ठाववी. पछी प्राण, समान, उदान, अपान अने ट्यान ए पांचे प्रकारना वासुने कबजे करवा—पोताने म्बाधिन बनाववा, एटछे सहन स्व-भाव रूप सुरंग समामां अनहट तान अध्यवा अनाहत नावनो अनुभव परों. (?— ३)

उपर प्रमाणे करवामां ध्यानने योग्य आसन करी, पवित्र एवी समगुद्रा धारण करवी; आ प्रमाणे गुरुगमधी ज्ञान मेळवीने तथोष्य प्रयत्न करी अन्या नाप के 'सोहं' तेने संमारयो—ते नाप करवो अने आस्मिक अनुभवना रससुं पन करवुं. (४)

उपर जणाबेलूं आत्मध्यान भरत चक्रवर्तीए आरिमा

भुवनमां प्राप्त कर्युं अने तेथी केवळज्ञान मेळव्युं. श्री चिदानंद महारात कहे छे के—शुभ ध्यानना योगे भव्य जीव निर्वाण पदने मेळवे—प्राप्त करी शके छे. (५)

(रेचकादिक ४ प्रकारनुं, प्राणादि प्रांच प्रकारना बायुनुं अने पिंडम्बादि ध्याननुं स्वरूप आ नीचे आपेछुं छे, ते योगशास्त्र भाषांतर, ध्यानदीपिका विगेरेमांची स्ठीवेल छे.)

पांच प्रकारना वायु

उश्वाम—निश्वामादिक प्राणवायु. मूत्रादिकने बहार लावनार अपानवायु. अनाजने पचावी योग्य ग्याने पहोंचाडनार समानवायु. रसादिकने ऊंचे व्ह जनार उदानवायु. आखा ग्रारीरमां व्यापीने रहे ते व्यानवाय.

(रेचकादिकतं स्वरुप.)

नासिका, ब्रह्मरंध्र ने मुखे करीने वायुने वहार काढवो ते-रेचक. बहारखी पवनने खेंचीने अपान पर्यंत कोठामां पूरवो ते-पूरक. बायुने नासिकमळमां स्थिर करीने तेने रोकलो ते—कुंमक. ताळवुं, नासिका तथा मुखक्रप डारोधी बायुनो निरोध करवो ते–खांतिक.

पिंडस्थादि घ्याननुं स्वरूप.

पिंड जे जरीर तेमां रहेला आत्मानुं ध्यान करबुं ते पिंडम्बध्यान. शरीरना जुदा जुदा भागमां जुदी जुदी भानिसक कल्पना करी मनने ते ने आकारे स्वेच्छाधी जामृतिपूर्वक परिणमाववुं अथवा आत्म उपयोगने ते ते प्रकार परिणमाववुं ते पिंडस्थ-यान.

परमात्माना नाम साथे संबंध धरावनारा पवित्र पदोनुं (मंत्रोतुं) ध्यान करवुं ते **पदस्थ** ध्यान.

म्यूळरूपवाळा अने साक्षात् समवसरणमां बिराजेला सजीवनमूर्ति ण्वा तीर्थकरीना शरीरने अधवा पाषाणादिनी मूर्तिओने व्येय तरीके राग्वी मननी तेमां एकाग्रता करवी ते स्थास्य ध्यान.

जेमां कोइ प्रकारना स्थूळ रूपादि लक्षणो नधी एवा आत्माना शुद्ध म्वरूपनुं लक्ष ल्यू तेमां मनोवृत्तिना अखंड प्रवाहने वाळी दइ आत्मस्वरूप अनुभववुं ते रूपातीत ध्यान.

स्पूळ ध्यान सिन्ह कर्या वगर सुक्स-निराकार-रूपातीत आत्मस्वरूपनुं ध्यान घइ शके नहीं तेची प्रधम रूपवाठा स्पूळ ध्यान करवा ते उपयोगी छे. तेनावडे रूपातीत ध्याने पहोंची शकाय छे. ध्याता-ध्यान करनार, ध्येय-ध्यान करना छायक आलंबन अने ध्यान-ध्याता अने ध्येयने साथे जोडनार. ध्याता तरफधी धती सजातीय प्रवाहवाळी अलंड क्रिया अथवा जे अवलंबनरूप ध्येय छे ते तरफ अंतरहाष्टि करी ते लक्ष सिवाय मन बीजुं कांईपण चिंतवन न करतां एकरस सतत ते विचारनी एक जातिनी एक वृत्तिनी अलंड प्रवाह चलाव्या करे तेतुं नाम ध्यान समजवुं.

आ चारे ध्याननुं विशेष अने स्पष्ट स्वरूप जाणवाना इच्छके योगशास्त्र भाषांतरना ७-८-९-१० ए चार प्रकरण बांचवा. अही तो अति संक्षिप्त स्वरूप आपेछं छे.

> ्≄ पद ४१ झं.

(राग-सोरठ-गिरनारी.)

प्रभु मेरो मनडो हैटकचो न माने. प्रभु० आं० बहुत भारत समजायो याकुं, बैोडे हु अँक छाने; पण इय सिखामण कछ रंचैंक,

घारत निव निज काने. प्रश्च॰ १.

१ अटकयोः २ रीते. ३ प्रगटः ४ तेमजः ५ जरापणः

छिनमें ईंप्ट तुंष्ट होय छिनमें, राय रंक छिनमांही; चंचळ जेम पताका अंचिळ,

नेहे विगेत इणभांही प्रश्रु० २.

वैक तुरंगं जिम सुलटी शिक्षा, तज उलटी हु ठाँने; विषम गति अति याकी साहेब,

अतिश्रयधा कोउ जाने. प्रभु० ३.

अति उगतिएँ कहुं हुं तुमथी, तुमविन कोउ न सिर्याने;

चिदानंद प्रमु ए विनित की, अब तो लाज छे योंने, प्रभु० ४

लाज छ यान. प्रभु०

पद ४२ मुं.

(शग-सोरठ मल्हार)

तारोजी राज तारोजी राज,

दीनानाथ! अब मोहे तारोजी राज. ए आंकणी.

६ गुस्से घयेकः ७ आनदी. ८ छेडोः ९ स्नेह. १० आधती नथी. ११ जड १२ घोडाः १३ वर्ते छे. १५ जतिहानी. १५ प्रार्थनायहे. १८ शाणुं १७ तमने-तमार होणः

पूरव पुण्य उदय तुम भेटे,

तारेण तरेण जिहाँज-दीना० १

पतित उद्घारण तुम पर्णे धार्यो,

इं पतितेन सिर्ताज-दीना० २

आगे अनेक उगारे तदपि न,

कठिन तो मळ्यो आज-दीना० ३

इणे अवसर जिमतिम करी रखीए,

विरुद ग्रहेंकी लाज-दीना० ४ चिदानंद सेवक जिन साहेब, नीकी बन्यो हे समाजैः

प्यदानद सबक जिन साहब, नाका बन्या इ समाज; दीनानाथ ! अब मोहे तारोजी राज० ५

æ

पद ४३ सं

(राग-सोरठ)

आवोजी राज आवोजी राज, साहेबा यें महारे म्होले आवोजी राज ए आंक्गी.

सीस नमाय करजोड कहत हुं, जरतेकों न जरावो;

१ तारवाने. २ तरवाने. ३ वद्दाणसमान. ४ विरुद् ५ पतितजनोमां. ६ मुख्य ७ घरावेळा. ८ उत्तम. ९ मेळो. १ (विरद्यानियी) वळतीने. २ जळवी – वाळो. हस हस नाथ जैरे पर अब तुप्त, काहेकं लीनें लगावी, सा० १

हमकुं त्याग पिया शीर्कंच सदन तुम,

यिना बोलाये जावो;

जौ कारनहीं म्हेरे न आवत,

ते कोउ चूर्क दिखावो. सा० २

कुमता कुटिलके वेसे इम साहेब,

काहेकुं लोक हसाबो,

तुमकुं कर्वन शीखवे तुम् तो, औरनकुं समजावो. सा० ३

वौके वैसवरती तुम नायक,

जे जे विध दुःख पाबो;

ते सहु छाना नहीं कोउ मोंथी,

काहेकुं प्रगट करावोः सा० ४ चिदानंद समताके वचन सनः

यदानद सुमताक वयन सुन, मेज्यो हे हरख वधीवोः

मज्या ह हरख वधाव तम मंदिर आवत प्रभ्र प्यारी.

करीए न मन पछतीं वो सा० ५

e e

३ बळती पर ४ लूण-मोर्टुः '५. प्रियः ६ कुमतिरूप शोकचः ७ जे. = कारणधी ९ रूपाः १० भूछ ११ वश यहने १२ कोण १३ कुमतिने. १४ वशवर्ती थहने. १५ वधामणी. १६ शोकः

पद ५४ मुं. #

(राग मोरठ)

गढ गिरनार रूडो लागे छे जी, शांकी गढ गिरनार रूडो लागे छे जी. आंक्णी० भार अदार अपार कियो तिहां,

वनराजी विस्तार; निर्मेळ नीरैं सैंमीर वहत नित्य.

पथिके जन मनोहार,—रूडो० १

शुद्ध समाधि, विगैत उपाधि, जोगीसर्रं चित्त धार;

करत गंभीर गुँहोमें निश्चदिन गुँहगम झान विचार.—रूडो० २

^{*(}आ पद विदानंदनी उर्फे कर्युत्वंदनी भावनगरबी संघ काढेल तेमां गिरनार पथार्था त्यार कर्युं होत्र एम लागे छे १ तमारो २ वनस्पति. ३ पाणी ४ शातळ बायु. ५ मुसाफर. ६ मनने आनंद आपे तेवां. ७ रहित. ८ योगीश्वर नेमिनाच प्रभुते. ९ गुफामां. १० गुरु पासेची केळकेल.

कल्याणीक हुआ त्रण तिहां रे.

शोभत जगदाधारः

चिदानंद प्रभु अब भाहे तारो,

जिम सारी निज नैौर रूडो० ३

पट ४३ मूं.

(सग–सोर्हकी)

अनुभव ज्यांति जगी छे हैये अमारे बे, अनुभव ज्योति जगी छे. ए आंकणी.

कुमता कुटील कहा करिहाँ,

सुमता अमारी सगी छे. अ० १

मोह मिथ्यात्व निर्केट निव आवे,

हामय्यात्व ानकट नाव आव, भवपरिणेत ज्युं पंगी छे. अ० २

चिदानंद चित्त प्रभुके भजनमें,

अनुपम अचळ लगी छे. अ० ३

११ दक्षितः केवलज्ञान अने निर्वाण-ए त्रण कल्याणकः १२ मने. १३ स्त्री-राजमती.

१ प्रपंची २ शुं. ३ करी जकशे. ४ पाने. ५ भव-स्थिति ६ परिपक्त वर्ड के

पद ४६ मुं. श्रीचंद्रप्रभ्रतंस्तवनः

(राग-सोहियाः.)

सरण तिहारे गेंही छे, चंदा प्रश्रुजी बं;

सरण तिहारे गही छे. ए आंकणी.

जनम जरा मरणादिक केरी,

पीडा बहुत सही छे. चंदा प्रभु० १

परदु:खभंजन नाथ बिरूँद तुम,

तातें तुमकुं कही छे. चंदा प्रशु०

चिदानंद प्रभ्र तुमारं दरमधी,

वेदना अञ्चभ दैही छे. चंदा प्रश्च० ३

عه

पद ५७ मुं.

(राग-केरवो)

समज पैरी मोहे समज परी,

जगमाया सब जुठी, मोहे समज परी. ए आंकणी.

१ शरणः २ ब्रहण कर्यु छे ३ श्री चंद्रप्रभ प्रभु ४ बिरद् ख्याति ५ दर्शनथीः ६ नाग्र पामी छे

१ पडी २ सांसारिक इन्छ प्रपंचना आइंबर,

काल काल तुं कया करे मुरख,

नांही भरुंसौ पल एक घडी. जग० १

गॉफिल छिने भर्र नांही रहो तुम, शिरपर घुमे तेरे काल अरी". जग० २

चिदानंद ए वात हमारी प्यारे, जाणो मिर्च मनमांहे खरी जग० ३

पद ५८ मुं.

(राग-केरवो.)

हारे चित्तमें धरो प्यारे ! चित्तमें धरो, ऐती झील हमारी प्यारे ! चित्तमें धरो, ए आंकणी,

थोडासा जीवन के काज अरे नर!

कै।हेकुं छँल परपंच करो. एती० १ हारे केंड कपट परदोह करत तम.

हार कुड कपट परद्राह करत तुम, अरे नर परभवथी न डरो. एती० २

चिदानंद जो ए नहीं मानो तो, जनम मरण भनदुःखर्मे पैरो. एती० ३

३ विश्वासः ४ असावतः ५ क्षणः ६ मात्रः ७ शत्रुः ८ मित्रः १ आटलोः २ शिआमणः ३ शा सादः ४ कपटः ५ जटः ६ पद्यशोः

(30)

पद ४९ मुं.

(राग-सस्दार)

्यानवटा वेन छाये.

सुवैस्तो भाइ! ध्यानघटा घन छाये. ए आंकणी दमै दामिँनी दमेकति दहदिसँ अति,

अनैहद गर्रज सुनाये. सु० १

मोटी मोटी बुंदे गिरत बहुँचा हैंचि, प्रेम परम जर लावें सुरू २

चिकामंद चेत्रक अति तलसैत.

धार सधाजेंल वाये. स.० ३

48

१ बरसाव.२ माता. ३ इतिय व्यनकरा. ४ वीजार्डा ५ समके छे, ६ वरो विगामां ७ जनाहत नाव (करी) ८ गर्जना. ९ छांटा. १० जारमभूमि. ११ पवित्र. ११ जारमाक्य वातको. १३ तकसता. १४ जब्दा समान सांत भावकण जळ. (sk)

पढ़ ई॰ मुं.

(राग-मल्हार)

पैत जावो जोरे विजार वार्रुम अब,

मत जाओ. ए आंकणी.

पीउ पीउ पीउ रटत बंपैया,

गरजत घन अति घोरः वालम॰ १ चम चम चमकत चपलै।

सोर करत मिर्ल सोर्रं, वालम० २ उटी अंद्रीनी स्टेण अंधानी.

विरही करत शैंकझोर वालम॰ ३

चिदानंद प्रश्च एक बार कहो।, जाणो बार क्षेत्रोर. बालम० ४

.

१ नहि न जो ती. ३ वोहोडीने ४ हे स्वामी-आस्मा! ' वोजळी ६ मळीने ७ ३ वाज. ८ वार्राण. ९ गन्नि. १० पागलपणा. २१ कोड.

षद ६१ मुं.

(राग-विहाग)

पीया पीया पीया, बोल मत पीया पीया पीया. आं० रे चातक तम शब्द सुणत मेरा,

व्याकुळ होत है जीयाः

फुटत नोही कठिन अति घने समै,

निर्दुर भया हे हीया. बाल० १

एक शोकैय दुःखदायी कंतै 'जिने,

कर कामण बस कीया;

कृषे बोल बोल खर्ग पापी,

तुं अधिका दुःख दीया. बोल० २

र्फर्ण प्रवेश उठी होइ व्याकुळ,

विरहींनळ जंलंतिया; चिदानंद प्रश्न इन अनसर मिलें.

अधिक जगत जस छीया. बोल० ३

æ

१ जीव. २ पत्थर. ३ जेवुं ४ निष्दुर. ५ हृदय. ५ कुमतिरूप ग्रोक्च. ७ पत्निने. ८ जेवो. ९ वळो कीचुं. १० पत्नी ११ कानमां. १२ प्रदेशतां. १३ विरह्मरूप अभियो. १४ वळती. १५ मळी.

पद ६२ मुं.

श्री नेमिनाधजीनं स्तवन.

(अजितजिणंदशुं प्रीतडी-ए राग.)

वत्मातम पूरण कळी,

पूरण गुण है। पूरण जन आशः परण हैष्टि निहाळीए.

चित्र धरीए हो अमैची अर्ग्दास. ४० १

मर्वदेवेघाति सहु,

अचाति हो करी धात दयाळ. वाम कीयो शिवमंदिरे.

भोहे विसरी हो भमतो जगजीळ. प० २ जगतींरक पदवी लही.

जगतारक पदवा लहा, तार्या सही हो अवराधी अपार:

तीतें कहां 'मोहे तारतां.

किम कीनी हो इण अवसर वार. प० ३ मोड महामद छैकिथी.

है छकीयो हो नांही धैंघ लगार;

१ कळावान. २ कपाय. ३ अमारी. ४ अरज. ५(सर्व वाति, देशचाति अने अवाति) आठे कमें. १ वात करी, टाळी. ७ मोहा. ८ मने. १ बगतनी जंजाळमां. १० जनोद्धारक ११ तो∹यारे. १२ मने. १३ नशायी. १४ जुकि.

उचित सही इणे अवसरे,

सेवकनी हो करबी संभाळ. प॰ ४

मोह गैंयां जो तारशो,

तिणवेळा हो कहा तुम उपकार;

सुखवेळा सज्जन वणा,

दुःखवेळा हो विरता संसार. प॰ ५

पण तुम दरिसँनजोगधी.

थयो हृदये हो अनुभव परकाश्चः

अनुमव अभ्यासी करे,

दुःखदायी हो सहु कर्म विनाशः प० ६

कॅर्मकलंक निवारीने,

निजरूपे हो रमे रमता रीम; लहत अपरव भावधी.

इण रीते हो तुम पद विश्वाम. प० ८ त्रिकरेंगे ें जोगे विनर्ध.

सखदायी हो शिवैदिवीनंदः

१५ नाहा बये. १६ दर्गननो-सम्बक्त्स्वना योगधी. १७ कर्मकप कलंक. १५ आत्मस्वक्पमा रमण करनार आत्मा. १९ करण, करावण, अनुमोदन, २० मन, बचन अने कायकप त्रण योगची. २६ भी नेमिनाथ प्रभु

चिदानंद मनमें सदा,

तुमे आबो हो प्रश्तु! नॉर्णदिणंद. प० ८

بي.

पद हरे सं.

श्री शंग्वेश्वर पार्श्वजिन स्तवन.

(प्रक्रमण कंक्सीस्य बेटा, नथणीमें जनकाकणी प्रक्रमा

श्री शंखेश्वर पाम जिनंदका-चरणकमल चित्र लाउंगी; सुणजो रे सज्जन नित्य ध्याउंगी. आं०

एहवा पण देढ धारी हियामें,

अन्य द्वीर नहीं जाउँगी. सु० १ मंदर सरत मैळूनी पूर्गें,

निरस नयन सुख पाउंगी. सु० २ चंपा चंबेली आन मोगगा.

अंगीयां अंग स्वाउंगी सु० ३

श्रीलादिक भ्रणगार सजी नित्य,

नाटक प्रश्चकुं देखाउंगी. सु० ४

२२ ज्ञानिवृनेंद्र−सूर्यः १ टडपणे २ अभ्य स्वनामीत्र ३ मनावर ५ मृचि चिदानंद प्रभु प्राणजीवनकुं,

मोतीयन बाल बघाउंगी. सु० ५

.

पद ६४ मं.

श्री अजिसनाथ जिन स्तवनः

(श्रक्तित जिसंदश्र श्रीनडी-ए दे**शी**)

अंजित अजित जिन प्याइए.

धरी हिरेंदे हो भवि निर्मळ ध्यानः

हट्य सॅरितामें ग्ह्यो.

र्सुरिम सम हो लही ताम विज्ञान. अ०१

कीट ध्यान भंगीतणा,

नित धरता हो ने भंगी निदानः

ले कलैंधीत स्वरूपता,

लोह फरसत हो पारम पार्खान. अ० २

पीचुंमंदादिक सही,

होय चंदन हो मंलंथाचळ संग;

१ राग क्रेपाविकथी नहि जीतायेळ. १ ह्वयमां. ३ मदी. ५ मुर्गाच मागान. ५ इयळहप कीडा. ६ अमरी. ७ सोर्चु. ८ दाघाण (मणि). ९ ळीवडा बगेरे १० मळ-पणिटि.

मैंधेव क्यारीमें पड्या

जिम पतटे हो बस्तुनो म्या. अ०३

34° X

ध्येयरूपनी एकता.

करे ध्याता हो धरे ध्यान सुर्जान: को केंद्रक महें भिजती.

कर कतक मळ भिनता

जिम नासे हो तैम उगते भीन.

पृष्टालंबन योगथी. निरालंबता हो सख माधन जैहः

निरालवता हा सुख नायन ज निरमान अविकेश कार

चिदानंद अविचिल कळा, क्षणमांह हो मवि पावे तेह. अ० ५

सार—आ स्तवनमां पण रहस्य घणुं छे. अन्यना संगधी अन्य ममान बनी जनाना इष्टांती आपी परमास्त्रा हृद प्येयना मंगधी परमात्मरूप घड् जनानी तीब्रेच्छा जणानी सालंबन अने निरालंबन व्यानने स्कुट करे छे. आ जीवने प्रधमावश्यामां सालंबन व्याननी आवस्यकता छे अने तेमां आगळ बन्या पछी ने निरालंबन व्यान करी शके छे. ए निरालंबन व्यानची आस्त्रा अंतर्गेष्ठतीमां पण

शाश्चतस्थान मेळवी शके है.

⁴

११ मीठानी १२ जानी. १३ निर्मेळी **युक्षना** फळतुं चूर्ण १४-१५ मेल अने पासीनुं जूनापणुं. १६ अन्धकार. १७ सूर्य. १८ ध्यिर.

पद ६४ सुं.

(निर्मळ होई भज ने प्रभु व्याग-ए देशी)

लाग्या नेहं जिनचरण हमारा, जिम चकोर चित्र चंदे पियारा लाग्या नेह० आंकणी.

सुनत कुरंग नांद्र मन लाइ,

प्राण तजे पण प्रेम निर्माह; चैन तज पान न जावर्तजाह.

तजपान न जायतजाइ, एक्षेत्राचातककेरी बडाइ. ला०१

जलत निःशंक दीपके मांही,

पीरें पतंगकुं होत के नांही ?

पीडा होत तद पण तिहां जाही, शंके प्रीतियश आवत नांही. ला॰ २

मीने मंगैन नेंवी जळथी न्यारा, मान सरोवर ईस आघाराः

चोर निरख निशि अति अधिर्यारा.

केकी मगन सुन फुन गरंजारा. ला॰ ३

१ स्तेह. २ चंद्र. ३ हरण. ४ मधुर संगीत. ५ निसावे ह्रे. ६ वरसाइ. ७ पीतु. ८ याबज्ञीय. ९ पत्ती १० पीडा. ११ शंका. १२ माडजुं. १३ पाणीमां मम्म. १४ नहि. १५ रात्रि. १६ जम्बकारवाळी १७ मोर. १= वैषक्षकेता

प्रेणव ध्यान जिम जोगी आगधे. सम् गीति समर्माधक माधे:

अधिक सुगंध केतेंकीमें लाधे.

मधुकर तम मंकट निव वाधे. ला० ४

जाकी चित्र जिहां थिरता माने.

ताका मैरम ता वेहि ज जाने: जिनभक्ति े हिरदेमें ठाँने.

चिदानंद मन आनंद आने. ला० ५

्य. पद ६६ मं.

(हो बांसलडी ' बरण यह लागी र जजनी नारने-ए बेशी) हो प्रीतमजी ! प्रीतकी रीत अनित तजी चित घारीए; हो बालमजी ! बचनतणो अति ऊंडो भरम

विचारीए. ए आंकणी

तुमें कुमतिके घर जानी छो, निज कुळमें खोट लगानी छो;

विक्। एउ जगतनी खानो छो. हो प्रीतमजी !० १

१९ ॐकार. २० मुवर्णरसने साधनाराः २१ एक फूल-झाडः २२ जेतुं. २३ स्थिरताः २४ मर्म-भेदः २५ हृदयमां. २६ स्थापीः

तम त्याग अमी विष पीयो छो.

कुगतिनो मारग लीयो छो:

ए तो काज अजुगतो कीयो छो हो प्रीतमजी !० २ ए तो मोहरायकी चेंटी छे.

शिवसंपत्ति एहथी छेटी छे; ए तो साकर तेग लपेटी छे. हो प्रीतमजी !०३ एक शैंका मेरे मन आवी छे,

किया विघ ए तुम चित्त मानी छे ? ए तो डाक्सण जगमें चानी छे. ही प्रीतमजी !० ४ सह ग्रद्धि तुमारी खाह छे.

करी कामण मित सरमाइ छे, तुम पुर्ण्ययोगे ग पाइ छे. हो प्रीतमजी !० ५ मत आंचकाज बावल बोवों.

अनुपम भन विश्था नवी खोबो; अब खोल नयन परगट जोबो. हो प्रीतमजी !० ६ इणविश्व सुमता बहू समजावे.

गुण अवगुण करी बहु दरसाधे; सुणी चिदानंद निज घर आवे. हो प्रीतमजी ८० ७

श्वासी. २. तलवार. ३ प्रसिक्त ४ मङ्करीना वचन छे. ५ नहि. ई वावो

(68)

पद ६७ सुं. (गइंडी)

चंद्रवंदनी सृगंलोयणी.

ए तो सजी सोळ **शणगार रै**;

ए तो आवी जगगुरु वांदवा,

धरी हिँबैंडे हरख अपार रे. चं० १

हां रे ए तो मुक्ताफूळ मुठी भरी,

रचे गहुँळी परम उदार रेः

जिहां वाणी योजनगामिनो,

धन वरसे अखंडित धार रे. चं० २ हां रे जिहां रजत कनक ने रत्नना.

हा र जिहा रजत कर्मक न रत्मकाः सररचित त्रण श्राकारं रेः

तस मध्य मणि सिंहासने.

शोभित श्री जगदाधार रे. चं० ३

हां रे जिहां नम्पति खगैपति लखपति,

सुरपतियुत परखैदा बार रे;

१ चंद्र जेवा मुखवाळी. २ सृग केवी आंखवाळी. ३ हृद्यमां, ४ मोतीओ. ५ स्वस्तिक ६ खार गाउ मुधी संभळाय तेवी. ७ वर्षांद. ८ गढ, ६ विद्या-प्ररो. १० इन्द्रों सहित. ११ पर्षदा—सभा. लब्धि निधान गुण आगरु,

जिहां गौतम छे गणधार रे. चं॰ ४

तस होजो वारंवार रे. चं० ६

हां रे जिहां जीवादिक नवतत्त्वनो,

पइद्रव्य भेद विस्तार रे;

ए तो श्रवण सुणी निर्मळ करे,

निज बोधिशीजैं मुखकार रे. चै० ५

हारे जिहां तीन छत्र त्रिश्चन उदितें, सुर ढाळत चामर चार रे;

सखी चिदानंदकी वंदना,

...

पद ६८ मुं.

श्री पार्श्वजिन स्तवनः

(हो कुंधुजिन ! मनडुं की मही न बाजे-ए देशी.)

अनुभव अमृत वाणी हो पास जिन ! अनुभव अमृत वाणी;

१३ मंडार. १४ समकित. १५ सूर्य.

मुरपंति भया जे नाग श्रीमुखयी,

ते बाणी चित्त आणी हो. पा० १

स्याद्वाद मुँद्रा मुँद्रित शुँचि,

जिम सुर्रेसरिता पाणी, अंतर मिथ्याभाव सर्ता जे.

अंतर मिथ्याभाव लता जः छेटण तास कृषाणी हो पा॰ २

अहो निशीनीथ असंस्थ मळ्या तिम,

तिरें छे अचरिज एही, लोकालोक-प्रकाश अंश जस.

तस उपमा कहो केही "हो. पा० ३

विर्रंह वियोग हरेंणी ए दंती'°, संधी ए वेगैं मिलावे,

याकी अनेक अवंचिकताथी, आणाभिर्मेख कहावे हो, पा० ४

१ दंद. २ स्वमुखधी. ३ जनेकांतवाद ४ छाप-प्रदोर. ५ अंकित. ६ वाणी ७ गंगानदीतुं. ८ रेळडी. ९ तरू-बार. १० चंद्र. ११ तिच्छां लोकमां. १२ लोकाचांत्र महाशकहान जे केकळहान. १३ रेगि १ १४ समसावना विरक्ष, १५ इत्यारों. १६ वाणी. १७ जस्टी. १८ सर-

लताथी. १६ आजापालक.

अर्द्धर एक अनंत अंश जिहां, लेपैंग्हित मुख भाखो;

तास क्षयोर्पश्चम भाव बध्याथी,

शुद्ध वचन रस चालां हो. पा० ५

चाख्याथी मन तृप्त थयुं नवि,

शा माटे लो**भै**गवो ?

कर करुणा करुणारस सागर,

पेट भरीने पानो हो. पा॰ ६

ए ठवलेश लहाथी साहिब,

अञ्चम युगैंल गति वारी;

चिदानंद वेॉमासुत केरी,

वाणीनी बलिंहारी हो॰ पा॰ ७

اف

२० केवलक्षानना २१ स्पष्टपणे २२ उर्दाणं कर्मना असाव ने स्थाय अने अनुदीर्ण कर्मना उदयमे गंकी देवो ने उपास आ वर्गने (क्षाय अने उपास) वह उपास ययेलो साव ने स्वायोपश्रमिकसाव. २३ २८ळावो हो ? २४ वे (नरक अने तिर्यव) २५ वासा माताना पुत्र श्री पार्थनाय प्रसु. २६ व्यूवी.

पद ६९ मुं.

पुरव पुरुष उदयकर चेतन!

नीका नरभव, पाया रे. पु० आंकणी०

दीनानाथ दयाळ दयानिधि,

दुर्लभ अधिक बताया रे;

दज्ञ द्रष्टांते दोहिली नरभव, उत्तराध्ययने गाया रे. पु० १

अवसर पाय विषयरस राचत,

ते तो मुढ कहाया रे;

काग उडावण काज वित्र जिम, डींग मणि पळतेखा रे. प० २

नदी घोळ पापाण न्याय कर,

अर्घ बाट तो आया रे; अर्घसगम आगे रही तिनुंकं.

जिने कछ मोह घटाया रे. पु॰ ३

चैतन ! चार गतिमें निश्चे,

मोक्षद्वार ए काया रे;

१ पूर्वभवना, २ उत्तम. ३ दुर्लभ. ४ केंबी. ५ पम्बायो. ६ घसाता–घोळ घता. ७ तेने, करत कामनी सुर पण याकी,

जिसकुं अनैगीळ मींया रे. पु॰ ४

रोहेणगिरि जिम रत्नखाण तिम,

गुण सह योगं समाया रेः

महिमा मुख्यी वरणत जाकी,

सुरपति मन शंकाया रे. पू॰ ५

कल्पवृक्षसम संयमकेरी,

अति शीतळ जियां छाया रे;

चैरण करेंगे गुण ध्ररण महामुनि, मधुँकेर मन लोभाया रे. पु० ६

या तनविण तिहुं^{। काळ कहो किने}, साचा सख उपजाया रेः

अवसर पाव न चूकं चिदानंद,

सद्गुरु युं दरसाया रे. पू० ७

48

८ इच्छाः ९ खुव १० ऋद्धिः ११ रोहिणाचळ पर्वतः १२ इंद्रः १३ चरणसिचरी १४ करणसिचरी. १५ ब्रमर १६ बणे.

पद ७० मुं.

(पर्युषण पर्वनी स्तुति,)

मिंगरिवत सिंहासन, बेठा जगदाधार, धुंपुणकेंगे, सिंहमा अगम अपार; निज मुख्थी देखी, ताखी सुरनर बृंद, ए पर्व पर्वमां, जिम तारामां चंद. नागकेतुनी पर, पर्व साधना कीजे, वर नियम आखडी, गुरुमुख अधिकी लीजे;

दोषं भेदे पूजा, दान पंचें प्रकार, कर पडिकमणा घर–शियळ अखंडित घार.

P

3

जे त्रिकरॅण गुद्धे, आराधे नवकार, भव सात आठ अव-शेष तास संसारः सह स्रत्र शिरोमणि, कल्पस्रत्र सुखकारः

ते श्रवण सुणीने, सफळ करो अवतार.
महु चेंत्य जुहारी, खमतखामणा कीजे,
करी साहमीवत्सँल, कमतिहार्षयट दीजे.

१ कह्यो. २ समन्त. ३ वे (द्रव्य अने भाव ४). अभय, सुपात्र, अनुकपा, उचित ने कीर्ति. ५ मन, वचन अने काया. ६दईन करीने. ७ स्वामीव सळ ८ पडदी.

अहाई महोत्सव, चिदानंद चित्त लाह, इम करतां मंघने, ज्ञासनदेव सहाइ.

8

يه

पद ७१ मुं.

(राग-सोरठ) क्या तेरा क्या मेरा.

प्यारे सह पडाइ रहेगा, क्या तेरा ं आंकणी. पंछी आप फिरत चिंहुं दिशयी, तरुवर रेन वेंसेरा; मह आपणे आपणे मारगतें, होत भोरंकी वेरा.

प्यारे० १

प्यारे० 3

इंद्रजाळ गंधर्व नगर सम, डेर्ड दिनका घेरा; सुपैन पदारथ नयन खुल्या जिम, जरर्त न बहुविध हेर्यो. प्यारे० २

रविर्द्धंत करत श्रीश पर तेरे, निश्चेदिन छाना फेरा; चेत शके तो चेत चिदानंद, समज शब्द ए मेरा•

१ पत्ती २ खारे. ३ रात्री. ४ रहे छे. ५ सवारे. ६ दोठ ७ स्वप्ता. ८ जडतुं. ९ शोध्या क्रुतां.१० यम-काळ. ११ रात्रि-दिवस

(६२)

पद ७२ मुं.

(राग पीलु-त्रिनाळ)

मुसाफीर ! रेने रही अब थारी. ए टेक.

जाग जाग तुं निर्दं त्याग दे, होत बस्तकी चोरी, ग्रमाफीर० १

हात बस्तुका

मंजीर्ल दूर भयों भवसागर, मान उर, मंति मारी, ग्रसाफीर० २

चिदानंद चेतनमय गुँग्त,

वेख हदर्यद्रग जारी. मुसाफीर० ३

१ रात्री. २ थोडी ३ निद्रा. ४ मजल (जवानी). ५ शिखामण. ६ मारी. ७ मूर्त्ति;-हानस्वरूपी आत्मा. ८ हृदयरूप दृष्टिने. ९ जोडीने-खोळीने.

श्री बुद्धि-कुद्धि-कर्पूर इंथमाळा मगाको २१ मो.

श्री विदानंद(कपूरचंदजी)कृत

संग्रह

भाग २ जो

(सबैया, स्वरोदयज्ञान, प्रश्नोत्तरमाळा विगेरे अनेक कृतिओनो संग्रह)

मेरक:

सद्गुणानुरागी सुनि श्री कपूरविजयजी

प्रकाशकः शाहः कुंवरजी आणंदजी

भावनगर

वीर सं. २४६३] :: [वि. सं. १९९३

भावनगर-आनंद प्रिन्टींग प्रेसः

मंथमाळानो उद्देश

बुद्धि-कुद्धि-कर्प्र प्रवमाळा, जैन साहित्यनी दिशामां आजे जे कंद्द प्रचारकार्य यह रही छे तेमां यन् किबित्त फाळो आपवानी भावनाथी जन्म पानि छे. चुनियाना साहित्यनेकमां आजे जे प्रगति यह रही छे ते
अपेदाप भले आपणे जैन साहित्यनाक्रचार माटे प्रयस्ति कर्पा सले अपणे जैन साहित्यनिक प्रणुं अयखेडाएळ छे. रोचक शैलीए जैन साहित्य तेयार करीने
तेनो वनती प्रचार करवानी अतिवायं अगस्य आजे
आपणी समन जन्मी छे. आ प्रत्यमाळा था दिशामां
पुष्प-पांसडीक्य पोतानी सेवा श्रापवाना आहाययी जन्मी
छे पटले जैन जैनेतर विद्वानोना हाथे तेयार यप्तुं केन
तत्वजुं तुलनात्मक सम्ळ साहित्य तेमज लोक्सविनं
पहाँची वळे तेतुं कथा, उपदेश के भिकाय साहित्य
प्रसिद्ध करवानो आ प्रत्यमाळाना उद्देश छे.

धावा साहित्यना बने तेटलो फेळावो थाय ते मांट बनती घोड़ी कींमते तेना प्रचार करवाना कम योजवामां घाव्यों छे. यस क्रुता प्रचारनी व्यापक दिशा मांट ते। धार्लु साहित्य जकरी स्थाने मक्त अपाय एज बास्तविक गणाय. तेटळा मांटे साहित्यप्रेमा श्रीमत्तो जो जार्थिक सहकार आपरी तो के प्रम्यनो संपूर्ण वर्ष्व मळरो तेनां योग्य रीते मक्त फेळावो करवामां आवशे.

साधोसाब साहित्यसेवको पासे पटलुं पण मार्गा छड्प के आ अन्यमाळाने बंधवेसतुं साहित्य प्रगट कर-बामां तेओ धमने पोतानी लेखिनीनो लाम आपे अने अमन्य कार्यने सरज तेमज सुगम बनावे.

निवेदन

आ गंधमालाना १२ मा मणका तरीके श्री चिदा-नदमी(कर्यूरचंदमी)कृत संग्रहमांधी तेमनी करेली बहोंतेरीना ७२ पदी कठण शब्दना अर्थ साथे छपावेला छे. तेना बीत्रा भाग तरीकेनी आ दुकमां ते सिवायनी जे जे कृति लम्य धइ शकी ते दाखल करेल छे. घुं ग्रुं दाखल करेल छे ते अनुक्रमणिका परधी समनी शकारो.

आ विभाग तैयार करवामां प्रथम भाषाणी हरिकाल जीवराजे प्रयासपूर्वक कठण शब्दोना अर्थो लखी आपेल ते एड ६९ सुभी छ्यायेल छे तेने अंगे तेमनो आभार मानवामां आवे छे. तेटलो विभाग छ्याववानुं काम पण मान्तर पोपटलाल साकरचंदे करेलुं ते तेमना अमदाबाद गया पछी श्री जैन धर्म प्रसारक समाना आश्रय नीचे में कर्युं छे. तेमां कठण शब्दना अर्थो लखवानुं बनी शक्युं नथी.

ज्यां गुनराती अक्षरो वांचवानी मुक्केळी पडे छे त्यां-तेवा प्रदेशमां पण वांचवानुं सुरुभ घवा माटे आ बंने भागमां शास्त्री टाइप वापरवामां आच्या छे.

आ बंने विभागमां आवेली कृतिओना कृती श्री चिदानंदजी आ वीशमी सदीना मारंममां विद्यमान हता. भावनगरसाते पण तेओं ए वे त्रण चातुर्मोस करेला हरो एम तेमनी कृतिमां बतावेल रघळ उपरधी समनी शकाय छे. तेओ अथ्यात्मरिसक, उदासीनमाने वर्तनारा अने संसारीना प्रसंगधी न्यारा रहेनारा हता. तेमनुं चरित्र सिक्तर न मळवाधी जेटळुं मळ्युं तेटळुं आ ग्रंधमाळाना प्रेरक सिन्मत्रे शांतसुभारसनी वुक्कां प्रशोतस्माळा सार्धना प्रारंभमां ळलेलुं ते अहीं दालक करवामां आळ्युं छे. नवी हकीकत न मळवाधी तेमां कांद्र वाथा छ जाक्यो नथी. ट्रंकामां एटळुं जणाववुं बस छे के तेओ एक आवश्यो महास्मा हता. आ स्त्रीमां एमनी जोड ळम्य धरी

ह जु पण आ सिवायनी नेमनी कोइ एण रुति कोइना जाणवामां आवे तो नेमणे अमने जणाववा रुपा करवी. अमे जरूर ते प्रगट करतुं. भाषा हिंदी होवाने लीघे अर्थ न समजावाथी जे कोई अञ्जुद्धि रही गइ होय तेने माटे स्थायवाचना हो.

मुश्केल छे. एमनी छति न एमनी वृत्ति ने वर्तन मूचवे तेम छे. ए छतिओ प्रगट करवामां आपणुं सदभाग्य मानवा जेवं छे. कारण के ते छतिओ परम उपकारक छे.

अध्यात्मरसिक श्री आनंदघनजीनी जोडमां अमुक अंशे मुक्ता लायक आ महापुरुषने अमारी बारंबार बंदना हो !

वेशास धक्ता १) कुंतरजी आणंदजी .सं १९९३ भावनगर

श्री चिदानंदजी जीवनपरिचय

6-8000

श्री कर्परचंदजी अपरनाम श्री चिटानंदजी महाराज आ बीकमी सदीना प्रारंभमां ज विद्यमान हता. एम तेमनी अनेक कृतिओ परथी जणाय छे. आनंदधनजी महाराजनी पेठे तेओश्री पण अध्या-त्मञास्त्रना रसिक अने अध्यात्मतत्त्रमां निपुण हता. ए बातनी तेमनी कतिओ सारी रीते साक्षी परे हो. तेमणे बनावेली कृतिओमां चिदानंद बहोंतेरी. स्वरो-दय ज्ञान, पुरुगळ गीता, छटक सबैया तेमज प्रश्लोत्तर-माळा मख्य छे. तेमनी बधी काव्यरचना सरल अने अर्थगंभीर जणाय छे. दरेक कृतिमां काञ्यचमस्कृति साथे अर्थगीरव अपूर्व होवाथी तेमनी सकळ कृति हृदयंगम छे. तेमना प्रत्येक पद्यमां अध्यातम मार्गनो उपदेश समायेलो हो. तेओश्री अष्टांग योगना सारा अभ्यासी हता. तेथी तेमनामां उत्तम प्रकारनं योगबळ हतं. तेमनामां कोइ अजब प्रकारनी शक्ति-सिद्धि विद्य-मान हती एम संमळाय हो. तेओ तीर्थप्रदेशमां विशेषे निवास करता हता एम अनुमान थाय छे. श्री शृत्रंजय अने गिरनारमां तो अग्रक गुफा के स्थान तेमना पवित्र नामधी ओळखाय पण हो, श्री समेतकित्वरजी जवर

तेमनो देहांत असो छे, एनी दंतकथा संस्ळाय छे. तेओ बहु निःस्पृही हता, एम तेमना संबंधी सांमळ-वामां आवती केटलीक दंतकथा उपरथी सिद्ध थाय छे. लोकपरिचयथी तेओ अलग रहेता अने पोते ज्ञानी अने सिद्धिसंपन्न छे एम लोक मारयेज जाणी शके एवी सादी रीते पोतानुं जीवन गाळता हता, तेम छतां काकतालीय न्याये ज्यारे कोइने ते वातनी जाण यती त्यारे प्रायः पोते ते स्थान तजी जता रहेता. तेमने अनेक सत्त्रास्त्रनो परिचय हतो एम तेमनी कृतितं बहम दृष्टियी अवलोकन करनार समजी शके तेत्रं छे. तेमनी वाणी रसाल अने अलंकारिक छे. अध्यात्म लक्ष्य माथे शास्त्र अभ्यासमां तेमनी होड करी शके एवो कोइ प्रबळ पुरुष तेमनी पाछळ भाग्येज थयो लागे छे. आधनिक छतां तेमनी ग्रंथकैली एवी तो अर्थमोधक होवा साथे आकर्षक छे के आनंदचनजीनी बहोंतेरी साथे चिदानंदजी बहोंतेरी अनेक अध्यात्मरसिक जनो मुक्त कंठथी गाय छे. विशेषमां चिदानंदजीनी कृतिमां अब्दरचना एवी तो सादी छे के ते गावी बाळजीबोने पण वह सुल्म पडे छे. ते बधी कृतिमांनी 'प्रशात्तरमाळा' पण एक छे. यळ ग्रंथ लघु छतां तेमां अर्थगीरव एटलं बधुं छे के तेमांना एक एक प्रश्नना उत्तर माटे एक एक स्वतंत्र ग्रंथनी

योजना समर्थ विद्वान करी शके. मारी जेना मंदम-तिथी तेम बनवुं तो अशस्य छे, पण तेनुं सहज स्पष्टीकरण करवा माटे तेनी अर्थनाळी बुकमां स्थामति उद्यम कर्यो छे. तेमांथी सारमात्र ब्रहण करी अञ्च जनो स्वपर हितमां बुद्धि करो, ए ज महाकांक्षा अने ए ज कर्त्तव्यरूप समजी प्रस्तुत जीवनपरिचय समाप्त कर्र छुं.

चिदानंदपदरसिक कर्पूर

अनुक्रमशिका

१ श्री चिदानंदजीकृत सवैया (५२) २ पद्रगल गीता पद्य १०८ 32 ३ अध्यात्म बावनी दुहा ५२ (त्रण प्रकारना आत्मानुं स्वरूप) ४४ ४ दयाछत्रीशी नाना मोटा पद्य ३६ 42 ५ परमात्मछत्रीशी (परमात्म स्वरूप) दुहा ३६ ६५ ६ स्वरोदयज्ञान दुहा ४५३ (अनेक उपयोगी ज्ञानथी परिपूर्ण) ७० ७ स्वरोदयज्ञान समजवानी आवश्यकता 220 ८ प्रश्नोत्तरमाळा एकंदर दुहा ६३

(११४ प्रश्नोना पद्ममां उत्तर)

श्री बृद्धि-बृद्धि-कर्पूर ग्रन्थमाळाना मणकानी विमत

१ भारतीय दर्शनोमां क्षेत्र दर्शनशुं स्थान.

२ सामायिक चैत्यवंदन सूत्र सार्थ.

३ देवसी राइ प्रतिक्रमण सूत्र. सार्थ.

४ भक्तिमाळा.

५ जैन तत्त्वप्रवेशक ज्ञानमाळा, भाग १ ली.

६ प्रार्थना पद्मीशी.

७ ब्रह्मचर्य विचार.

८ जैन तस्बप्रवेशक ज्ञानमाळा, भाग २ जो.

९ ज्ञाध्योय

१० घरनी लक्ष्मी.

११ शियळना महिमाः १२ चिदानंद पद संब्रहः भाग १ लोः

१३ प्रभुप्रार्थनाः

१४ साधमर्थादापट्टक.

१५ पंचकत्याणक पूजा. (पं. रूपविजयजीकृत) सार्थ.

१६ श्रीपालगोपाल तथा सुरचंद्र कुमार चरित्र.

१७ सद्बोध संब्रह भाग १ ली.

१८ कामघट कथाप्रवंघ तथा कंडू राजानी कथा विगेर. १९ छटा वरायेला मोती माग २ जो.

२०., ,, मोती भाग ३ जो.

आर्माथी जे बुक जोइए ते मंगाववा सद्युगानुरागी द्विनराजश्री कर्पृरविजयकी उपर पालीतामा-कोटाबाळी धर्मशाळामां लखबुं. तेष्मां सीळकमां हुग्ने तो मोकजरो.

श्री परमात्मने नमः श्री चिदानंदजीकृत सर्वेया

भी चिदानंदजीकृत सबैया

पद्मागद्गवाहार। राज्य (सर्वेया एकत्रीसा)

अंकारे अग्रेम अपार प्रवचनैसार,
महावीज पंच पद गॅंग्भित जाणीए;
झान ध्यान परम निधान सुख्याने रूप,
सिद्धि बुद्धिदायक अंतुप ए वस्ताणीए.
गुण दरियाँच भवजळनिर्धि मांहे नावे,
तत्त्वको लिखाँच ''हिये जोलिकेंग ठींणीए;
कीनो हे उचार आँदे आदिनींग तींने याको,
चिदानंद प्यारं चिच अंतुमव आणीए.

अवसटेबप्रस. १६ पिताए. १७ प्रणव मंत्रनो अनुसव.

चिदानंद प्यारे चित्त अँतुभव आणीए. १

१ अर्दितनां 'अ', अशारीरी (सिख्) नो 'ध्र ',
आवार्यनां 'आ', उपाध्ययनां 'उ ' अने मुनिनां 'म् 'पम पांच अक्षरो मळीने ओकार धयेलो छे. ए शाश्वत मंत्र हे. २ ध्याम्य. ३ जैन प्रवचनना सारभूत. ४ गर्भित-समायेळ. ५ सुख्तुं स्थान. ६ अनुपम. ७ समुद्र तुल्य. ८ समुद्र. ९ वहाण. १० समावेश. ११ इन्द्रवनां. १२ ज्योतिकर. १४ स्थापीए. १४ प्रवम १५ औ

नमत सेकळ इंद चंद जाँक ध्येयेरूप, जानके मुनींद्र याकं भ्यान मज्हें धारहि: संरति निरंतिमें समाय रह आठ जाम. संगीभ न जिम निज संतक विसागहिः लीन होय पीनेंता प्रणव सखकारी लहे. देहे भवबीज 'निष बांस परेजारहिः चिदानेद प्यार ग्रभ चेतना प्रगट कर. एसा ध्यान धर मिथ्याभावकं विसारहिः २ मुखमांहि रामपें हरीममांहि मन फिरे. गिरे भवक्रपमांहि कैर दीपें धारके: विषयविकारमांहि रागी मख इम कहे. में तो है विरागी माला तिलक ज्यं धारके. जागकी जुगैति विना जाने जो कहावे जोगी. गलामांहे सेली अरु काली कथा डार के;

रे बधाः २ चंद्र ६ जं ॐकारने ४ ध्यान करवा यागः ५ मां, मध्येः ६ ध्याननीः ७ जासक्तिमां ८-९ आठ पहारः १० गायः ११ वाजस्त्राते, १२ पुष्ट थाण छः १३ बाळ - १४ विषयः १५ वासनाः १६ बाळी देव छैः १ जनीतिमां २ पढेः ३ हाषमां ४ दोकोः ५ युक्तिः ६ रासः ७ अते ८ चींघराई बनावेश्चे वस्तः १ पहेरीने.

विना गुरुगँम मिथ्याज्ञान भमे हणैविध, फीगट ज्यं जावे ए मनुष्यभव हारके. ३ शिर पर धेते केश भया तोह नांहि चेत, फिरत अचेत धन हेत परदेशमें: मेरो मेरो करत धरत न विवेक हिये. मोह अंतिरेक घर परेंत किलेशमें. पड़चो नानाविध भवकूपमें सहत दु:ख, गर्गेन भयो हे मधूर्बिर्द लवेलेशेमें: आंतपत्र छायो सीउ मन हुंत भयो अब, चिदानंद सुख पायो साध के सुवेशमें ४ धन अरु धामें सहु पड़चो हि रहेगी नर, धार के धरामें तं तो खाली हाथ जावेगी: दान अरु पुन्य निज करथी न कर्यों कछ. डोय के जमाइ कोइ दुसरो हि खावेगो. कुड अरु कपट करी पापबंध कीनो ताते, घोर नरकादि दुःख तेरो प्राणी पावेगो; १० आ प्रमाणे.

्र आ प्रमाणः १ माथा उपर. २ मानेहर, ३ उन्कर्षः ४ पडेलें, ५ मक्त-६ मधना विदु. ७ ऑगमाञ्च. ८ कृत १ अने, २ हाट-हतेली.

पन्य विना दसरा न होयगो सँखाइ तय. हाथ मल मल माखी जिम पसतावेगी. ५ अगम अपार निज संगति संभार नर. मोहकं विडार आप आप खोजें लीजीये: अचळ अखंड अलिप्त ब्रह्मंड मांहि, व्यापक स्वरूप ताको अनुभव कीजीए. खीर नीरें जिम पुदुगल संग एकी भते. अंतर सदृष्टि खोज ताको रूव लीजीयैः धार एसी रीत ही ए परम पनित इस. चिदानंद प्यारे अनुभवरस पीजीये. ६ आयके अचानक कृतांत ज्यं गहेगो तोहे. तिहां तो सखाइ कोउ दूसरो न होवेगी; धरम विना तो ओर सकळ कढंब मिली. जानके परेतीं काइ सुपन न जोवेगी. लर्टेक सलाम के सखाइ विना अंत समे. नेणमांहि नीर भर भर अति रोवेगोः

१ संभाळ २ विदार ३शोधी ४ पासी, ५ पकरूप. ह अंशमात्र, ७ पवित्र.

१ काळ. २ रक्षक ३ परेतां - प्रेत धयेल-मरण पामेल जाणीते. ४ लटक सलामवाळो सालाइते (जुहार) प्रणाम मित्र-धर्म.

जान के जगत एसी ज्ञानी न मेगन होत, अंवें भ खावा चाहे ते तो बार्डल न बोवेंगी. ७

(सवैया तेवीसा.)

आपकुं आप करे उपदेश ज्युं,
आपकुं आप सुमारग आणे;
आपकुं आप करे स्थिर ध्यानमें,
आपकुं आप समाधिमें ताणे.
आपकुं आप लिखाने स्वरूपछुं,
मोगनकी ममता निव ठाणे ;
आपकुं आप संभारत या विख,
आपको मेद तो आप हि जाणे. ८

आप थइ जगजाळथी न्यारो ज्युं, आप स्त्ररूपेमें आप समावे; आप तजे ममता समता धर, श्रील छुं साच्चो सनेह जगावे. आप अलेखें अॅमेख निरंजने,

र आळाज. र आज कार, र आळाजाजु स्वरूप कालाय नहीं तेवो ४ अभेख-कोइ पर्या प्रकारना भेख (वेदा) विनानो. ५ निरंजन-मूळ स्वरूपमां कर्मरूप अंजन विनानो,

^{&#}x27;५ आसकः '४४ केरी. ६ वावळ ७ वावतो. १ ओळखे. १ आणे-करे. ३ अलेख-जेतुं स्वरूप लखाय वर्त वेत्रं ५ अध्येख-कोड एक एक एक एक है.

पर जन अंजर्न दूर बहावे: या विध आप अपूरव भावधी, आपणो मारग आप हि पावे. ९ वेद भणो ज्यं कीताब भणो अरु, देखो जिनागमकं सब जोई: दान करो अरु स्नान करो भावे, मौन धरो वनवासी ज्यं होई. ताव तवो अरु जाप जयो कोउ. कान फिराँय फिरो फिन दोईं: आतम ध्यान अध्यातम ज्ञान. समो शिवमाधन और न कोई. जे और-मित्त बराबर जानत, पारँस ओर पापार्ण ज्युं दोहः कंचन कीचं समान अहे जस, नीच नरेशमें भेद न कोड. मान कहा अपमान कहा मन. ऐसो बिचार नहि तस होइ:

र्द अन्यर्शु करेल अंजन-मिध्यात्व-रूप तेने दूर करे. १ धर्म-प्रंयः २ जेनसिद्धांत ३ फडावीने. ७ वसे. ५ सोक्षनुं साधन ६ गत्रु. ७ पारसमणि-जेना स्पद्रोधी लोढुं सुवर्शपणाने पामी जाय हो ने ८ पथ्चर ९ माटी

राग के रोध नहिं चित्त जाके ज्युं, धन्य अहे जगमें नर सोइ. ११ ज्ञानी कहो ज्युं अज्ञानी कहो कोइ, ध्यानी कहो मेंतमानी ज्युं कोइ, जोगी कहा भावे भोगी कहो कोइ, जाकुं जिस्यो मन भासत होइ. दोगी कहो निरदोगी कहा, पिड—पोपी कहो कोइ आंग्रेन जोइ;

राग रुरोष नहिं सुन जाके ज्युं, धन्य अहे जगमें जन सोह. १२ साधु सुसंत महंत कहो कोड, माबे कहो निगरंथ पियारे; चार कहो चाहे ढोर कहो कोड, सेव करा कोड जाने दुर्लीरे. विनय करो कोड जंचे बेठाय ज्युं,

विनय करो कोउ उंचे बेठाय ज्युं, दूरथी देख कहो कोउ जा रे; धारे सदा समभाव चिदानंद, लोक कहाबैतमुं नित न्यारे. १३ १० के २१ हुप १२ कवाशही. १३ जैस. १४ उदर

१० क १२ द्वर्ष १२ कदाब्रहा. १३ जम. १४ उदा भरनार. १५ जोगुन-अवगुण. १ जाणतो माणस. २ प्रेमशी. ७ कथनथी

मानीकं होय न महैवता गण. महबता तब काहे को मानी ?. दानी न होय अदंत्त जिको ज्यं, अदत्त भयो ते तो काहेको दानी ? ध्यानीकं चंचळता नहिं व्यापत. चंचळता तद काहेको ध्यानी ?: ज्ञानी न होय गुमौनी सुनो नर, मान अँहे तद काहेको ज्ञानी ? १४ जोबेन संध्याके राग समान ज्यं. मृद ! कहाँ परमादकं सेवो ? संपेत तो सरिताको ही पूर ज्युं, दान करी फळ याको ज्यं लेवो. आयु तो अंजळिके जळ ज्युं नित, र्छिजत हे लखं एसो ज्यं भेवी; देह अपावन जान सदा तुम, केवळीभार्खितं मारग सेवो. १५

१ मार्ववता-मृदुता (निर्शामान). २ नहि आपेलः ३ अभिमानी, ४ अहो !

१ यौवन. २ रंग. ३ क्यां? ४ संपत्ति. ५ नदीना ६ घटतुं जाय छे. ७ छत्तमां छे. ८ भेद-हकीकत. ९ घपवित्र. १० भाषित-कथित

संसार असार भयो जिनकं. मैरवेको कहा तिनकं डर है: ते तो लोक देखाव कहा ज्यं कही. जिनके हिये अंतर थित रहे. जिने मंड मंडाय के जोग लीयो. तिनके शिर कोन रही करें है: मन हाथ सदा जिनकं तिनके. घर हि बन हे बन हि घर हे. १६ श्रम संर्वर भाव सदा वरते. मन आश्रेवकेरो कहा डर हे १: सह वादविवाद विसार अपार. धरे समता जे इसो नर हे. निज शद्ध समाधिम लीन रहे. गुरु ज्ञानको जाकं दियो वर है: मन हाथ सदा जिनके तिनके, घर हि बन हे बन हि घर हे. १७ ममता लवलेश नहि जिनके चित्त. कीर समान सह धन है:

१ मरवानोः २ हत्यमां. ३ आत्मस्वरूपनी स्थिति ४ वेरो. ५ कवजे छे.

[।] वरा. ५ कवज छः १ द्यात्रता कर्मने रोकनार. २ कर्मने. ३ वरदान. ॥ भूळः

जाकं भेदं-विज्ञानकी दृष्टि ठरी, अहि कंचैंकी जैम जुदो तन है, विषयादिक पंक नहि हीके जाके ज्यं. पंकर्व जिम जिका जैन है। मन हाथ सदा जिनकं तिनके, वन हिमर हेमर हि वन है. १८ मास्त्री करे मध भेरां सदा ते तो. औन अचानक ओर हि सावै: कीडी करें कणैक जिम संचित. ताहके कारण प्राण गमावे. लाख करोरकं जीर अरे नर. काहेकं मुरख ! सम कहायै: धर्यो हि रहेगा इहां के इहां सह. अंत समेक्छ साथ न आवे. १९

र जड-चेतन्यना वियेक. ३ सर्पनी. ४ कांचळी. ५ कादच. ६ ढांकी शकता. ७ कमळ. ८ आग्या १ अर्द्ध. २ आखी. ३ अनाजां ४ संचय. ५ नेने १ अर्द्ध. २ आखी. ३ अनाजां ४ कहेबत अनुसार कीडीनुं एकटे कंप्युं बचुं धाय्य नेतर पक्षी कीडी सहित स्वाइ जाय छ. ६ बळे. ७ कंजुस. ८ पड्युं रहेशे.

रंचंक बीज धरोंमांहि बोबैत. ताको अनेक गणो फीर पावै: काल वसंतकं जार्चक जानके. पान दिये तिनकं नवें आवे. जाण अतिस सर्भाव विवेक्तां. संपर्तं पाय समारग लावे: कीरति होगी उनोंकी दशो दिशे. बेट सभामें दातार कहावे. २० माटीका मांड होवे शर्तसंड ज्यं. लागत ^ैनाम जग रैणका: इस जाण अपार्वेन रूप अरे नर. नेहें कहा करीए तनका? निज कारज मिद्धि न होय कर्छ. पॅररंजन शोभ करे गणकाः चिदानंद कहा जपेमालकुं फेरत, फेर अरे मनके मणका, २१

१ नाना सरखा. २ जमीनमां. ३ वाये छे. ४ भीखारी ५ नवा ६ स्थमाय. ६० पेसा. ७ वापरे ८ दशे. ९ दिशामां. १ वासण. २ सो कटका. २० जैने. ३ ठोकर. ४ जप-वित्र ५ स्नेट. ६ कांडे. ७ अन्यने ८ वेश्या ९ जपमाळा.

ज्ञानरविका उद्योत भया तब. दर गया अमै-भाव अंधेराः आप स्वरूपकं आप निहारैत. जठ स्वरूप लिंख्या जगकेग. मायाकं तोरं रु ध्यानकं जोर्रके, पाया जिलुने सुवास वसेर्गः या विध भाव विचार चिटानंद. सोडै समंत ³अंडे गुरु गेरा, २२ काहेकं देश-विदेश फिरे नर ? काहेकं सार्येग्कं अवनाहे ? काहेकं आश करे परकी शैठ ? नीच नरेशकी चाकरी चाहे ? काहेकं मोर्चे विचार करे तन ? अंतर तापथी काहेकं दाहे ? दीनी अहे अन्तार ताहे जिण. ताको तो ^भारमुं तेह निवाहे. २३

ताको तो न्यार्स्य तह । तवाह. २२ १ प्रकाश. २ मिष्ट्यामाव. ३ जांबं, ४ जांळ्छ्युं. १ तोड. ६ जोड. ७ जासम्बर्धमां रमणतास्य उत्तम निवासस्थानमां. ८ बसवाट क्यों छे ९ तेज्ञ. १० हो १ सागरमां. १ सारू करे छे ३ सूर्व ४ संताप करे छे. १ पछे छे १ १ वीयो. ७ तने ८ जेणे. ८४ भारते. ९ तिवोह-उपांट काहेकं जंतर मंतर साधत ? काहेकं निसा मसाणमें जावो ? काहेकुं देवकी सेव करो तम? काहेकं आंक-धतर ज्यं खात्रो ? रंचक विच असारके कारण. काहेकं ओर के दास कहावा ? आश कहा करीए परकी नर !. होड निराञ्जे निरंजैन ध्यावो. २४ सतो कहा परमादमें प्यारे तं ? साथमें तरे तो चोरे लगे रे: मात रु तात रु आत रु भामिनी, स्वारथ के सह जान समे रे. क्रणका संगीसनेही अहे तंजी? क्रण अहे जगमांहि ज्यं तेरे? आयो किहांथी किहां फ़िन जावेगो ? एसो बिचार करो मनमें रे. २५

१ रात्रिए.२ आकडो अने घतुरो. ३ रंचमात्र.४ नोकर. ५ निष्कामपणे. ६ सिद्धस्वरूप परमात्मा.

१ आळसर्मा २ काळरूप खोर अथवा तो कपायरूप खोर. ३ स्त्री.

नंदमहानिधि सिद्धिं कहा करुं ? कहा करुं सुख देवगतिको ? कहा करुं मणि माणेक मोती ज्युं ? कहा करूं तेरो राज्यको टीका ? कहा करुं जनरंजन वेशकं ? कहा करूं मैंतधार मति को ? एक निरंजन नाम चिना जग. ओर सह भोहे लागत फीका २६ फुलके पूर्व फुलेल भया तिलं-तेल ते तो सह के मन भावे: पारम के परसंग्धी देखीए. लोहाँ उसूं कंचन होस विकीवे. गंगामें भाग मिल्यों मिल्ता अंट. तेह महा जळ ओर्पम पावे: मंगत का फळ देख चिदानंद. नीच पदारथ उच्च कहावे. २७

१ नवनिधिः २ अष्टिसिद्धिः ३ तीलक ४ मत-यादीग्रानी

१ सुगंधीनेळ. २ तळनुं. ३ लोढुं ४ वेचाय हे. ५ नदीओ तुं६ उपमा नलिनी दलौमें जलबंद ते तो. मुगतापळकेरी ज्यं ओपमा पावे: गर्लेयागर संग पत्नीस तक लख ? ताह में चंदनता गुण आवे. (सु) गंघ संजोग थकी मृगको मैद, उत्तम लोक सह मिल खावे: संगतको फल देख चिदानंद. नीच पदारथ उच कहाथे. २८ धीरं विना न रहे परुपारथ. नीर विना तरेखा नहि जावे: भूप विना जग नीति रहे नहीं. रूप विना तन शोभ न पावे. दिन विना रजनी नवि फीटतें, दान विना न दातार कहावे: ज्ञान विना न लहे शिव मारग. ध्यान विना मन हाथें न आवे. २९

१ कमिलनी. २ पांदडामां. ३ माती. ४ मलयाचलना ५ खाखरा वगेरे. ६ मेल.

१ धेर्यः २ तुषाः ३ सूर्वप्रकाशः ४ दूर यायः ५ कवजार्माः

पंथिक आय मिले पंथमें इस. दोय दिनोंका यहे जग मेलाँ: नांहि कीसीका रह्या न रहंगा ज्युं. कोन गुरु अरु कोनका चेला ? सार्सों तो छीजैत हे सन एसे ज्यं. जात वद्या जैसा पाणीका रेलाः राज समार्ज पड्या ही रहे सह. हंसै तो आखर जात अकेला ३० भूपका मंडन नीति यहे नित. रूपका मंडन शील सजाणी. कायाका मंडन हंसै ज हे जग. मायाकौ मंडन दान वखाणो. भोगीका मंडन हे धनधी फन. जोगीका मंडन त्याग पिछभ्नोः ज्ञानीका मंडन जाण क्षमा गुण, ध्यानीका मंडन धीरज टाँणो, ३१

१ मुसाफर. २ रस्तामां. ३ मेळां. ४ श्वासाच्छ्रास ५ घटता जाय छे. ६ साम्राज्य. ७ जीव. १ शोभा. २ आत्मा ज. ३ लक्ष्मीर्च. ४ समजो.

एक अनिष्ट^ लगे अति देखत. एक लगे सहकं अति प्याराः एक फीरे निज पेटके कारण. एकहि है लख कोटी आधारा. एकन उपनैहि नहि पावत, एकनके शिरछत्र ज्यूं धाराः देख चिदानंद हे जगमें इम, पाप रु पुन्य का लेखा हिन्याराः ३२ पाप रु पुन्यमं भेद नहि कछ, वंधन रूप दोउ तुमे जाणो; मोहनी मात रुतात दोउंके ज्यं, मोहमाया बलवंत बखाणो. बेंडी तो कंचन लोहमयी दोउ. याविध भाव हिये निज आणोः हंस स्वभावकं धारके आपणो. दोउथी न्यारो सहरू पिछाँनो, ३३

अप्रिय. १ आधारभृत २ पगरखा. ३ पंथ-हिसाव.
 १ पुन्य अने पाप प बन्ने सोनानी अने लोहानी बेडी समान छै. २ आत्मस्यहूप, ३ ओळखो.

पूजत हे पदपंकज ताके ज्युं, इंद नरिंद सहु मिल आइ; चार निकायके देव विनेशत. कष्ट पडे जाकं होत सहाइ. उर्धं और अधोगतकी सब वस्त अगोचैर देत रूखाइ: दर्लप नांहि कछ तिनकं नर, सिद्धि सुध्यानमयी जिणे पाइ. ३४ जीण अजाण दोउमें नहिं जड. प्राणी एसो दुविदेग्ध कहावे: विरंचे समान गुरु जो मिले तोहि, व्यालतणी परे वांको हि जावे. जाणे विना हि एकांत गैहे सब. आप तेंपे परकुं ज्युं तपावे; वादविवाद कहा करे मृरख ? वाद किये कळु हाथ न आवे. ३५

१ अवनपति, वाणव्यंतर, ज्योतिषी अने वैमानिक-प

चार जातिका. २ विनययुक्त २. क्राचंळोक. ३ अदहर. ४ प्रयक्ष देखाय छे. ५ केवलहान. १ हानीमां ए न गणाय अने अझानीमांच न गणाय पदो जड. २ दुर्षिदग्ध-वहु मुक्केळीए समजावी शकाब तेवो. ३ म्रह्मा. ४ साप. ५-सम्यक्षान. ६ महे. ७ मिष्यास्ववडे.तऐ.

वेलेकं पीलत तेल लहे नहि. तैप लहे नहिं तोयै विलीया. सिंगकु दुँहत दुघ लहे नहि, पाक लहे नहि उखैर बोर्या. बोबत अंब लहे नहि. पुन्य लहे नहि पारको तोथाः अंतर ग्रद्धता विण लहे नहि. उपरथी तनकुं कहा घोया ? ३६ द्रव्य अरु भावना करमथी न्यारो नित. लेक्या गति जोगको संजोग न ह पाइए: कोइथी न कहाो जाय करेंथी न प्रद्धो जाय. रह्यों हे समाय ताक़ं केसे के बताइए ? नय अरु भंग न निस्वेपंको प्रवेश जिहां. उँगति र्जुंगति तामें कोन भात लाइए: चिदानंद नियंत सरूप निज एसो धार, विवहारसें हि नाना मेद दरसाइए. ३७

१ रेतीने. २ घी-माखण. ३ पाणी. ४ वलोक्याथी. ५ शींगडामे. ६ दोवाथी. ७ खारी जमीनमां ८ बाब-वाथी. ९ बाबळ. १० परने. ११ तपाव्याथी

१ अलगः २ हाथथीः ३ कहीः ४ निच्चेपनीः, ६ उक्तिः ६ जक्तिः ७ निश्चयः

तुं तो अविनाश्ची काया प्रगट निनाशी, अहतुं तो हे अरूपीए तो रूपी वस्तु जोहए; मळकेरी क्यारी मोहरायकी पियागी ए तो, होयगी न्यारी ए तो इथा भार ढोईए; महादुःखवानी दुरगिकी नीसानी तातें, याके तो भरूंसे निर्देशित नहि सोहए; चिदानंद तप जप किरियाका ठाहो ठीजे, नीको नरभव पाय विश्वा न खोहए. ३५ पीर करी पंचे बीज बौयुको प्रचार करे, मेदे खँट चक्रको अवंक गति पायके;

नीको नरभव पाय बिरथा न खोहए. ३८ १ नित्य. २ अनित्य. ३ उठावीए. ४ निश्चिन्तपणे. १ पांच बीज=पांच तस्य (प्रथ्वीतस्य, जलतस्य, अभितत्त्व, वायतत्त्व अने आकाशतत्त्व). २ प्राणवायुः प्राणवायनी स्थिरता जेटले अंशे बाय तेएला अंशे मननी पण अवळता थाय हे. ३ छ चकः-१ (कंडना मध्य भागमां) "विश्रदिचक," २ (हृद्य भागमां) "अनाहतचक," ३ (जठरना भागमां) " मणिपूरकचक," ४ (आंतरडाना भागमां) "स्वाधिष्ठानचक," ५ (ग्रदा स्थानमां) "मुलाधारचक, "अने ६ मगजमांना तंत-क्रानां जाळामांथी जे सुस्मतंतु चक बन्धुं छे तेने). "सहस्रारचकः "आ पट् चकमां प्राणवायु रहेलो छे तेमां संग्रम करवाशी वट चकर्न भेदन थाय छे. ४ सरल. प्राणायाम जांग सप्त भेदको स्वरूप लही,
रहत अडोल वंबनाटमें समायके.
देहको विसार भान टढ अति धार ज्ञान,
अनाहत नाद सुणे अति प्रीत ठायके;
सुधीसिधुरूप पाये सुख होय जाये तब,
सुख्यी बताये कहा सुंगा गोळ खायके.
१९
धरम सुंकळ ध्यान हिरदेमें धारिये ज्युं,

५ ध्वास अने उच्छवासनी गतिने रोकवी ते ६ योगना आठ भेदो (धंगो) हो. तेमां एक प्राणायाप्र अने अन्य सात. ७ ध्वासनो प्रकाण अकुटिवकथी होय हे अने ते वंकनाळमां धर्द नामिमां निवास करे छैं. ८ परम आनंदना स्थानरूप, स्हस्म, स्वानुभवधी करूप अने द्वादशांत स्थाननी नीचे तेळनी घारा पेठे ध्विच्छिक्रपणे बाळतो धर्म होधं घेटानादनी जैम टांचे तार शस्द प्रमट करतो एवो प्रणव (ॐकार नाव्) ९ असृत.

१ वस्तुनो स्वभाव-झात्मस्वरूप-ते धर्म छे. आत्मा एक वस्तु छे तेथी आत्मानो स्वभाव ते आत्मध्यम कहे-वाय छे. ते संबंधी ध्यान-विचारणा ते धर्मध्यान अर्थात् आत्मस्वरूपमां प्रवेश करवा के आत्मस्वरूप प्राप्त करवा माटे जे विचारो करवा, जे जे निर्णयो करवा अने मन उपर ते ते स्वभावने छगता संस्कारो पाडवा ते धर्मध्यान. र आत्मपिणतिमां पकाष्ट्र श्रव्यक्ता आवे धर्मध्यान स्तुस्वयावमां प्रवेश करवानी छायकात आवे हे अने शुक्तध्यानपी आत्मस्वरूप यह रहेवाय छे. अारत रूदेंर दोउ ध्यानकुं निवारीपः,
प्रथक प्रथक चार चार पाये हे उर्चु,
ताको तो सरूप गुरुगमधी विचारीपः,
एसो ध्यान अगनि प्रजार कायकुंड बीचै,
कर्मकाष्टकेरी उर्चु आहुति तामें डारीपः,
दुध्यांन दूर होये आप ध्यान श्रेरी भये,
श्रद्ध ही सरूप निज कर थिर्र धारीपः, ४०

3 रागद्वपनी परिणतिथी कोई पण जीवने दु:ख उत्पन्न करवं के द:ख उत्पन्न करवाना विचारो करवा ते दश्यांनस्य आर्त्तभ्यानः ४ जे कारणने लई दए-कर अशायवाळो जीव हिसादि करी कर्म वांधे छे ते रौद्रध्यान. ५ आ चार ध्यानना चार चार पाया छे. जेमके:-(१) भाजावित्य धर्मध्यान, अपायवित्य धर्मध्यान, विवाकविचय धर्मध्यान अने लोकसंस्थानविचय धर्म-ध्यान. (२) पृथक्त्ववितकंसविचार, एकत्ववितकं अविवार, सक्ष्मिकवाअप्रतीपाति अने सम्बिक्क्षिकिया निवृत्ति शुक्तध्यानः (३) अनिष्टसंयोग-आर्त्त्रह्यान, इष्ट-वियोग-अर्त्तस्यान, रोगचिता-धार्तस्यान अवशौच आतंध्यान. (४) हिंसानंद रौद्रध्यान. असत्यानंद रौद्रध्यान, चौर्यानंद रौद्रध्यान संरक्षानवंधी रौद्रध्यान, आ ३९-४० मधै-यामां लखेल ध्यान माटे ध्यानशतक, ध्यानदिपिका, योगदीपक, योगणास्त्र, योगप्रदीप वगेरे ग्रंथोमां बद्ध बिस्तार छे ते जोवा. ६ अंवर, ७ बिशेष, ८ स्थिरपणे. भूल्यो फिरे फल्यो मोह मदिराकी छाकमांहि. धार्यो नहि आतम अध्यातम विचारकः पंडित कहायों ग्रंथ पही आयो नांहि माची. भेद पायो अरु धायो देहके विकारकं: प्रश्रतीह धारे नवि प्रश्रकुं संभारे मुख, ज्ञान तो उचारे नवि मारे मनजीरकं: खोटो उपदेश देवे अति अनाचार सेवे. ते तो नवि पावे भवउदैधिके पारकुं. ४१ वर्ग धरे ध्यान शके कथे मख ज्ञान मच्छ-कँच्छा असनार्ने पयपानं शिंश जाणीए: खर अंग धार छार फणि पौनेकी आहार. दीपसिखा अंग जीर संबीभ पिछानीए: मेंडे मेंले चावे लेंड पर्यर्थन पटा अरु. गर्डर मुंडावे मुंड बोर्त का बखाणीए; जटीधार बेटकेरी बक्ष ज्यं बखाणे ताको. इत्यादिक करणी न गिणतीमें आणीए. ४२

१ मोटाइ. २ व्यक्तिचारी मनने. ३ अवसमुद्रना. १ बगलुं २ पोपट. 3 काचवा. ४ स्नान. ५ दूघ पीतुं. ६ बाळक ७ गणेडो. ८ पूड. ९ सर्प. १०पवननो ११ प्रजाळी १२ प्रमाओ. १३ बोकडो. १५ मृत्रिया. १५ मजबूत. १६ पशुओ १७ घेटो. १८ वहु-चचारे. १९ वडवाई-क्सी जटा धारण करे. २० वडतुं.

छांडके कुमंगत सुसंगधी सनेह कीजे, गण ग्रही लीजे अवगुण दृष्टि टारके; भेदजान पाया जोग ज्वाला करी भिन्न कीजे, कनक उंपलकं विवेक खारे डारकेः जानी जो मिले तो ज्ञानध्यानको विचार कीजे, मिले जो अजानी तो रहीजे मीन धारके: चिदानंद तत्त्व एही आतम विचार कीजे. अंतर सकल परमाद भाव गाँरके ४३ जुठो पक्ष ताणे, विना तत्त्वकी पिछाण करे, मोक्ष जाय इमं अवतार आय लीनो है: भये हे पाषाण भगवान शिवजी कहात. बिदा (विध) कोप करके मराँप जब दीनो है: तिहं लोकमांहि शिवलिंगको विस्तार भयो. वेंजी बज करी ताक खंड खंड कीनो है: चिदानंद एसो मनमतं धार मिथ्यामति, मोक्षमार्ग जाण्या विना मिथ्यामति भीनो हे. ४४

१ माटीने २ लार. खुर्वर्णना द्वार्थी जैम क्षार मुकीने कनक धने पश्चरने जुदा पाडे छे नेम भेदकान पास्या त्यारे गोगकपी उ्वाला प्रगटावी विवेककप क्षार मुकी आत्मा साथे महेलां कमेनि छूटा पाडी दर्देग ३ गाळो दर्दने

१ इश्वरपणे. २ ब्रह्माय. ३ श्राप. ४ इन्द्रे. ५ असम्यमत. ६ जीन रहे जे.

रोम रोम दीठ पोणे बेबे रोग तनमांहे. साडेतीन कोर्ड रोम कायामें समाये हे; पांच कोड अडसट लाख निकाण हजार. छसेथी अधिक पंचताली रोग गाये है: एसो रोग सोग ओर विजोगको स्थान जामे. मृद अति ममताकं धारके लोभायो है: चिदानंद याको राग त्यागके सुझानी जीव, साचो सुख पाय अविनाशी ज्युं कहायो हे. ४५ योंहि आजकाल तोरे करत जनम गयो. लह्यो न धरमको मरम चित्त लायकैः सद्भवद खोड एसे मायामें लपट रह्यो. भयो हे दीवानो तुं धतुरो मानं खायकेः गैहेगो अचान जैसे लैंबाक़ं सेंचान तेसें. धरी पल छीनमांज रविसूत आयके, चिदानंद काचके शकल काज खोयो गार्द. नरभव रूप रूडो चितामणि पायके. ४६

१ क्रोड. २ निवास-देह. ३ सिंख.

१ शुद्धि-बुद्धिः २ पकडशेः ३ अचानक ४ पत्तीना बाळकोः ५ सींचाणोः ६ यम-काळः ७ काचनो टुकडोः ८ अति श्रेष्टः

लवमनेमिक देव जाणे खेटद्रव्य मेवै, परकी न करे सेवें एसे पदें पायो है: सागर प्रमित्त हे तेतीस जाकी आयु थिति", बोधर्र्स्य अंतर समाधि लक्ष लायो है: अल्प हे विकार अरु सुख हे अनंत जाकुं, स्रत्रपाठ करी एसो प्रगट बतायो है: चिदानंद एसो सुख तेह जिनराज देत्र, भावना प्रथममें अनित्य दरसायो है. ४७ वनिताविलास दु:खको निवास भासँ पर्यो , जंबस्वामी धर्यों तातें मनमें विराग ज्युं: वनिताविलासी नानाविध दुःख पाये एसे, आमिर्पेआमक्त कष्ट लह्यो जैसे काग ज्युं: नवपरणित नार वसे धन धाम त्याग. छिनमांज लहे भवउदिधिके पार ज्युं: चिदानंद नरकदुवार हे प्रगट नार, ज्ञानहीन करे तेथी अति अनुराग ज्युं. ४८

१ सर्वार्धसिद्ध विमानवासी. २ छ द्रव्यका. ३ भेदनुं स्वरूप. ४ सेवा. ५ अहर्मिद्रपद. ६ प्रमाण. ७ स्थिति ८ सस्यमोश्रद्धप.

१-२ समजायुं. ३ तेथी. ४ मांस. ५ सुवर्णः

सुधी भूमकेरा शब्द कीट फीट भूम भयो. लाहको विकार गयो पारस फरसंथी: फलके संजोग तिल तेल हु भयो फुलेल, तरु भये चंदन सवासके फरसथी: मुक्ताफेळ स्वार्तके उदक भयो सीपसंग. काष्ट ह पाषाण ज्युं सीलोईक सरेसथी; चिंदानंद आतम परमातम सरूप भयो, अवसर पाय भेद-ज्ञानके देरसथी ४९ खट कीय मज्ज्ञ धार चोलैणे चोरासी लाख. नाना रूप सज बहुविध नाच कीनो है: पंच जो मिथ्यातरूप सज सीणगारैं अंग, मोहमयी मदिराको केफ अति पीनो है: कुमति कुसंग लीयां उद्भंट वेस कीयाे. फीरत गगन क्रोध-मान रस भीनो है:

१ श्रमरनां. २ कीडो-इयळ. ३ लोडानां. ४ स्पर्शर्थी. ५ माती. ६ स्वाती नलग्न. ७ ल्लीपना संगर्धी, ८ शिलोबकश्ची ९ सरेणश्ची १० वर्जनधी.

१ (पृथ्वीकाय आदि) छकायः २ मध्येः ३ वेषः ४ पांच मिध्यात्व (अभिग्रहिक, अनाभिग्रहिक, आसिनिवेशिक, सांग्रयिक, धनाभोगः) ४४ शणगार ५ आछकडो वेषः

चिदानंद आपको सरूप विसराय एसें. मांगारिक जीवको बिरुद्र मोटो लीनो है. ५० शिव सरकाज धर्म कहा जिनराज देव. ताके चार भेद ज्यं आचारादिक जाणीए: दान शील तप भाव हे निमित्तको लिखाव. निहुचे ववहारथी दुविध मन आणीए; स्यादवादरूप अति परम अनुप एसी. दयारस कप परतक्ष पहचाणीएः चिदानंद शंकितादि द्रपण निवार सह, धरम प्रतीत गाढी चित्तमांहि ठाणीएँ. ५१ इंसको सुभाव धार कीनो गुण अंगीकार, पर्नंग संभाव एक ध्यानसें सणीजीये: धारके समीरको सुभाव ज्युं सुगंध याकी, ठोरें ठोर जाताबंदमें प्रकाश कीजीये: पर उपगार गुणवंत विनति हमारी. हिर्रंदेमें धार याकं थिर करी दीजीये.

१ चार घाचार.—हाताचार, इर्शनाचार, चारित्राचार धने वीर्याचार. २ निश्चय. ३ शंका वगेरे. ४ स्थापीए-धारण करीए.

१ सर्पः २ स्वभावः ३ श्रंद पवननोः ४ ठेकाणे ठेकाणे. ५ ज्ञानीओना समृद्दमां. ६ हृदयमां.

(38)

चिदानंद केवे अर्ह सुणवेकी सार एहि, जिन आर्णाधार नरमव ठींहो छीजी ये. ५२

७ अते. ८ मांमळवानो ९ आज्ञा १० लहाबो

हात श्रीचिदानंद जीकृत स्वैया समाप्त.

पुद्रलगीता.

(क्या धनमें गदा के, एक दिन माटीमें मिल जाना ए-राग.) मंतो टेस्वीए के

परगट पूट्टगल जाल तमासा...ए आंकणी. पहल खाणो पुहल पीणो, पुहलहुंथी काया: वर्ण गंध रम स्पर्श सह ए. पुंडलहंकी माया. संतो० १ खानपान पटल बनाये. नहीं पटल विण काय: वर्णादिक नहि जीवमें बे. दीनो भेद बताय. संतो० २ पड़ल काला नीला राता. पीला पड़ल होय: धवलायुत ए पंचवर्ण गुण, पुटलहंका जोय. संतो० ३ पढ़ल विण काला नहि वे. नील रक्त अरु पीतैं: श्वेत वर्ण पुरुल विना ने, चेतनमें नही मितं. संतो० ४ सुरमि गंध दुरगंधता वे. पहलहंमे होय: पदलका परसंग विना ते, जीवमांहे नव होय. संतो०५ पुद्रल तीखा, कडवा पुद्रल, पुनि कसार्यल कहीये: खाटा मीठा पुद्गल केरा, रस पांचु सुँदेहीये संतो० ६ १ पुद्रतनी. २ दीघो. ३ सफेद. ४ पीळा. ५ मित्र !

६ तुरो. ७ पांच सरधीय.

शीत उष्ण अरु काठा कोमल हत्वा भारी सोय: चिक्गा लुखा आठ स्पर्ध ए पुरुगलहुमें होय. संतो० ७ पुदुगलथी न्यारा सदा, जाण अस्पर्धी जीवः ताका अनुभव भेद ज्ञानथी, गुरुगम करो संदीवः संतो०८ कोघी मानी मायी लोभी, पुदुगल रागे होय: पदगल संग विना चेतन ए. शिवैनायक नित जोय. संतो०९ नर नारी नपंसक वेदी. पुदुगलके परसंगः जाण अवेदी सदा जीव ए, पुदुगल विना अभंग, संतो ०१० बुढा बाला तरुण थया ते, पुद्रगलका संग धार: त्रिहुं अवस्था नहीं जीवमें,पुदुगल संग निवार, संतो० ११ जन्म जरा मरणादिक चेतन, नानाविध दःख पारे. पद्रलसंग निवारत तिँगदिन,अजरअमर होय जावे. सं०१२ पदगल राग करी चेतनकं, होत कर्मको बंधः पुद्रगल राग विसारत मनथी, निरागी निरबंध संता ०१३ तन मन काया जोग पुदुगलथी, निपजावे नितमेवः पुदुगल संगविना अयोगी,थाय लही निज भेवें.संतो०१४ पदगल पिंड धकी निपजावे, मला मयंकर रूप; पुरुगलका परिहार कीयाथी,होवे आप अरूप.संतो० १५

१ कठण. २ हमेशां ३ मोक्षपति ४ ते ज दिवसे. ५ कप.

पदगज रागी थड़ घरत निज, देह गेहेंथीं नेह: पहला राग भाव तज दिलथी, छिनैमें होत विदेह संतो० १६ पदगल पिंड लोलपी चेतन, जगमें रांक कहावे: पुरुगल नेह निवार पलकमें, जगपति बिरुद घरावे. सं०१७ पदगल मोह प्रसंगे चेतन. चारु गतिमें भटके: पदगल नेह तजी शिव जातां, समय मात्र नहीं अटके.सं. १८ पूद्रगल रस रागी जग भटकत, काल अनंत गमायो. काची दोय वडीमें निज गुण, राग तजी प्रगटायो. सं०१९ पद्दगल रागे बार अनंती, तात मात सत थहवा: कीसका बेटा कीसकावाबा भेद साच जब लहीया. सं० २० पुदुगल संग नाटक बहु नटवत करतां पार न पायो: भवस्थिति परिपक्व थइ तव,सहेजे मारग आयो.संतो० २१ पुदुगुल रागे देहादिक निज, मान मिथ्याति सोय: देह गेहनो नेह तजीने, सम्यक्टिष्ट होय. संतो० २२ काल अनंत निगोद धाममें, प्रदुगल रागे रहियो: दु:ख अनंत नरकादिकथी तुं, अधिक बहुविध सहियो.सं० पाय अकाम निर्जराको चल, किचित उंचो आयो; स्थलमां पुद्गलरसब्दायी कालअसंख्य गमायो. संतो०२४

१ धरं छे २ घर. ३ क्षण. ४ चारे.

लही क्षयोपशम मति ज्ञानको, पेचेंद्रिय जब लाधी: विषयासक्त राग पुदुगलथी, धार नरकगति साधी. सं०२५ ताउन मारन छेदन भेदन, वेदन बहुविध पाइ: क्षेत्र वेदना आदि दहने, वेद मेद दरसाह, संतो०२६ पदगल रागे नरक वेदना, बार अनंती वेदी: पुण्यसंयोगे नरभव लाघो,अञ्चम युगलगति भेदी.संतो०२७ अति दर्रुभ देवनकं नरभव, श्री जिनदेव वखाणे: श्रवण सुणी ते बचन सुधारस, त्रास केम नवि आणे. सं० विषयासकत राग पुद्गलको, धरि नर जन्म गुमाबै; काग उडावण काज वित्र जिस है। सिण पस्तावे. सं० दश द्रष्टांचे दोहिलो नर भव, जिनवर आगम भाख्यो। पण तिणकं किम खबर पडे जिण. कैनक बीज रस चाख्यो. संतो० ३०

हारत क्ष्या अनोपम नर भन, खेल निषय रस जुआ; पीछे पस्ताबत मनमाहि, जिम सिमॅनका सुँआ, सं० कोइक नर इम बचन सुणीने, धर्म थकी चित्त लावे; तम जे पुद्रमल आनंदी तस, स्वर्ग तणा सुख भावे. सं०

१ तिर्येच अने नारकी ए वंने गतिः २ फॅकीने. १ धतुरोः ४ अकोलीयुं. ५ पोपटः

संयम केरां फल शिवसंपत. अन्य मति नव जाणे: विण जाणे नियाणां करीने. गैज तज रेश्मभ आणे.संतो.३३ पौदुगलिक सुख रस रसिया नर, देवनिधि सुख देखे: पण्यहीन थयां दर्गति पामे. ते लेखां नव लेखे. संतो. ३४ देव तणां सख वार अनंती. जिव जगतमें पाया: निज सुख विण पृद्रल सुखेंसेती, मन संतोष न आया सं.३५ पदगलिक सख सेवत अहर्निश, मन इंद्रिय न धरावे: जिम घत मधु आहति देतां, अग्नि शांत निव थावे.सं.३६ जिम जिम अधिक विषय सख सेवे.तिमतिम तच्या दीपे: जिम अपेय जल पान कीशाथी.तष्णा कही किम छीपे.सं३७ पुदुगलिक सुखना आस्त्रादी, एह भरम निव जाणे: जिम जात्यंघ पुरुष दिनकरनं,तेज नवि पहिचाणे. सं. ३८ इंद्रियजनित विषय रस सेवत. वर्तमान सख ठाणे: पण किपाक तणां फळनी पेरे. नवि विपाक तस जाणे.सं३९ फल किंपाक थकी एकज भव, प्राण हरण दुःख पावे: इंद्रिय जनित विषय रस ते ता, चिंहुं गतिमें भरमावे, सं.४० एहवं जाणी विषय सखेरेंति, विमुख रूप नित रहिये: त्रिकरण योगे सुद्ध भावधर, भेद यथारथ लहिये, सं. ४१

१. हाथी २. गधेडां. ३ खाह. ४ चार गति. ५ थी.

पण्य पाप दोय सम करी जाणो. मेद म जाणो कोउ: जिस बेडी कंचन लोढानी, बंघन रूपी दोउं संतो० ४२ नल बल जल जिम देखों संतो, उंचा चढत आकाश: पाछा ढलि भूमि पडे तिम, जाणो पुण्य प्रकाश. संतो० ४३ जिम साणसी लोहनी रे. क्षण पाणी क्षण आगः पाप पुण्यनो इण विश्व निश्चे.फल जाणो महा भाग.संतो०४४ कंप रोगमें वर्तमान दुःख, अंकरमांहि आंगामीः इण विध दोउ दःखना कारण, भारते अंतरजामी, संतो.४५ कोउ क्रपमें पडि मुवे जिम, कोउ गिरि जंपा खाय: मरण बे सरखा जाणिये पण, भेद दोउ कहेवाय. संतो.४६ पण्य पाप पदल दशा इम. जे जाणे सम तल: ग्रुम किरिया फल नवि चाहे ए, जाण अध्यातम मूल.सं. ४७ ग्रुभ किरिया आचरण आचरे, धरे न ममता भाव; नतन बंध होय नहीं डण निध,प्रथम अरि शिर घाव.संतो.४८ वार अनंत चुकिया चेतन, इण अवसर मत चकः मार नीसाना मोहरायकी, छातीमें मत उकें. संतो०४९ नदी घोल पाषाण न्याय कर, दर्रुम अवसर पायो: चितामणि तज काच शकल सम. पहलथी लोभायो.सं.५०

१ एक जातनो रोग. २ भविष्य. ३ भूलः

परवञ्चता दुःख पावत चेतन, पुहलाथी लोभायः भ्रम आरोपित बंध विचारत. मैरकट मठी न्याय. सं. ५१ पढल राग भावशी चेतन, थिर स्वरूप नवि होत: चिह गतिमां भटकत निश्चदिन इम.जिम भैमरि विच पोत. सं. जड लक्षण परगट ये पुद्रल, तास मर्म निव जाणे: मदिरापान छक्यो जिम महाँव, स्त्र वर नवि वीछाणे, सं. ५३ जीव अरूपी रूप धरत ते. पर परणित परसंगः वज्र रत्नमां डंके योग जिम, दर्शित नाना रंग, संतो०५४ निजगुण त्याग रागपरथी थिर, गहत अग्रम दल थोक: शद रुधिर तज गंदो लोही. पान करत जिम जोर्क. सं. ५५ जड पुटल चेतनकुं जगमें, नाना नाच नचावे: छाली खात वायकं यारो. ए अचरिज मन आवे. संतो०५६ ज्ञान अनंत जीवको निजगुण, ते पूरुगल आवरियोः जे अनंत शक्तिनो नायक, ते इणे कायर करियो.संतो०५७ चैतनकं पुरुगल ये निश्चदिन, नानाविध दःख घालेः पण पिजरगत नाहरनी परे, जोर कछ निव चाले.संतो०५८ इतने परमी जो चेतनकं, पदगल संग सोहावे: रोगी नर जिम कुपथ करीने, मनमां हर्षित थावे.संतो०५९

१ वांदरोः २ भ्रमरोः ३ वधेः ४ दास्तो पीनारः ५ डाकः ६ जळोः ७ वकतः ८ नारः ९ अपध्य खाईः

जात्य पात्य कुल न्यात न जाकं, नाम गाम नवि कोइः पुदुगल संगत नाम घरावत,निजगुण सघळो खोइ.संतो ०६० पुरुगलके वश हालत चालत, पुरुगलके वश बोले: कहुंक बेठा टक टक जुवे, कहुंक नयण न खोले.संतो०६१ मन गमतां कहुं भोग भोगवे; सुख सय्यामे सोवे: कहंक भूरूया तरस्या बाहर, पडचा गलीमें रोवे.संतो ०६२ पुदुगल वश एकेंद्रि कबहु, पंचेंद्रि पण पावे, लेक्यावंत जीव ए जगमें, पदगल संघ कहावे, संतो०६३ चउदे गुण स्थानक मारगणा, पदगल संगे जाणो: पुद्गल भावविना चेतनमें, भेदभाव नवि आणो.संतो०६४ पाणीमांहे गले जे वस्त, जले अग्नि संयोगः पुदुगलपिंड जाण ते चेतन.त्याग हरख अरु सोग.संतो०६५ छाया आकृति तेज चुति सहु, पुद्गलकी पैरजाय: सडन पडन विध्वंस धर्म ए, पुरुगलको कहेवाय संतो०६६ मळ्या पिंड जेहने बंधे बे, काले विखरी जाय: चरम नयण करी देखो एने, सह पुदुगल कहेवाय संतो०६७ चौदे राजलोक छत घट जिम, पुदुगल द्रव्ये भरियाः खंध देश प्रदेश भेद तस. परमाण जिन कहिया.संतो०६८

१ पर्यायः

नित्य अनित्यादिक जे अंतर, पक्ष समान विशेष: स्याद्वाद समजणनी शैली, जिनवाणीमें देख.संतो०६९ पूरण गलन धर्मथी पूद्रगल, नाम जिणंद वखाणे: केवल विण परजाय अनंती, चार ज्ञान नवि जाणे.संतो०७० श्रम अश्रम अश्रमथी जे श्रम, मूल स्वमावे थायः धर्म पालहण पदगलनो इम.सतगुरु दीयो बताय.संतो०७१ अष्ट वर्गणा पदगल केरी.पामी तास संयोग: भयो जीवकं एम अनादि, बंधन रूपी रोग संतो० ७२ गहत वरगणा ग्रभ पुदुगलकी, ग्रभ परिणामे जीवः अञ्चम अञ्चम परिणाम योगथी. जाणो एम सदीव.सं०७३ श्चम संबोगे पुण्य संचवे. अग्रम संबोगथी पाप: लहत विग्रद्ध भाव जब चेतन, समजे आपोआप सं०७४ तीन अवनमें देखिये सह, पदगलका विवहार: पुदुगलविण कोउ सिद्ध रूपमें, दरसत नहि विकार. सं०७५ पदगलहंके महेल मालिये, पुदुगलहुंकी सेज; पुरुगल पिंड नारीको तथी, विलसत घारि हेजै. सं०७६ पद्गल पिंड धारके चेतन, अपति नाम धरावे: पुर्गल बलथी पुर्गल उपर,अहनिश हुक्भ चलावे.सं०७७

१ पोते पीतानी मेळे. २ व्यवहार 3 हेत.

पुदुगलहुंके वस्त्र आभूषण, तथी भूषित कायाः पुरुगलहुंका चमर छत्र, सिंहासन अजब बनाया. सं०७८ पदगलहंका किल्ला कोट अरु, पुद्गलहंकी खाइ; पदगलहंका दारुगोळा. रच पच तोप बनाई. संतो०७९ पर पूद्रगल रागी थड़ चेतन, करत महा संग्राम: छत्तवल कल करी एम चितवे. राखं आपणं नाम.सं०८० ऋदि सिद्धि बंके गढ तोडी, जोडी अगम अपार: पण ते पुरुगल द्रव्य स्त्रभावे, विणसत लगे न वार. सं०८१ पुदुगलके संयोग वियोगे, हरख शोक चित्र धारे; अथिर वस्त थिर होय कहो किम,इणविध नहीय विचारे.सं० जा तनको मन गर्न धरत है, छिनछिन रूप निहार: ते तो पूदुगल पिंड पलकों, जल बल होवे छार सं०८३ इणविध ज्ञान हीयेमें धारी, गर्व न कीजे मित्त, अधिर स्वभाव जाण पुदुगलकोः तजो अनादि रीत.सं०८४ परमातमथी नेह निरंतर, लावो त्रिकरण ग्रद्धः पावो गुरुगम ज्ञान सुँघारस, पूर्वापर अविरुद्ध, सं०८५

१ जे. २ क्षणे क्षणे. ३ खाख. ४ अमृत

ज्ञानभान परण घट अंतर. थया जिहां पेरकास: मोह निजाचर तास तेज लेख. नाठा थई उदास. सं. ८६ भेढ जान अंतरहँगधारी, परिहर पदगल जाल: खीर नीरकी भिन्नता जिम: छिनै भें करत मेराल. सं ८७ एहवा भेद लखी पुद्रगलका, मन संतोष धरीजे: हाण लाभ सुख दु:ख अवसरमें, हुई शोक निव कीजे.सं. ८८ जो उपजे सो तं नहि अरु, विणसे सो तं नाहिः तं तो अच्ल अक्ल अविनाशी समज देख दिलमांही सं.८९ तन मन वचनपणे जे पुरुल, वार अनंती धार्याः बम्या आहार अज्ञानगॅहलेथी.फिरफिर लागत प्यारा.सं.९० धन्य धन्य जगमें ते प्राणी, जे नित रहत उदास: ग्रद्ध विवेक ^हीयेमें धारी, करे न परकी आग्न. संतो०९१ धन्य धन्य जगमां ते प्राणी, जे घट समता आणे: वादविवाद हिये नवि धारे. परमारथ पंथ जाणे. संतो०९२ धन्य धन्य जगमां तं प्राणी, जे गुरु वचन विचारे; अष्ट दयाना मर्म लइने, आतम काज सुधारे. संतो०९३ धन्य धन्य जगमां ते त्राणी, जेह प्रतिज्ञा धारे; प्राण जाय पण धर्म न मुके, शुद्ध वचन अनुसारे.संतो०९४

१ प्रकाश २ जोईने ३ जात्मामां ३० क्रणमां. ४ हंस. ५ घेतळायी. ६ हन्य.

इम विषेक हिरदेमें धारी, स्व पर भाव विचारी: काया जीव ज्ञानद्य देखत. अहि कंचेकी जेम न्यारो संतो ० गर्मादिक द:ख वार अनंती, पदल संगे पाये: पदगल संग निवार पलकमें, अजरामर कहेवाये. संतो०९६ राग भाव धारत पुद्गलथी, जे अविवेकी जीवः पाय विवेक राग तजी चेतन.बंधन विगत सदीव. संतो०९७ कर्म बंधनो हेत जीवकुं, राग द्वेष जिन भाखे: तजी राग अरु रोष हियेथी, अनुभव रस कोउ चाखे.सं०९८ पुदुगल संग विना चेतनमं, कर्म कलंक न कोयः जैम बाय संयोगविना जल-मांही तरंग न होय. संतो०९९ जीव अजीव तत्त्व त्रिभुत्रनमें, युगल जिनेश्वर भारतेः अंपर तत्त्व जे संप्त रहे ते, संयोगिक जिन दाखे.संतो०१०० गुण पर्याय द्रव्य दोउके, जुवे^४^ जुवे दरशाये: ए समजण जीनके हिये उतरी ते तो निज घर आये.सं.१०१ भेद पंचशत अधिक त्रेशठ. जीवतणा जे कहिये: ते पूद्रगल संयोगथकी सह, व्यवहारे सरदहीए. सं.१०२ निश्चय नय चिद्रप द्रव्यमें, भेदभाव नहि कोय: बंघ अबंधकता नय पंख्यी, इणविध जाणो दोय.सं.१०३

१ सर्पः २ कांचळो. ३ बीजाः ४ सातः ४४ जूदा जूदाः ५ पांचसे त्रेसढ ६ श्राद्वीपः ७ पक्षयो. मेद पंचशत त्रीय अधिक, रूपी पुद्गलके जाणो;
त्रीग्र अरुपी द्रव्यतणे जिन—आगमधी मन आणो. सं.१०४
पुद्गल मेदभाव इम जाणी, पर पख राग निवारो;
शुद्ध रमणता रूप बोघ, अंतर्गत सदा विचारो. सं.१०५
रूप रूप रूप रूपांतर जाणी, आणी अतुल विवेक;
तद्दगत लेश लीनता घरे, सो ज्ञाता अतिनेक. सं.१०६
धार लीनता लवं लव लांह, चपल माव विसराह;
आवागमन नही जीण धानक, रहिये तिहा समाइ.सं.१०७
बाल ख्याल रचियां ए अनुभव, अल्पमित अनुमार,
बाल जीवकुं अति उपगारी, चिदानंद सुखकार. सं.१०८

१ थोडी थोडी २ लाबीने.

अध्यातम बावनी

(त्रण प्रकारना आत्मानुं स्वरूप) मायाजाळतुं मुक पर, श्रुत चारित्र विचार;

भवजळ तारण पोर्त समे, धर्म हैयामां धार. १

धर्मथकी धन संपजे, धर्मे सुखिया होय; धर्मे यद्य वाचे घणो, धर्मे करो सहु कोय. २ धर्मे करे जे प्राणिया, ते सुखिया भवमांह; जगमां सहु जीजी करे, आवी लागे पाय. ३ धर्मे धर्मे सहुको करे, धर्मे न जाणे कोय; धर्मे घरूद जगमां वडो, वीरला बुँजे कोय. ४ जातम साखे धर्मे जे, त्यां जनतुं शुं काम १ जनमनरंजन धर्मेनुं, युल न एक बदाम. ५ पावेर्गा तव तो केंद्रे, तब लग कह्यों न जाय; मन है मेरों मसकरों, भडकी मांगी जाय. ६

साधु हुवा तब सिद्ध भया, कहेणी न रही कोय.

१ वहाण २ समान. ३ समजे. ४ धर्मनी मर्म पमाशे. ५ यथार्थ वर्णनी शकाशे. ६ साधु.

साध भया तो क्या हुआ? न गया मनका द्वेषः समतासं चित लाय के, अंतरदृष्टि देख. ८ चैतनकं परैच्यो नहि, क्या हुवा व्रत धारः शाळ-विदुणी खेतमें, बुधा बनाई वाड. ९ आतम अनुभव वासकी, कोईक नवली रीतः नाक न पैकरे बासना, कान न ग्रहे परतीत. १० जिनवाणी नित्ये नमं, कीजे आतम ग्रद्धः चिदानिंद सख पामीए, मिटे अनादि अग्रद्ध. ११ श्रद्धातम देरशन विना कर्म न छटे कोय: ते कारण ग्रद्धातमा, दरशन करो थिर होय. १२ आतम अनुभव तीरसे. भिटे मोह अंघार: आप रूपमें जळहळे, निह तस अंत अपार. १३ ते आतम त्रिविधा कह्यो, बाहिर्ज अंतर नाम: परमातमें तिहां विसरो, सो अनंत गुण धाम. १४

(बहिरात्मस्वरूप)

पुद्गळतें शैंतो रहे, जाने एह निधान; तस लामे लोमे रह्यो, बहि।तम अभिधान, १५

रे फ्रोळख्यो. २ विनाता. ३ वकडे. ४ आसातुं सदज स्वामाविक सुख. ५ अनुमव. ६ स्थिर बहेते. ७ स्वरुपे ८ बहिरातमा ९ अंतरात्मा ९४ परमातमा. १० रक. ११ अंडार १२ नाम.

(अंतरात्मलक्षण)

पद्गळ खेळ संगी परे, सेवे अवसर देख: तन अशक्त ज्युं लक्डी, ज्ञान भेद पद लेख. १६ बहिरातम तज आतमा, अंतर आतम रूप: परमातमने ध्यावतां. प्रगटे सिद्ध सरूप. १७ पुद्रगल भाव रुचि नहि, तींपें रहे उदास: सो आतम अंतर लहे, परमानंद प्रकाश, १८ सिद्धस्वरूपी जो कहे, कळ न देखे रूपः अंतर दृष्टि विचारतां. एसें सिद्ध अनुष, १९ अनुभवगं।चर वस्तको. जाणे एही आल्हाद: कहण सननमें कछ नहि, पामे परम आल्हाद. २० आतम परमातम होवे. अनुभवरस संगैते: देतेंमाव मळे नीसरे, भगवंतनी भगते. २१ आतम संगे विलसतां, प्रगटे वचनातीतः महानंद रस मोकळो ै . सकळ उपाधि रहित. २२ सिद्धस्वरूपी आतमा, समता रस मरपूरः अंतरदृष्टि विचारतां, प्रगटे आतमरूप, २३

१३ दर्जन. १४ ज्यान करतां.

१ तेनायी. २ कहेवाय. ३ अनुभवरसनी संग-तिथी. ४ राग-द्वेष अने मोहरूप. ५ कर्ममळ ६ भक्तियी. ६४ अखट.

शुद्ध अनुभव

आपे आप विचारतां. मन पामे विसरामः रसास्वाद सख उपजे, अनुभव ताको नाम. २४ अनुभव चिंतामणि रतन, अनुभव हे रसकूप: अनुभव भारग मोक्षको, अनुभव शुद्ध स्वरूप. २५ चिदानंद चिन्मय सदा. अविचल भाव अनंतः निरमळ ज्योति निरंजनो, निरालंब मगवंत, २६ केर्त कमल परे पंकथी, निःसंगे निरहेपः जिहां विभाव दुरभावनी, नहि लवलेशे क्षेप. २७ ज्यं नवेनीतथी जळ बळे. तव घत प्रगटे खाम: त्यों अंतर आतमथकी, परमातम परकाश, २८ ग्रद्धातम भावे रह्यो, प्रगटे निर्मळ ज्योत: ते त्रिश्चवन शिर मुगटमणि, गया पाप सब छोड. २९ निज स्वरूप रहेतां थकां, परम रूपको भासः सहज भावथी संपजे, और ते वचनविलास. ३०

७ ज्ञानमय-ब्रह्ममयः ८ आत्माः

१ प्रवेशः २ माखणमांथीः ३ शुद्धः स्वभावमां रमयः करताः ॥ अस्यः

अंतरेंदृष्टि देखीए, पुदुगळ चेतनरूपः परपरिणति होय वेगळी, न पडे ते मवकूप. ३१ अंतरगत जाण्या विना, जे पहेरे मुनिवेश: शुद्ध किया तस निव होवे, इम जाणी घरो नेशें. ३२ अंतरगतनी बातडी, निव जाणे मित अंधः केवळ लिंगधारीतणो. न करो नेह प्रसंग. ३३ अंतर आत्मस्वभाव छे, जे जाणे मुनिरायः कर्ममेल दूरे करी, इम जाणे मनगांय. ३४ आतम वस्तस्वभाव छे. ते जाणे रिषिरायः अध्यात्मवेदी कहे. इम जाण्यो चित्तमांय. ३५ आतमध्याने रमणता, रमतां आत्मस्त्रभावः अष्ट कर्म दूरे करे, प्रगटे शुद्ध स्त्रभात ३६ लाख क्रोड वरसां लगे, कीरियाए करी कर्म: ज्ञानी सासोसासमां, इम जाणे ते मर्म. 30 अंतर मेल सब उपश्चमे, प्रगटे शुद्ध स्वमावः अञ्चाबाध सुख मोगवे, करी कर्म अमाव.

⁴ अंतरहष्टियी-चिवेकहष्टियी जड अने चेतनने यथास्थित देखतां पुद्गल परनी आसक्ति दूर षर्ध जाय छे जैथी अवकूपरूप संसारमां अमर्चु पडतुं नयी. ६ परमार्थ-तस्व ७ परमार्थ-तस्वनो खप करो. १ कियायी छाखो ने करोडो वर्षे जेटलां कमे खपे तेटलां क्षानी एक श्वासोड्यवासमां खपावे.

अक्षय ऋदि लेबा भणी, अष्ट कर्म कर हुर;
अष्ट कर्मता नाश्चिम, सुख पामे भरपूर. १९
सेतोषी ते सदा सुखी, मदा सुधारस लीन:
हंद्रादिक तस आगले, दीसे दृखीआ दीन. ४०
जे सुख नहि सुरुराय में, नहि राजा नहि राय;
ते आतमसुख अनुभने, श्रम संतोष पसाय. ४१
सुरना सुख बिहुं काळना, अनंतगुणा ते कीघ;
अनंत बर्गावींगत कर्या, तो पण सुख मिर्मयं. ४२
ते सुखनी इच्छा करो, तो एक सुख गुरुगळसंगः

परमात्म-लक्षण

83

अल्प सुखने कारणे, दुःख भोगवे पर संगै.

प्यारो आप सरूपमं, न्यारो पुर्गल लेख; सो परमातम जाणीए, नहिं जस भवको भेख. ४४ नामातम बहिरातमा, थापना कारण जेहें; सो जंतर हृट्यातमा, परमातमा गुण गेहे. ४५

२ जा प्रमाणे कर्या झुतां ते सुख आस्मिक सुख पासे काई लेखामां नयी समिश्च-बाद्यवाना लाकडा जेवां छे, कारण के पौदुगलिक ने विनाशी छै. ३ परनो—विषयकषायनो संग करी. ४ देखाव.

रै जेनी स्थापना के आकार होता नधी एवी अंत-रात्मा ते दुव्यात्मा के परमात्मा ते भाषात्मा.

भावातमसें (मो) देखीए, कर्ममर्भको नाजः जो करुणा भगवंतकी, भावे भाव उदास. परम अध्यातम ते लेखे. सदगुरुकेरे संगः तिणकं भव सफ्लो होए. अविहैंड प्रगटे रंग. S/A धर्मध्यानको हेत यह, शिवसाधनके खेतै: एसो अवसर कब मिले ? चेत शके तो चेत. 20 वक्ता श्रोता सवि मळे. प्रगटे निजगण रूप: असे खजानो ज्ञानको, तिन भवनको अप. ४९ अष्ट कर्भवन दाहिके. जेह सिद्ध जिनचंद: ता सम जो अपैपा गणे, ताकुं वंदे इंद. 40 कर्म रोग औषध समी, ज्ञान सधारस बृष्टिः शिवसुख अमृत सरोवरे, जय जय सम्यग्न दृष्टि. ५१ ज्ञानकक्ष सेवो भविक, चारित्र समकित गळ: अमर अगम पद फळ उही. जिनवर पद अनुक्रळ. ५२

इति अध्यातम बावनी

२ जाणे. ३ कुछ-सारिक प्रेम प्रगटे, ४ रुडा स्रेत्ररूप. ५ अस्य ६ वाळीने. ७ आहमा.

दया छत्रीशी*

तोहा

चरणकमळ गुरुदेवके, सुंरभी परम सुंगंगः कुंच्यो रहत सदा तिहां, चिंदानंद मनशूंगे. कल्पवृक्ष चितामणि, देखहु पर्स्तस्य जायः सद्गुरु सन संसारमां, उपगारी निह काय. सुंरतरु चितामणि रतन, बांछित फळके हेतः, निर्वाछित फळ गुरु विना, दुना कोउ न देत. रसना एक करी कहुं, गुरुमहिमा किम थायः श्रेपनाग मुख सहस्रथी, वर्णन करत लजाय. गुण छत्तीसे करी सदा, श्रोमत है गुरुदेवः, मां मविष्णं कीजे सदा, त्रिकरण तीनकी सेव. प्रीत करो गुरुकी सदा, प्रभी हिवडे आनंदः

प्रांत करा गुरुका सदा, घरना हिन्द आनंद;

जा छत्रीशीमां खास करीने जिनपुजामां हिस्सा
धाय छे माटे न करवी, पम कहेनारना खंडनने माटे
शास्त्राधार साथे जिनपुजा सिद्ध करी छ ने तेमां स्व-क्यहिंसा छ पण अनुवंधहिंसा नथी पम बतावी आर्च्यु है, १ बानरसभीना २ मनोहर १ लीन ४ चिदानंदी.
५ अमर ६ प्रत्यक्ष ७ करववृक्ष २ मोक्षकळ ९ जीम.
१० प्रविकः मगन चकोगी चित्तमें, निरखत होत सुचंदः ६ धंन गरजाग्व सांमळी, मगन होत जिम मोर; तिम सद्गुरु वाणी करी, सुख उपजत चिंहुं और. ७ गुरुक्षपाथी करत हुं, द्याछत्तीसी रूप; द्या धरम संसारमां, साधन परम ज़न्तुं ८ द्या धरमको सुळ है, द्या मुळ जिण आणं; आणा मुळ विनय कहा, ते सिद्धांते जाण. ९

मोरठा

स्याख्वाद जिनवाण, हिरदेमें ही विचारके; करो न मन मत ताणे, पहि सार सिद्धांतको. १० पूजा करंता कोय, कहे युं हिंसा होते हैं; प्रगट भिश्याती होय. तस्यमेद तिणे निवंत्तको. ११ क्र्यंखणन दृष्टांत, भद्रवाहुस्वामी कह्यो; तदेंह्रं ताकुं आंत, नाहि मिटो तो भंति मटो. १२

१२ मेचलो

१ दिलामां २ अनुगम ३ आहा ४ इत्यमां ५ खबताण ६ कुवाना खोदकाम ७ ते जाण्या खतां ८ दांका-शस्य ९ तो १० मलेन मटो.

पूजामांही स्वैरूप-हिंसाकी गिणती नहीं; इम लखें तक्त अनूप, शंका नित्र चित्त आणीए. १३

सबैया एकत्रीसा

सरक्या जीतिर्हसा त्यामको किरैत गरि, नदीमां उतरता विराधक न जाणीए; नारीको संधेंट्रो नाहि करे तोहि साधवीर्ड, पाणीमांहि बुडतां जो 'वेंहि ग्रही ताणीए; कारण विशेर्ष' मेख त्यामे तो हुं मुनिराज,

११ स्वक्ष्यांहुस्सा ते मात्र उपरधी हिसा द्रव्याय, पण अत.करण पवित्र-कामळ होवाची ते हिसावुं फळ वेसांतुं तथी पुत्रा करता प्रथम स्ताल करवाधी तेमक पुर्वा बडाववाधी तमज पुर्वे त्रे वत्तता मात्र उपर उप रथी हिसा माज्स पडे डे; पण हृद्य कामळ होवायी, ते जीवो तरफ पण द्रयार्थ हृष्टि होवाथी ने संबंधी कमक्ष्य थता नथी मतलव के ते जीवा तरफ घण पुण द्वामी लगाणी ते पुत्रा करनारने अने नदी उत रतार मुनिने हांची जाईंग जा हिसाले द्रव्याहिंसा पण कहेवामा आवे छे आनाधी कमेंचेच सहेज याथ छे. उज्ज्ञक रह्म पर जा पड्याधी तेने स्कंसरी नांचता बार लगाती नथी तेना जेवो आ कमेंचेच समजाच हार हिचारी १३ जत. १३ संयोग-स्वर्यका १५ हाथ. १६ कोई तथाविच शासनस्वादिकना कारणे.

अंग त्री में³ ताईकं आगधक वस्ताणीए: आणोहमें दया दया नांहि और ठोरे कहं. ऐसो जाज प्यारे ज्यं इसत नांहि ठाणीएँ. १४ देव जिनराज केरी छवी जिनराय सम. गयपसे जीमांहि ज्यं प्रगट बताई है: भगवतीमांहि जिनचेत्यकी शरण कही. केताइक अधिकार केवेक उववाह है: -जीवाजीवासिगम विजय देवकेरी बात. सरियाभ बात रायपसेणीमें आई है: एसा अधिकार ठोर ठोर तो हु नांहि माने, ते तां शरुकेरो चित्त कुमति ज्युं छाही है. १५ समिकती देव ते हुं करे जिनराज सेव, एकाभोओत्रारी इंदें विनेश्वे नमत है:

१ स्थानांच सुवमां. १ आडामां ३ स्थाने, ४ स्वाधीय ५ राजप्रश्लीय झालामां. ६ अगवती शालामां. ७ जीवपातिक जालामां. ८ प्रदेशी राजानो सीव ते सूर्योभदेव ९ एक सवाबतारी घाय. महुष्य बॉरी मोक्षे जाय १० इन्द्र पासे. ११ विनयवी.

हिबाए सुंहाए खिमा निसेवादि बहुविध. पूजा फळ कड़े जिन हिंगे ते गमत है: विक्जीजंबाचारण ज्यं जात्रा रूचकीदि दिए. वोहि जिनचैत्य चित्र मोहकुं वंमत है: जिनविवस्य मञ्च मञ्चको आकार देखी. संगीज्ञीन पायके मिथ्यातक वमत है. १६ दयाह में धरम धरमहं में दयाभाव. दया अरु भर्म ते विभिन्न नवि जाणीए: बेठके समामें मित्त धार गुरुगम रीत. परम पुनित दया धरम बग्बाणीए: एसी है सिद्धांत सार कोटि ग्रंथको विचार, हियहेमें धार परतितें गाढी ठाणिये: यति पर प्राण निज प्राण के समान जाण. चिदानंद प्यारे ! विश्व दयामाव आणीए. १७

१२ हितकारी १४ सुखकारी १५ सामय्येकारी १६ वि:सेयस्-मोक्षकारी १७ इवसमी १८ विद्याखास्त्र अने कंपाबारण सुनिवरी १९ स्वयक्त (नेरबा द्वीपद्वे वाम्) अने नंदीस्वर द्वीप वगेरेना, २० वामे के, २१ जानिस्मरखान अने समक्तित २२ प्रतीत.

उपजे ज्ये सिद्ध आये. जीवें कोउ विषं खांय. अचेळ चळे सुमेरु एहं बात मानीए; उलटे घरणी, कास नास होय सो हं पण, हिंसाके करत धर्म कबहुं न मानीए; *हिंसामें बरम मान करते आतमहाम. ऐसी बात करत सिध्यात उत्ते जानीए: यांते परप्राण निज प्राणके समान जाण. चिदानंद प्वारे ! चित्त दया भाव आणीए. १८ दया दोये भेद जाण इतर्रे ज्यं कही देव. सी तो मेद सदगुरु क्रपासें नीपाइए: ताते सदगुरु सेव किजिये सनित्यमेव. धार पसी टेब प्रेम परम लगाईए: सो तो देव धर्म गुरु घटमें निकट तेरे, ताकं खोजवेकं अब ओर कहाँ जाहए?

१ सिद्ध पाञ्चा आवीमे उपने क्या निर्धामी-बाळा वे पद छखेळी प्रतमां न होवाणी नवा बना-वीने मुक्केळा छे असछ कर्ताना करेळा ते पद नधी २ आकाश ३ इम्पदया ने भावदंया, अधवा स्वरुपदया ने अनुर्वेषद्वा ४ बीजी ५ धामी शंकीय

तिहुं तत्त्व एक जोय दुविधां न घरे कोय, ज्योतिरूप होय श्रद्ध जोतिमें सम्राहए. १९ दयाके समान जग साधना न आनजीत. दबाई प्रधान जन संत ये करत है: जीवदया काज सह त्याग राजको समाज, देव जिन्हाज पंच अत ज्यं गहत है: प्रबळ प्रचंड घोर बाबीस परिसो चोर. तीनहुंको त्रास भलीभातसुं सहत है: छांडी जगजांल निज शक्ति संभाल. ते तो चिदानंद प्यारे! शिवरमणि लहत है. २० अभय प्रधान दान कहां जगभौन ते तो. एसो निको ज्ञान मुनिरात घेरैं^ पाइए; मुनिषद धार ते संभारे आयोआप ते तो. करुणाको सागर सिद्धांतमांहि गाइए: तिन्हके पदारविंदं पूजत सुरेंद्रष्ट्रंद, आनंदको कंद ते तो निश्चदिन ध्याइए:

१ एकता विकारी २ सिकता. ३ ज्योतिमां. ४ वीजी न जाण ५ परीवही ६ जगभानु-तीर्यकर ७ उत्तम. ६८ पासे. ८ वरणकमळ.

तिन्हाईको ध्यान पर उन्तम विवेक कर, चिदानंद आपरूप आपमें समाइए. २१ दया दया भास्ते पण राखेन विवेक हिये. वे तो नर प्रगट पश समान कहा है: पाये न विवेक जोलों सिझे नहिं काज तोलों. दयारूप धरम विवेकमांहि रह्यो है: जाके हिरदे विवेक सोई बाता अंतिरेक. तिनहं सतस्वको सरूप साचो रुद्धो है: तस्त्रके सरूप विनजाणे पक्षपात ताणे. ते तो महामोडरूप नदियांमें बद्धों है २२ पड़्यों तं तो वेद पण जाण्यों नहि साची मेद. वेदमें अहिंसारूप परम धर्म बढ़ा है: रुक्षण अहिंसा ज्युं बतायों हे धरमकेरो. ते हं तो बचन भागनतमांहि रह्यो है; जाप जो बतायों ते तो भावरूप जाण्यो नांहि. तें तो पञ्चातकेरो गाडो पक्ष बद्धो है: तस्त्रके सरूप विनजाणे क्यपात ताणे. ते हो महामोहरूप नदियांमें ब्ह्रा है. २३

रे ज्यां सधी. २ त्यां सधी. ३ अतिशय.

सकेवा तेइसा,

आरज खेल लहे कळ उत्तम, जोग सदा सत्तर्भगतकेशेः दीरघ आयु आरोग दसा+ सुख. रिधि बह परिवार अणेरी: किरते होय विख्यात दैहं दिश. वेग मिट्रे भेव भाव वेग्वेगीः या विश्व होय महाफळ जाकं ज्यं. ऐसी दयामें बस्यो मन मरो. इंद नरिंद करे इम सेवस, जैसे अहे कोउ दामिको चेरो: अष्ट महासिधै निर्ध विराजत. तेज प्रताप वधं ज्युं बनेरोः ज्ञान-रवि प्रगटे घट अंतर. होय विधेन मिध्यात अंधेरो: या विश्व होय महाफळ जाक ज्युं, ऐसी दयामें क्स्यो मन मेरो. २५

+ अवस्थातुं १ कविः २ कौलिः ६ वरोः ४ वर्षार पडता रागनी ५ घरवखरी ६ जतिशयशाळीः ७ सिद्धिः ८ नवनिधिः ९ नाश

कोउ अज्ञान करे शिव साधन. जाण विना बहु जीव मताबे; उरेंध बीह अधोग्रुख झलत, जीर हतामैन अंग जलावे: कोउ करे फल फुलको मध्रण. अणगल पाणीमें नित नहावे; करणी करुणाभाव विना करे, ब्रह्मसरूप कही किम पाने ? २६ आप समान लखे मह जीवकुं, पीड नहि परक उपजावे: ममता धार तजे ममतामळ, ब्रान मरोवन्में नित न्हावेः अल्प आहार कर निरंद्रपण, योग हतासनश्च तन ताने: करणी करुणामावमइ कर, महासरूपकं मा विध पावे. २७ थावर जैंगम जीव चराचर, ब्रह्मसरूप वेदांत वखाणे,

९ जहान कष्ट १० ऊंचा ११ हाथ १२ प्रजाळी १३ जिम

१ वोच रहित २ जसजीव

व्यापकरूप सबे घट अंतर, एसो विवेक हिये निज आणे: त्याग विरोध निरोध धरे मन. धार सीमा परपीड पीछाणे: या विध पूरण ब्रक्त आराधन, पुरण ब्रह्में क्रिया कोउ जाणे. २८ धारके मेख विवेक विना शठ. नाहक लोकनकं भरमावेः जीवके घातमें धर्म अहे तदें. पापका कारण कृण कहावे ? देखां महापरपंच ज्यूं मोहको, एसा विवेक हिये नहि आहे: नांही डरं करतो अब ते नर, सैंघो रसातळकं चल्यो जावे. आरंभकं करतां हिरदे दया. नांहि रहे लबलेश ए प्यारे: येहि विचारकुं धार हिये मुनि-राज भये जगजाळसें न्यारे:

३ क्षमा ४ ज्ञान सहित ५ होय ५४ तो ६ पाप ७ सीधो = तरकमां ९ पाणार्थभन्ते

अंतर ज्योति जगी घट जाक्कंतु, ताकुं तो लोक देखावसु क्या रे; कारज सिद्ध भयो तिनको जिने, अंतर मुंड मुंडाय लीया रे.

तर मुड मुडाय लायार. सबैया एक्वीसा

जैसें कोइ रुधिरको रंग्यो ज्यं मलिन पट. रुधिरसें धोयों कह उजळो न होत है: तेमें हिंमा करणीसें पाप दूर कीयो चाहे. ते तो श्रद्धकत महामिथ्या तोते होत है: निरमळ निरमें पखाळत मलिन चीर, ग्रध रूप देख परे जेसी जाकी पीत है: तेसे श्रद्ध दयामें भावित कर आतमा सो. सिद्ध के ममान आप सिद्धरूप हात है. ३१ कंचन द्वामेरु सहु भूमि दान देवे एक, एकने तो एक कोउ जीवक बचाया है: कंचन सुमेर महिदानथी बहुत विध, जीव-दान अधिक पुराणनमें गायो है; इण विध भाव दान हिरदे विवेक आण, यार्ते यामें मेरो मन अधिक लोभायो है;

मूळ भेद वस्तु जो बखाणे ते तो साचो भेद. सदगुरु किरपाथी सो तो अमे पायो है: ३२ सह जीव जीवनकी इच्छा मनमांहि राखे, मरवो अनिष्ट सह प्राणीकं लगत है: एसो ज्यं अकाज महादोषको समाज तेमें, मुद्र जन मोहवय अधिक प्राप्त है: पावे जो नरक द:ख. शभ काजथी विम्रख. हिंसाके करत अति कोध ज्युं जेंगत है: याते आतमारथी पुरुष एसे काज सेति, लाख गाउ प्रथम हि दूर ज्युं भगतं है. ३३ दयारूप करेणी विवेक पतवार जामें. दविधे सुतपह्रप खेवर्ट लगाइए: दांडा ये चतुर चार कीजीए स अववार. मालिम समन ताक तरत जगाईए: पार्ल श्रम ध्यान मन ताणे के तैयार की जै. श्चभ परिणामकेरी तीप ज्यं दगाइए: चिदानंद प्यारं ! एसी नावमें सवार होय. मोहमयी मरितींकं वेगे पार पाइए. ३४

१ प्रेराय छे.१ जागे छे.१ सुकोनी. ४ कप्तान. ५ द्विचित्र (अंतर अने बाहा) ६ हलेसाबाळा ७ वहागमांना मालना हिसाव राखनार, ८ नानो तंबु (सड) ९ खेंबी. १० नहीने.

दोहा

शरद पुरण निषि चंद्रमा, संवत्सर (१९०६) ख़ुखकार; गौतम केवळझानको, मास दिवस चित्त घार. ३५ भावनगर मेटे सहि, श्री गवडी श्रष्ट पास; चिदानंद तस कुपाथकी, सकळ फळी मन आस. ३६ इति श्री कपूरचंदजीकृत दया छत्रीद्या

श्रीपरमात्म इत्रीशी अध्यापरमात्म इत्रीशी

परम देव परमातमा, परम ज्योति जगदीशः, परम भाव उर आनके, गणमत हुं निर्देदिशः एक ज्युं चेतन द्रव्य हे, तामें तीन प्रकारः, बहिरातम अंतर कक्षो, परमातम पद सार. बहिरातम ताकुं कहे, लाखे न श्रवस्वरूपः, मगन रहे परद्रव्यमें, मिथ्यावंत अनुपर

१ हमेशां. १४

अंतर आतम जीव सो, सम्यग्दष्टि होय: चोथे अरु फ़िन बारमे, गुणथानक लों सोय. परमातम परब्रह्मको, प्रगट्यो शुद्ध स्वभावः लोकालोक प्रमाण सब, जलके तिनमें आय. बहिर आतम भाव तज्ञ. अंतर आतम होय: परमातम पद भजतु हे, परमातम वह सोय-परमातम सोय आतमा, अवर न दजो कोय: परमातमकं ध्यावते, यह परमातम होय. परमातम एह ब्रह्म है, परम ज्योति जगदीशः परसं भिन्न निहारीए, जोई अलख सोइ इश्न. जे परमातम सिद्धमें, सोही आतममांहिः मीह मैयल दग जग रहा, तामें सूजत नाहि-माह मयल रागादिके. जा जिनै कीजे नाम: र्ता छिन एइ परमातमा, आप ही लहे प्रकास. १० आतम सो परमातमा, परमातम सोइ सिद्धः विचकी दुविधा मिट गइ, प्रगट भइ निज रिद्ध. ११ में हि सिद्ध परमातमा, में हि आतमरामः में हि ध्याता ध्येयको, चेतन मेरो नाम, १२ १ ज्यांतिः २ मेलः ३ ज्यारं ४ ते ज क्षणे.

में हि अनंत सखको घनी सखमें मोहि सोहाय: अविनाशी आनंदमय, सोडहं त्रिग्रवनराय, १३ ग्रद्ध हमारो रूप है. शोभिन सिद्ध समानः गुण अनंत करी संयुत्त, चिदानंद भगवान, १४ जैसो शिववें तहीं बसे, तेसो या तनमांहि: निश्रय दृष्टि निहाळतां, फेर रंच कळ नांहि. १५ करमनके संजोगतें, मए तीन प्रकार; एक ही आतमा द्रव्यकं, कर्म नटावणहार, १६ कर्म संघाते अनादिके, जोर कळ न बसाय: पाइ कला विवेककी, राग द्वेष छिन जाय. १७ करमनकी जैर राग है, राग जैरे जर जाय: परम होत परमातमा, वो ही सुगम उपाय. १८ काहेकं भटकत फिरे, सिद्ध होनेके काजः गम डेपर्क त्याम दे. वो ही सगम इलाज. १९ परमातम पदको धनी, रंक भयो विल लाय: राग-द्वेषकी प्रीतिसं, जन्म अकारथ जाय. २० राग-द्वेषकी प्रीति त्या, भूले करो जन रंच: परमातम पद डांकॅके, तुम हि कियो तिरयंचे, २१

१ जड-मूळ २ जळे. ३ व्यर्थ. ४ ढांकीने. ५ पशु.

तप जप संजय सब भले. राग-द्वेष जो नांहिः राग-द्वेषके जागते, ए सब भए वृथा हि. २२ राग-देवके नामतें, परमातम परकासः राग-देवके भागते. परमातम पद नास. २३ जो परमातम पद चहे, तो तुं राग निवार; देखी संजोग सामीको. अपने हिये विचार. २४ लाख बातकी बात यह, तोकं देह बताय: जो परमातम पट चहे. राग-देष तज भाग. २५ राग-देष त्यागे विन. परमातम पद नांहि: कोटि कोटि तप जप करे, सब अकारथ जाय. २६ दोव हि आतमकं यह, राग-देवको संगः जैमें पाम मजिठमे, वस्त्र ओर हि रंग. २७ तेमें आतमद्रव्यकं, राग-द्वेषके पासः कर्मरंग लागत रहे, केमें लहे प्रकाश ? २८ इण करमनको जीतवो, कठिन बात हे बीर ! जेर खोदे बिनु नहि मिटे, दुष्ट जात ये पीरें. २९ ललो पैचोके किये, ए मिटवेके नांहिः ध्यान अग्नि परकाञ्चके, होम देहि ते मांहि. ३०

१ जडः २ पीडा. ३ ललोपनो करवाशी

ज्युं दौरुके गंजकुं, नर नहीं शके उठाय;
तनक आग संजोगसें, छिन एकमें ऊड जाय. ३१
देह सहित परमातमा, एह अचरजकी बात;
राग-डेपके त्यागते, कर्मशक्ति जरी जात. ३२
परमातमके मेद इय, निकल सकल परवान;
सुख अनंतमें एकसें, हवके द्रव्य थान. ३३
माइ एह परमातमा, सो हे तुममें याहि;
अपनी शक्ति संभारके, लिखावत दे ताहि. ३५
राग-डेपकुं त्यागके, धरी परमातम ध्यान;
सुं पावे सुख शासत, भाइ एह कल्यान. ३५
परमातम छत्रीसीको, पढियो प्रीति सभार;
चिदानंद तुमप्रति लिखी, आतमके उद्धार. ३६

॥ श्रीसचिदानंदाय नमः ॥ श्री चिदानंदजी अपरनाम श्रीकर्पुरचंदजी महाराजकृत

स्वरोदयज्ञान

॥ छप्पय छंद ॥

नमी आदि अरिहंत, देन देननपति राथा ।
जात चरण अवलंब, गणाधिप गुण निज पाथा ।।
धनुष पंचशत मान, सप्त कर परिमित काया ।
इषम आदि अरु अंत, मृगाधिप चरण सुहाया ।।
आदि अंत युत मध्य, जिन चोबीश इम ध्याइए ।
चिदानंद तस ध्यानथी, अविचल लीला पाइए ।।१॥
इक कर बीणा धरत, इक कर पुरतक छाजे ।
चंदरदन सुकुमाल, माल जस तिलक विराजे ॥
हार सुकुट केब्रूर, चरण न्युर्धुनि वाजे ।
अद्भुत रूप स्वरूप, निरख मन रंभा लाजे ॥

लीलायमान गजगमनी नित, ब्रह्मसुता चित्त ध्याहए। चिदानंद तस ध्यानथी, अविचल लीला पाइए ॥२॥

॥ दोहा ॥

. उदिवसुतासुत तास रिप्, वाहन संस्थित बाल । बाल जाणी निज दीजीए, बचन विलास रसाल ॥३॥ अज अविनाशी अकल जे. निराकार निरधार। निर्मल निर्भय जे सदा, तास भक्ति चित्त धार॥४॥ जन्म जरा जाकं नहीं. नहीं सोग संताप । सादि अनंत स्थिति करी, स्थितिबंधन रुचि काप॥५॥ तीजे अंश रहित शक्ति, चरम पिंड अवगाह । एक समं समश्रेणिए, अचल थया शिवनाह ॥ ६ ॥ सम अरु विषमपणे करी, गुण पर्याय अनंत । एक एक परदेशमें, शक्ति सजस महंत ॥ ७॥ रूपातीत व्यतीतमल, पूर्णानंदी ईस । चिदानंद ताकं नमत, विनय सहित निज शीस ॥८॥ कालज्ञानादिक थकी, लही आगम अनुमान । गुरु किरपा करी कहत हुं, शुचि स्वरोदयक्षान ॥९॥ स्वरका उदय पिछाणीए. अतिही बिर चित्त धार । ताथी ग्रमाग्रम कीजीए, मानी वस्त विचार ॥ १०॥ मही तो तनमें धणी. पण चौवीश प्रधान । तिनमें नव फूनि ताउमें, तीन अधिक कर जान ॥११॥ इंगला पिंगला सखमना. ये तीनंके नाम । भिन भिन्न अब कहत हं, ताके गुण अरु धाम ॥१२॥ अकटी चक्रजं होत है, स्वामाको परकास । वंकनालके दिग थह, नाभी करत निवास ॥ १३ ॥ नाभीतें फनि संचरत, इंगला पिंगला धाम । दक्षण दिश हे पिंगला, इंगला नाडी वाम ॥ १४ ॥ इण दोउंके मध्यमें, सुखमन नाडी जोय । सखमनके परकासमें, स्वर फनि चालत दीय ॥१५॥ डाबा स्वर अब चलत हे, चंद उदय तब जान । जब स्वर चालत जीमणो, उदय होत तब भान ॥१६॥ सीम्य काजकुं शुभ शश्चि, क्रूर कामकुं सूर । इणिविधि लख कारज करत. पामे सख भरपर ॥१७॥ दोउ स्वर सम संचरे, तब सुखमन पहिचान । तामें कोउ कारज करत, अवस होय कल हान ॥१८॥ चंद्र चलत कीजे सदा, थिर कारज स्वर माल। चर कारज घरज चलत, सिद्ध होय ततकाल ॥१९॥ ž,

क्रण्णपक्षस्वामी रिष, ग्रुक्तपक्षपति चंद । विषिमाग इनका लहि, कारज करत आनंद ॥२०॥ क्रण्णपक्षकी तीन तिथि, प्रथम रिवकी जान । तीन झशीकी फुनि तीन रिव, इण अनुक्रम पहिचान॥२१ ग्रुक्तपक्षकी तीन तिथि, चंदतणी कही मिच । फुन रिव फुन शिव फुन रिव,श्राश्च गिणवाकी रीत॥२२॥

॥ छपय छंद ॥

मंगल शनि आदित्य, वार स्वामी रवि जाणो । सुरगुरु बुध अरु सोम, शुक्रपति चंद वखाणो ॥ श्णविधि स्वर तिथि वार, भिक्त कर नक्षत्र पिछाणो । श्चम कारजके योग्य, सकल श्णविधि मन आणो ॥ निरगम सुरगम निघ, भाव श्ण विधके लेखो । तस्वतणो परकाश, सुधारस इम तुम पेखो ॥ २३ ॥

॥ दोहा ॥

कृष्णपक्ष एकम दिने, प्रातः सर जो होय। तौ ते पक्ष प्रवीण नर, आनंदकारी जोय ॥ २४ ॥ ग्रुक्टपक्षके आदि दिन, जो शशि स्वर उद्योत । तो ते पक्ष विचारीए, सुखदायक अति होत ॥ २५ ॥ चंद्रतिथिमें चंद्र स्वर. सरतिथि वहें सर । कायामें पृष्टि करे, सख आपत भरपूर ॥ २६ ॥ चंद्रतिथिमें आय जो, मानु करत प्रकाश । तातें केश पीड़ा हुवे, किंचित् विचविनाश ॥ २७ ॥ सरजतिथि पहिवा दिने, चले चंद स्वर भोर । पीड कलह नप भय करे, चित्त चंत्रल चिहं और ॥२८॥ दोउं पक्ष पहिता दिने, सम्बद्धन स्वर जो होय । लाभ हाण सामान्यथी, ते निहचे दरी जांग ॥ २९॥ वृश्चिक सिंह वृष कुंभ पून, शश्चि स्वरनी ए राश । चंदजोग इणके मिलत, श्रभ कारज परकाश ॥ ३०॥ कर्कमकर तुल सेप पून, चर राशि ए चार। रवि संग ए संचरत, चर काजे सखकार ॥ ३१ ॥ मीन मिथन धन कन्यका, द्विस्वमाव ए जान। सखमन स्वरसं मिलत है, काज करत होय हान ॥३२॥ श्रशि सुरजके मास इम. भिका भिका करी जाण। राश्चि वर्गित दिनथकी, अधिक भेद मन आण ॥३३॥ प्रश्न करणकुं कोड नर, आवत हिरदे धार । पुच्छक नग्नी दिशितणो, निर्णय कहं विचार ॥३४॥

सनमुखं डाबी ऊर्ध्व दिशि. रही प्रश्न करे कीय। चंद्रजोग हे ता समे, तो कारिजसिद्धि होय ॥३५॥ नीचे पीछे जीमणो. जो कोइ पछे आय। भानुजोग स्वर होय तो. तस कारज हो जाय ॥३६॥ पछे दक्षिण अज रही, सरज स्वरमें वात । लगन वार तिथि जोग मिली, सिद्ध कार्य अवदात ॥३७॥ वाम भाग रही जो कहे, प्रश्नतणो परसंग। श्रशि स्वर जो पूरण हुवे, तो तस काज अभंग ॥३८॥ पुछे दक्षण कर रही, शशि स्वरमें जो काय। रवि तत्त्व तिथ बार बिन, तस कारज नवि होय ॥३९॥ अधो पृष्ठ पाछल रही, पृच्छकनो परिमाण । चंद चलत फल तंहनं, पूर्वकथित पहिछाण ॥४०॥ चलत सूर स्वर जीमणी, (रही) पूछे डाबी ओर । चंदजोग बिन तेहनो. नवि कारिज विधि कोर ॥४१॥ सन्मुख ऊर्ध्व दिशा रही, पूछे जो रविमांहि । चंद्रजोग बिन वेहतुं, कारज सीजे नांहि ॥४२॥ लग्न बार तिथि तन्त्व पुन. रास जोग दिसि शोध। कारजके अक्षर गिणे, होने साचो बोध ॥४३॥

सम् अक्षर शशिकं भलो, विषम भान परधान । तिनकी पंख्या करनकुं, कहुं एम अनुमान ॥ ४४ ॥ चार आठ द्वादश यगल. षट दश चवदे जाण । षोडशाथी शशियोग ए. महाश्रद्ध पहिछाण ॥ ४५॥ एक तीन सर मात नव, एकादश अरु तेर । तिथि संयम पचवीस पून, रविजोग इम हेर ॥ ४६ ॥ लोककाज मह परिहरे, धरे सुनिहचल ध्यान । श्रवण मनन चितन करत, लहत स्वरोदयञ्जान ॥४७॥ अथवा प्राणायाम जै. साधे चित्र लगाय। ताकं पहेली भूमिका, सिद्ध स्वरोदय थाय ॥ ४८ ॥ प्राणायाम विचार तो. हे अति अगम अपार । भेद दोय तस जाणीए, निश्चे अरु व्यवहार ॥ ४९ ॥ निष्ठचेथी निज रूपमें, निज परिणति होय लीन । श्रेणीगत ज्यों संचरे, सो जोगी परवीण ॥ ५० ॥ उपशम क्षपक कही जुनल, श्रेणी प्रवचनमांहि । तिणको काल स्वभाव वस, साधन हिवणा नांहि ॥५१॥ अहनिसि ध्यान अभ्यासथी, मनथिरता जो होय ! तो अनुभव लव आज फुन, पावे विरला कीय ॥५२॥ निज अनुभव लबलेशथी, कठिन कर्म होय नाश । अस्य भवे भवि ते लड़े, अविचलपुरको वास ॥५३॥ व्यवहारे ये ध्यानको, भेद नित्र कहेबाय । भिन्न भिन्न कहेतां थकां, ग्रंथ अधिक हो जाय ॥५४॥ नाम मात्र अब कहत है, याको किचित भाव। अधिक भवि द्रम जाणजो, गुरुगम तास लखाव॥५५॥ अष्ट भेद है जोगके, पंचम प्राणायाम । ताके सप्त प्रकार है. सकल सिद्धके धाम ॥ ५६ ॥ रेचक पूरक तीसरो, क्रंभक भेद विछाण । शांतिक समता एकता, लीन माव चित्त आण॥ ५७॥ पुरक पवन गहत सधी, कंभक थिरता ताम । रेचक बाहिर संचरे. शांतिक ज्योति प्रकाश ॥ ५८॥ समता ध्येय स्वरूपमें. तिहां सक्ष्म उपयोग । गहे एकता गुण विषे, लीन भाव निज जोग ॥५९॥ लीन दञ्जा व्यवहारथी, होत समाधि रूप । निहचेथी चेतन यह, होवे शिवपुर भूप ॥ ६० ॥ स्वासाकं अति थिर करे, ताणे नहीं लिगार। मूलबंध दढ लायके, करे बीज संचार ॥ ६१ ॥

वाय पांच क्ररीरमें. प्राण समान अपान । उदान वायु चोथो कहाो. पंचम अनिल अन्यान ॥६२॥ प्राण हिये पन सर्वगत, तनमें रहत समान । आधार चक्रगति जाणिये. तीजो वायु अपान ॥६३॥ उदान वासह कंठमें, संधिगतिए अन्यान । पंच बायुके बीज पून, पंच हिये इम आन ॥६४॥ **एँ पैँ** शैँ ब्लीँ क्लीँ सधी, पंच बीज परधान । इनके गर्भित भेदको, कहत न आवे मान ॥६५॥ पंच बीज संचारथी, अनहद धन जे होय। निर्गम भेद धनितणो, जोगीश्वर लहे कीय ॥६६॥ वरण मात्र इण बीजके, कमल कमल थित जाण । भिन भिन्न गुण तेहनो, शास्त्रथकी मन आण ॥६७॥ सकल सिद्धि इणेमें वसे, सर्व लिब इण मांहि । केतिक आज हुं संपजे, केतिक तो अब नांहि ॥६८॥ वरण नाभीमें संचरे, सोऽहं शब्द उद्योत । अजप जाप ते जाणीए. अनुभव भाव उद्योत ॥६९॥ नाभीथी हिये संचरे, तिहां रंकार प्रकाश । मनिषरता तामे हुवे, अञ्चम संकल्प होय नाश ॥७०॥ सुरतडोर लावे गगन, तिरवेणी कर वाम । तिहां अनहद धूनि उपजे, थिर जोति परकास ॥७१॥

॥ चोपाइ छंद ॥

अनहद अधिष्टाय जे देन, थिर चित्त देख करे तसु सेन । ऋदि अनेक प्रकार देखाये, अद्भुत रूप दष्ट तस आवे ॥ ७२ ॥

ऋदि देख नथि चित्त चलाये, ज्ञान समाधि ते नर पाये। वेदभेद समाधि कहीए, गुरुगम लक्ष तेहनो लहीए॥ ७३॥

नाभी पास हे कुंडली नाडी, वंकनाल हे तास पिछाडी। दशम द्वारका मारम सोई, उलट वाट पावे नहीं कोई॥ ७४॥

मुद्रा पंच बंध त्रय जाणो, आसण चोरासी पद्दिचाणो । तामे आसण युग परधान, मुलासण पद्यासण जाण ॥ ७५ ॥ ((0)

अस्तव्यस्त बाधु संचरे, कारण विशेषे पर कर्म करे। नेती घोती नौली कही, मेर चतुर्थे त्राटक फ्रानि लही॥ ७६॥

वस्ती पंचम मेद पिछानो, रस कपाल माती मन आनो। किंचित आरंभ लख इणमांहि,

रस कपाल भाता मन जाना।

किंचित आरंभ रुख श्णमांहि,

जैनधरमेंसं करीए नांहि ॥ ७७॥

त्राटक नवलि ए दोय भेद,

करत मिटे सह तनका खेद।

रोग नवि होवे तनमांहि,

आलस ऊंच अधिक होये नांहि॥ ७८॥

दृष्टि अष्ट योगनी कही,

आजस ऊंच अधिक होये नांहि॥ ७८॥ दृष्टि अष्ट योगनी कही, ध्यान करत ते अंतर लही। कीजे ए सालंबन ध्यान, निरालंबता प्रगटत ज्ञान॥ ७९॥

मित्रा तारा दुजी जाण, बता चतुर्थी दीप्ता मन आण । ((1)

थिरा दृष्टि कांता फुनि रुद्दीए, प्रभा परा अष्टम दृग कहीए ॥ ८० ॥

सघन अघन दिन स्यणी कही, ताका अनुभव यामें लही।

निरउपाधि एकांते स्थान, तिहां होय ए आतम घ्यान ॥ ८१॥

अल्प आहार निद्रा वश करे, हित सनेह जगथी परिहरे।

होत तमह जनवा नारहर। होकलाज निव करे लिगार, एक प्रीत प्रभूषी चित्त धार ॥ ८२ ॥

आज्ञाएक मोक्षकी होय, दजी दक्षिण नवि चित्त कोग।

दुजी दुविधा निव चित्त कोय । ध्यान योग्य जाणो ते जीव,

ध्यान योग्य जाणो ते जीव, जे भवदुःखथी डरत सदीव ॥ ८३ ॥

परनिंदा मुख्यी निव करे, स्वनिंदा मुणी समता धरे। करे सहु विकथा परिहार,

करे सहु विकथा परिहार, रोके कर्म आगमन द्वार ॥ ८४॥ ((2)

हरस्त शोक हिरदे निव आने, शत्रु मित्र बराबर जाने। परआशा तजी रहे निराश,

परआज्ञा तजी रही निराध,
तेहची होच ध्यान अभ्यास ॥ ८५ ॥
ध्यान अभ्यासी जो नर होय,

ताकुं दुःख उपजे नवि कोय। इंद्रादिक पूजे नस पाय,

ऋद्धि सिद्धि प्रगटे घट आय ॥ ८६ ॥ पुष्पमाल सम विषधर तास,

मृगपति सृग सम होवे जास । पात्रक होय पाणी ततकाल,

वक हाय पाणा ततकाल, सरभिस्रत सद्दश जस व्याल ॥ ८७ ॥

सायर गोयदनी परे होय,

अटवी विकट नगर तस जोब । रिपु लहे मित्राइ भाव,

शस्त्रतणो निव लागे बाव ॥ ८८ ॥

. कमलपत्र करवाल वखानी, हालाहल अमृत करी जानी। ((3)

दृष्ट जीव आवे नहीं पास. जो आवे तो लहे सवास ॥ ८९ ॥

जो विवहार ध्यान इम ध्यावे.

इंद्रादिक पदवी ते पावे। निहचे ध्यान लहे जब कोय.

ताकं अवस्य सिद्धपद होय ॥ ९० ॥

सुख अनंत विरुसे तिहुं कारु,

तोडी अष्ट कर्मकी जाल।

एसा ध्यान धरी नितमेत्र. चिदानंद लही गुरुगम भेव ॥ ९१ ॥

ध्यान चार भगवंत बतावे.

ते मेरे मन अधिके भावे।

रूपस्थ पदस्थ पिंडस्थ कहीजे, रूपातीत साध जिब लीजे ॥ ९२ ॥

रहत विकार स्वरूप निहारी.

ताकी संगत मनसा धारी।

निज गुण अंदा लहे जब कीय.

प्रथम भेद तिण अवसर होय ॥ ९३ ॥

((( )

तीर्थकर पदवी परघान, गुण अनंतको जाणो थान । गुण विचार निज गुण जे छहे.

गुण विचार निज गुण जे लहे, ध्यान पदस्थ सुगुरु इन कहे।। ९४॥

ते पिंडस्थ ध्यान कहीवावे ॥ ९५ ॥

मेदझान अंतरगत धारे, स्वपरपरिणति भिन्न विचारे । सकति विचारी शांतता पावे,

रूप रेख जामें निव कोइ,

अप्रमुणां करी शिवपद सोह । वाकं प्रमुख्य विदां समावे

ताकुंध्यावत तिहां समावे, रूपातीत ध्यान सो पाये ॥ ९६॥

प्राणायाम ध्यान जे कहीए, ते पिडस्थ भेद भवि लहीए । मन अरु पवन समागम जानो,

पवन साध मन निज वर आनो ॥९७॥

अहनिसि अधिका प्रेम लगावे, जोगानल घटमांहि जगावे। अल्प आहार आसन दृढ करे, नयणथकी निदा परिहरे ॥ ९८ ॥

काया जीव भिन्न करी जाणे, कनक उपलनी परे पहिछाणे।

मेद दृष्टि राखे घटमांहि, मन इन्हाओं के कुनांहि ॥ ९९ ॥

कारज रूप कथे मुखवाणी, अधिक नांहि बोले हित जाणी।

स्वपन रूप जाणे संसार, तन धन जोबन लखे असार ॥१००॥

श्रीजिनवाणी हिये दृढ राखे, श्रुद्ध ध्यान अनुभवरस चाखे। विरहा वे जोगी जगमांहि,

वरला ते जागी जगमाह, ताकुं रोग सोग भय नोहि ॥ १०१ ॥

तेज कांति तनमें अति वाघे,
जै निश्चल चित्त प्यान आराघे।
अल्प आहार तन होय निरोग,
दिनदिन वये अधिक उपयोग ॥१०२॥

नासा अग्रभाग हग घरी, अथवा दोउ संपुट करी। हिये कमल नवपद जे ध्यावे. ताकं सहज ध्यानगति आवे ॥१०३॥ माया चीज प्रणव धरी आद. बरण बीज गुण जाणे नाद । चढता वरण करे थिर स्वासः लख धर नादतणो परकास ॥१०४॥ प्राणायाम ध्यान विस्तार. कहेतां सरगुरु न लहे पार । तातें नाम मात्र ए दहा. गुरु मुख जाण अधिक जे रह्या ॥१०५॥ प्राणायाम भूमि दस जाणी, प्रथम स्त्ररोदय तिहां पिछाणो । **स्त्रर परकाश प्रथम जे** जाणे. पंच तस्व फ्रानि तिहां पिछाणे ॥१०६॥

कहुं अधिक अब तास विचार, सुणो अधिक चित्त थिरता धार। स्वरमें तत्त्व लखे जब कोइ, तार्कु सिद्ध स्वरोदय होइ ॥१०७॥

॥ अडिल छंद ॥

दोष स्त्रोंमें पांच तत्त्व पहिचाणीए, वर्ण मान आकार काल फल जाणीए। इषाविध तत्त्व लखाव साधता जे लहे, साची विसवावील वात नर ते कहे।। १०८।।

॥ दोहा ॥

पृथ्वी जल पावक अनिल, पंचम तत नम जान ।
पृथ्वी जल स्वामी द्यारा, अपर तीनको मान ॥१०९॥
पीत श्वेत रातो वरण, हरित स्थाम पुन जान ।
पंच वर्ण ये पांचके, अनुक्रमधी पहिछाण ॥११०॥
पृथिवी सनमुख संचरे, करपछ्व पट दोय ।
समचतुरंस आकार तस, स्वर संगममें होय ॥१११॥
अघोमाग जल चलत है, बोड्य अंगुल मान ।
वर्तुल है आकार तस, चंद्र सरीखो जाण ॥११२॥
चारांगुल पावक चले, जन्ने दिद्या स्वर मांह ।
त्रिकोषा आकार तस, वाल रवि सम आह ॥११३॥

बायु तिच्छा चलत है, अष्टांगुल नितमंब। ध्वजा रूप आकार तस. जाणो इणविध भेव ॥११४॥ नासासंपुटमें चले, बाहिर नवि परकाम । सक् अहे आकार तस. स्वर युग चलत आकाश ।।११५॥ प्रथम पञ्चास पल दूसरो, चालीश त्रीजो त्रीश ॥ वीशरू दश पल चलत है, तत स्वरमें निश्चदिश ॥११६॥ घडी अढाइ पांच तत, एक एक स्वरमांहि । अहनिज्ञ इणविध चलत है, यामें मंज्ञय नांहि ॥११७॥ पंच तक्त्व स्वरमें लखे. भिन्न भिन्न जब कीय। कालसमयका ज्ञान तस. वरस दिवसका होय ॥११८॥ प्रथम मेंप संक्रांतिको, व्है प्रवेश जब आय। तब ही तन्त्र विचारीए, स्त्रासा थिर ठहराय ॥११९॥ डावा स्वरमें होय ज्यों, महीतणो परकास । उत्तम जोग वखाणीए, नीको फल हे तास ॥१२०॥ परजाकं सख व्हे घणी, समी होय श्रीकार । धान होय महीयल घणो, चोपदक्कं अति चार ॥१२१॥ ईत भीत उपजे नहीं, जनबृद्धि पण थाय । इत्यादिक बहु श्रेष्ठ फल, सुख पामे अति राय ॥१२२॥ चलत तस्य जल तिण समे, श्रशि स्वरमें जो आय । ताको फल अब कहत हुं, सुणजो चित्र लगाय ॥१२३॥ मेघबृष्टि होवे घणी, उपजे अस अपार । सुखी होय परजा सहु, चिदानंद चित्त घार ॥१२४॥ धर्मबुद्धि सहकं रहे, पुण्य दानथी प्रीत । आनंद मंगल उपजे, नृप चाले ग्रुम नीत ॥१२५॥ शशि स्वरमें ये जाणीए, तस्वयुगल सुखकार । तस्व तीन आगल रहे. विनको कहं विचार ॥१२६॥ लगे मेप संक्रांत तव. प्रथम घडी स्वर जोय । जैसी स्वरमें तत्त्व व्है. तैसो ही फल होय ॥१२७॥ जो स्वरमें पावक चले. अल्प बृष्टि तो होय। रोग दोख होवे सही, काल कहे सह कोय ॥१२८॥ देशभंग परजा दुःखी, अग्नि तत्त्व परकाश । दोउ स्वरमें होय तो, अग्रम अहे फल तास ॥१२९॥ बाय तन्त्र स्वरमें चलत्, जप विग्रह कछ थाय । अल्प मेघ बरसे मही, मध्यम वर्ष कहाय ॥ १३० ॥ अर्द्धासा अन्न नीपजे. खड थोडासा होय। अनिल तत्त्वका इणी परे, मनमांहि फल जोय ॥१३१॥

11

स्वरमांहि जो प्रथम ही, वह तस्व आकाश । तो तं काल पिछाणीए, होय न पूरा घास ॥१३२॥ इणविधथी ए जाणीए, तत्त्व स्त्ररनके मांहि। फल मनमें पण धारीए, यामें संशय नांहि ॥१३३॥ मधु मास मित प्रतिपदा, कर तस लगन विचार। चलत तत्त्व स्वर तिण समे. ताको वर्ण निहार ॥१३४॥ प्रातसमे शशि स्वर विषे, मही तत्त्व जो होय । ता ते सर्व विचारीए, सखदायक अति होय ॥१३५॥ घनवृष्टि होवे घणी. समी हाय श्रीकार । राजा परजाके हिये, हर्ष संताप विचार ॥ १३६ ॥ ईत भीत उपजे नहीं, मोटा भय निव कोय। चिदानंद इम चंदमें, श्विति तन्य फल जोय ॥१३७॥ चिदानंद जो चंदमें, प्रात उदक परवेश । तो ते समो सुभिक्ष अति, वर्षा देश विदेश ॥१३८॥ शांति पृष्टि होने घणी, धर्मतणो अति राग । भविक हिये अति उपजे, दान अर्थ धन त्याग ॥१३९॥ जल घरणी दोउ बहे, दिवसपति घर आय। प्रातःकाल तो ते वरस, मध्यम समो कहेवाय ॥१४०॥

तीन तत्त्व अवशेष जे, स्वरमें तास विचार । मध्यम निष्ट कह्यो तिको. पर्वकथित चित्त धार ॥१४१॥ राजभंग परजा दःखी. जो नभ वहे स्वरमांहि । पडे काल बहु देशमें, यामें संशय नांडि ॥ १४२ ॥ स्वर सरजर्मे अग्निको, होय प्रात परवेश । रोग सोगथी जन बहु, पावे अधिक क्लेश ॥१४३॥ काल पड़े महीयल विषे, राजा चित्त नवि चेन । सरजमें पावक चलत. एम स्वरोदय वेन ॥१४४॥ नृप विग्रह कछ उपजे, अल्प षृष्टि पुन होय। सरजमें अनिलको, चिदानंद फल जोय ॥१४५॥ सुखमन स्वर जो ता दिवस, प्रातःसभय जो होय । जोवणहार मरे सही, छत्र भंग पुन जोय ।।१४६॥ कहक थोडो उपजे, कहक तेहं नांहि। सखमन स्वरको इन परे. फल जाणो मनमाहि । १४७॥ दुविध रीत जोवणतणी, कही वरसनी एम। त्रीजी आगल जाणजो, धरी हियहे अति प्रेम ॥१४८॥ माघ मास सित सप्तमी, फ़िन वैशाखी त्रीज । प्रातःसमयको जोइए, बरस दिवसको बीज ॥१४९॥

निशापतिके गेहमें, जल धरणी परवेश । करे आय जो तिण समे, तो सुख देश-विदेश ।।१५०॥ अपर तन्त्र निज नाथ घर, वहे अघम फल जाण । उदक मही जो मानु घर, तो मध्यम चित्त आण ।।१५१।। एक अञ्चन फुन एक ञ्रम, तीनुंमें जो होय। सिद्ध होय फल तेहनं, मध्यम निहचे जोय ॥१५२॥ सह परीक्षा मावमें, मेप भाव बलवान। ता दिन तन्त्र निहारीके, फल हिरदे इंढ आन ॥१५३॥ अब जे जोवणहार नर, तेहनो कहं विचार। आप लखी अपणे हिये. अपणो करहं विचार ॥१५४॥ .' चेत्र सुदि एकम दिने, शशिस्वर जो नवि होय। तो तेहने तिहं मासमें, अति उत्रवेगसं जोय ॥१५५॥ मधु माम सित बीज दिन, चले न जो स्वर चंद। गमन होय परदेशमं, तिहां उपजे दुःखदंद ॥१५६॥ चैत्र मास सित त्रीजकूं, चंद चले नहि आय । तो ताके तनमें सही, पितज्वरादिक थाय ॥१५७॥ मरण होय नव मासमें, जो स्वर जाणे तास। मधु मास सित चोथकं, जो नवि चंद्र प्रकाश ॥१५८॥

निशापति स्वर चैत सदि, पांचमको नवि होय । राजदंड महोटा हुवे, संशय इहां न कीय ॥१५९॥ चैत्र सदि छट्टके दिवस, चंद्र चले नहि जास। वरस दिवस भीतर सही, विणसे बंधव तास ॥१६०॥ चले न चंदा चैत सित, सप्तम दिन लवलेश । तस नरकेरी गेहिनी, जावे जमके देश ॥१६१॥ तिथि अष्टभी चैत्र शुदि, चंद विना जो जाय। तो पीडा अति उपजे. भाग्ययोग सख थाय ॥१६२॥ तिथि अप्रमनो चैत सित. दीनौ फल दरसाय । होय शशि श्रम तत्त्वमें, तो ऊल्दं मन भाय ॥१६३॥ तस्य बाणमें कहत हूं, प्रश्नतणो प्रसंग। इणविध हिये विचारके, कथीए वचन अभंग ॥१६४॥ जल धरणीके जोगमें, प्रश्न करे जे कोय। निशानाथ पूरण बहत, तस कारज सिद्ध होय ॥१६५॥ अनल अगन आकाशको, जोगी शशि स्वरमाहि। होय प्रश्न करता थका, तो कारज सिद्ध नांहि ॥१६६॥ श्विति उदक थिर काजकं, उंडगणपति स्वरमांहि। तत्त्वयुगल ए जाणीए, चर कारजकं नांहि ॥१६७॥

१ चंद्र.

वायु अगनि नम तीन ए, चर काजे परधान । तस्व हियेमें जाणीए, उदय होत स्वर मान ॥१६८॥ रोगीकेरो प्रश्न नर, जो कोउ पूछे आय। ताकं स्वास विचारके. इम उत्तर कहेवाय ।।१६९॥ शशि स्वरमें धरणी चलता पूछे तस दिसमांहि। तासे निहचे करी कहो. रोगी विणसे नांहि ॥१७०॥ चंद्र बंध सूरज चलत. पूछं डाबी ओड । रोगीको परसंग तो, जीवे नहीं विधि कोड ॥१७१॥ परण स्वरशं आयके. पूछे खाली मांहि । तो रोगीकं जाणजो, साता होवे नांहि ॥१७२॥ खाली स्वरशं आयके. वहते स्वरमें वात । जो कोउ रोगीनी कहे, तो तस नहिं ज घात ॥१७३॥ वाय पित कफ तीन ये, भयो पिंडत्रय जोग। समधी सुख होय देहमें, विषम हुआ होय रोग ॥१७४॥ वाय चोराशी पिंडमें, पित्त पचीश प्रकार। कफ त्रय मेद वखाणीए, द्वादश सत चित्त घार ॥१७५॥ बायु निवास उदर विषे, स्वामी हे तस सूर । फ़ुनि शत धमणी गांहि ते, रहत सदा भरपूर ॥१७६॥

खंदमांहि पन जाणजो. पिचतणो नित वास । जठराब्रिमें संचरत, दिवानाथ पति तास ॥१७७॥ नामिकमलथी वाम दिस, करपछव त्रय जाण । माडी युगल हे कफतणी, रही हैयेमें आण ॥१७८॥ श्रश्चि स्वामि तस जाणजो, ये विवहारी बात । निश्रेथी लख एकमें, तिन आय समात ॥ १७९॥ अपणी अपणी रुत विषे, वाय पीत्त कफ तीन । जोर जणावत देहमें. तस उपचार प्रवीन ॥ १८० ॥ वैद्यकप्रंथ नथी लख्यो. तीणका अधिक प्रकार । मूल तीनसं होत है, रोग अनेक प्रकार ॥ १८१ ॥ अपणे अमल विसारके, बीजाने घर जाय । रोग कफादिथी जुद्द, सिक्मिपात कहेवाय ॥१८२॥ रोमरोममां जगतगुरु, पोणा वे वे रोग । भारूया प्रवचनमांहि ते. अञ्चम उदय तस भोग ।।१८३॥ प्रश्न करे रोगीतणो. जैमा स्वरमें आय । स्तर फ़ुनि तत्त्व विचारके, तैसा रोग कहाय ॥१८४॥ अपणे स्वरमें आपणा, तत्त्व चले तिण वार । तो रागीना पिंडमां, रोग एक थिर घार ॥ १८५ १

स्वरमें द्रजा स्वरतणी, प्रश्न करत तत होय । मिश्रमावशी रोगनी, उत्पत्ति तस जोय ॥ १८६ ॥ पूरण स्वरथी आयके, पूछे पूरण मांहि। सकल काज संसारके, परण संशय नांहि ॥१८७॥ खाली स्वरमें आयके, पूछे खाली मांहि। जे जे काज दकीतणी, ते ते होवे नांहि ॥१८८॥ खाली स्वरमें आयके, पूछे वहते मांहि। सिद्ध काज कही तेहनी, यामें दुविधा नांहि ॥१८९॥ पुछे पूरण स्वर तजी, खाली स्वरकी औड । प्रश्न तास निष्फल होने, सफल नहीं विधि कोड ॥१९०॥ गुरुवार वाय भलो. शनि दिवस आकाश । चलत तत्त्व इम कायमें, पूरव रोग विनाश ॥१९१॥ प्रात:समय बुधवारकं, क्षिति तन्त्व ग्रम जाण । सोमवार जल शक्तकं, तेज हियेमें आण ॥१९२॥ श्रशि सर स्वरमां अबै. करण जोग जे काम । तस विचार ग्रभ कहत है, सुखदायक अभिराम॥१९३॥ देवल श्रीजिनराजनी, नवी निपावे कीय। खात महरत अवसरे, चंद्रजोग तिहां जोय ॥१९४॥

अमी स्रवत शशि जोगमें, अरुणचति थिर होय। करत प्रतिष्टा विंबनी, अति प्रभाव तस जोय ॥१९५॥ तखत मूलनायक प्रभू, बैठावे तिण बार । जिनवर कलश चढावतां, चंद्रजोग सखकार ॥१९६॥ योपधशाल निपावतां, दानशाल घर हाट। महेल दुर्ग गढ कोटनो, रचित सुघट धुग्घाट ॥१९७॥ . संघमाल आरोपतां, करतां तीरथ दान। दीक्षा मंत्र बतावतां. चंद्रजोग परधान ॥१९८॥ घर नवीन पुर नगरमें, करता प्रथम प्रवेश । वस्त्र आभूषण संग्रहत, लेश इजारे देश ॥१९९॥ जोगाम्यास करत श्रुद्धि, औषध भैपज मीत । खेती वाग लगावता, करता जुपयी प्रीत ॥२००॥ राजतिलक आरोपता, करता गढ परवेश । चंद्रजोगमं भूपति, विलसे सुख सुदेश ॥२०१॥ राज्य सिंघासन पग धरत. करत और थिर काज । चंद्रयोग ग्रुम जाणजो, चिदानंद महाराज ॥२०२॥

।। चोपाइ ॥

मठ देवल अरु गुफा बनावे, . रतन घातुना बाट घडावे । इत्यादिक सहु जगमें काम, चंद्रयोगमें अति अभिराम ॥ २०३॥

चंद्रजोग थिर काज प्रधान, कस्यो तास किंचित अनुमान। स्वर सरजॉर्म करीए जेट, सुणो श्रवण दे कारज तेट॥ २०४॥

विद्या पढे ध्यान जो साघे, मंत्र साध अरु देव आगधे। अग्जी हाकमके कर देव, अग्विजयका बीडा लेव॥ २०५॥

विष अरु भूत उतारण जावे, गंगीकुं जो दवा खिलावे। विषयर्ण शांतिजल नाखे, जो उपाय कटीकुं भाखे।। २०६॥

गज वाजी वाहन हथियार, लेवे रिपु विजय चित्त धार। खानपान कीचे अमनान, दीजे नारीक्कं ऋतुदान ॥ २०७,॥ नया चोषडा रुखे लिखावे, बणिज करत क्छु बृद्धि थाये। भानजोगमें ए सहु काज, करत रुहे सुखचैन समाज ॥ २०८।।

भूपति दक्षण स्वरमें कोइ, युद्ध करण जाने सुण सोइ। रणसंत्राममंहि जस पाने, जीत अरि पाछो घर आने॥ २०९॥

सायरमें जे पोत चलावे, वंश्चित द्वीप वेगे ते पावे । वेरी भवन गवन पग दीजे,

भानजोगोंभं तो जस लीजे ॥ २१० ॥ ऊंट महीष गो संग्रह करतां, साट बदत सरिता जल तरतां। करजद्रव्य काहुंकुं देतां,

मानजोग ग्रुम अथवा छेतां॥ २११ ॥ इत्यादिक चर कारज जे ते, मानजोगर्मे करीय ते ते। लाभालाभ विचारी कहीए,
नहिंतर मनमें जाणी रहीए ॥ २१२ ॥
विवाहदान इत्यादिक काज,
सोस्य चंद्रजोगे सुखसाज ।
क्रूर काममें सर प्रधान,
पूर्वकथित मनमें ते जान ॥ २१३ ॥

॥ दोहा ॥

चंद्रजांग थिर काजकुं, उत्तम महावखाण ।
भानजांग चर काजमें, अष्ठ अधिक मन आण ॥२१४॥
सुखमन चलत न कीजीए, चर थिर कारज कांग ।
करत काम सुखमन विषे, अवसहाणि क्छु होय॥२१५॥
भवनप्रतिष्ठादिक सहु, वर्राजत सुखमन भीहि ।
गामांतर जावा भणी, पगला भरीए नांहि ॥२१६॥
दु:ख दोहग पीडा लहे, चित्तमें रहे क्लेश ।
चिदानंद सुखमन चलत, जो कोइ जाय विदेश॥२१७॥
कारजकी हानि हुवे, अथवा लागे वार ।
अथवा मित्र मिले नहीं, सुखमन माव विचार ॥२१८॥
सास शीघ अति पालटे, छीन चंद्र छीन सुर ।
वे सुखमन कर जाएजो, नाभ विकल सरमूर ॥२१८॥

सुखमन स्वर संचारमें, कीजे आतम ध्यान। हिरदगति अहिभक्षकी, लहीए अनुमवज्ञान ॥२२०॥ आतमतन्त्र विचारणा, उदासीनता भाव । भावत स्वर सुखमन विषे, होवे ध्यान जमाव ॥२२१॥ चर थिर तीजी ए कही, द्विस्वभावकी बात । इण अनुक्रमथी आरभी, कारज सकल कहात ।।२२२॥ तत्त्वस्वरूप नीहाळवा, कहं उपाय विचार । माव ग्रमाग्रम तेहने. अधिक हियामें धार ॥२२३॥ श्रवण अंगुठा मध्यमां, नासापुट पर थाप । नयण तर्जनीथी दकी, भूकटीमां लख आप ॥२२४॥ पडे बिंदु भूकरी विषे, पीत श्वेत अरु लाल । नील झ्याम जैसी हुवे, तैसी तिहां निहाल ॥ २२५॥ जैसा वर्ण नीहारीए. तैसा तत्त्वविचार । श्वास गति स्वरमें लखो, इच्छा फ्रन आकार ॥२२६॥ प्रथम वायु स्वरमें वहे, दुतीय अगनि वखाण । त्रीजी सू चोधुं सहिल, नम पंचम मन आण ॥२२७॥ वाम दिशाथी स्वर ऊठी, वहे पिंगलामांहि। तार्क संक्रम कहत है, यामे संघय नांहि ॥ २२८॥

तका उदक भू भ्रम कहे, तेज मध्य फल्दाय। हाण मृत्यदायक सदा, मारुत व्योम कहाय ॥२२९॥ ऊर्ध्व अघो अरु मध्य पुट, तिच्छी संक्रमरूप । पंच तत्त्व यह वहत है, जाणो मेद अनूप ॥ २३० ॥ ऊर्ध्व मृत्य शांति अधो, उचारण तिरिछाय । मध्य स्तंभन नभ विषे, वरजित सकल उपाय ॥२३१॥ जंबमही नाभी अनिल, तेज खंध जल पाय । मस्तकर्मे नम जाणजो, दिये थान बताय ॥ २३२ ॥ थिर काजे परधान भू, चरमे सलिल विचार । पावक सम कारज विषे, वायु उच्चाटण घार ॥ २३३ ॥ व्योम चलत कारज सहु, करीए नांहि मीत। ध्यान जोग अम्यासकी, धारो यामे रीत ॥ २३४ ॥ पश्चिम दक्षिण जलमही, उत्तर तंज प्रधान। पूरव वायु वखाणजो, नम कहीए थिर थान ॥२३५॥ सिद्धि पृथ्वी जरु विषे, मृत्यु अगन विचार । श्वयकारी वासु सिद्धि, नम निष्फल चित्त धार॥२३६॥ धीरज्ञथी पृथ्वी विषे, जल सिद्धि ततकाल । हाण अग्रि वायुथकी, काज निष्फल नम भारु ॥२३७॥

संग्रामादि कत्यमं, प्रवल हताश्चन होय। चंद्र सर संग्रह विषे. फलदायक अति जोष ॥ २३८॥ जीवित जय घन लाम फुन, मित्र अर्थ जुध रूप। गमनागमन विचारमें, जानो मही अनुष ॥ २३९ ॥ कलह शोक दःख भय तथा. मरण कछ उतपात । संक्रमभाव समीरमें, फलदृष्टि विख्यात ॥ २४० ॥ राजनाञ्च पावक चलत, पृच्छक नरनी हाण । दुर्भिश्च होय महीयल विषे, रोगादिक फ्रनि जाण ॥२४१॥ दर्भिक्ष घोर विग्रह सुधी, देशमंग मय जाण ! चलता बायु आकाश तत, चौपद हानि बखाण ॥२४२॥ महेंद्र वरुण जुग जोगमें. घनवृष्टि अति होय । राजबृद्धि परजा सस्ती, समी श्रेष्ट अति होय ॥२४३॥ मही उदक दोउ विषे, चंद्रथान थिति रूप। चिदानंद फल तेहतुं, जाणो परम अनुष ॥ २४४ ॥ मही मूल चिंता लखो, जीव वाय जल घार। वेज घात चिंवा लखो. ग्रम आकाश विचार॥२४५॥ बह पाद पृथ्वी विषे, जुगपद जल अरु वाय। अग्नि चतुःपद नभ उदे, विगत चरणकहेवाय ॥२४६॥

रवि राष्ट्र कुज तीसरो, श्रनि चतुर्थ वखाण ॥ पंच तस्वके भान घर, स्वामी अनुक्रम जाण ॥२४७॥ बुध पृथ्वी जलको गशि, ग्रुक अग्निपति मित । वायु गुरु सुर चंदमें, तस्त्र स्त्राम इण रीत ॥२४८॥ स्वामी अपनो आपनो, अपने घरके माँहि । ग्रम फलदायक जाणजो, यामें संशय नांहि ॥२४९॥ जय तृष्टि पृष्टि रति, क्रीडा हास्य कहाय । एम अवस्था चंदनी, षट जल भूमें थाय ।। २५०॥ ज्वर निद्रा परियास पुन, कंप चतुर्थी पिछाण । वेद अवस्था चंदनी, वासु अग्निमें जाण ॥ २५१ ॥ प्रथम गतायु इसरी, मृत्य नमके संग । कही अवस्था चंदनी, द्वादश एम अभंग ॥ २५२ ॥ मध्र कवायल तिक्त पुन, खारा रस कहेवाय । नम् अव्यक्त रस् पंचके, अनुक्रमदीये बताय ॥२५३॥ जैसा रस आस्त्रादनी, होय प्रीत मनमांहि। तैसा तस्व पीछाणजो, शंका करजो नांहि ॥ २५४ ॥ श्रवण घनिष्टा रोहिणी, उत्तराषाढ अभीच । ज्येष्ठा अनुराधा सपत, श्रेष्ठ महीके बीच ॥ २५५ ॥ मूल उत्तराभाद्रपदः रेवती आर्द्रा जाण । पर्वाषाढ अरु श्रुतभिषा, अश्लेषा जल ठाण ॥२५६॥ मघा पूरवा फाल्गुनी, पूर्वभाद्रपद स्वात । कृत्तिका भरणी पुष्प ए. सप्त अग्नि विख्यात ॥२५७॥ हस्त विशाखा सृगसिरा, पूनर्वस चित्राय । उत्तराफाल्गुण अश्विनी, अनिलघाम सुखदाय ॥२५८॥ नभथी पवन पवनथकी, पावक तत परकास। पावकथी पाणी लखो, मही लखो फ्रनि तास ॥२५९॥ कोधादिक अग्नि उदे. इच्छा वाय मझार । क्षांत्यादिक गुण मन विषे. जल भूमांहि विचार ॥२६० गुदाधार धरणीतणो, लिंग उदकनो जाण । तेज धार चक्ष सधी. वाय ब्राण वस्ताण ।। २६१ ॥ श्रवण द्वार नमना कहा, श्रव्दादिक आहार । चिदानंद इण पांचका, जाणो ओर निहार ॥ २६२॥ चंद चलत निव चालीए, जुद्ध करणकुं मित । चलत चंदमें तेहना, शत्रुनी होय जीत ॥ २६३॥ दिवसपति स्वरमांहि जै, युद्ध करणकं जाय। विजय लहे संग्राममें, शत्रुसेन प्रताय ॥ २६४ ॥

अपना स्वर दक्षण चले, शत्रुना पण तेह ॥ जीत लहे संग्राममें, प्रथम चढे नर जेह ॥ २६५ ॥ श्रशि चलत की स्पति, मत जावी रणमाहि। खेतजीत अरियण लहे, यामें संशय नांहि ॥२६६॥ सखमन स्वर संग्राममें, भला कहे नवि कोय । जावे सखमन स्वर विषे. शिश कटावे सीय ॥२६७॥ दूर देश संग्राममें, जाता शशि परधान। निकट युद्धमें जाणजो, जयकारी स्वर भान ॥२६८॥ सन्म्रख ऊर्ध्व दिशा रही, जुद्ध प्रश्न करे कीय । सम अक्षर शशि स्वर हुआ, जीत तेहनी होय।।२६९।। पूठे दक्षण मध्यथी, द्रुत प्रश्न करे जेह । विषमाक्षर भाज हुआ, खेत विजय लहे वेह ॥२७०॥ युद्धयुगलनी पूर्ण दिशी, रही प्रश्न करे कीय। प्रथम नाम जस उचरे, जीत लहे नर सोय ॥२७१॥ रिक्त पक्षमें आयके, मिथुन युद्ध परसंग । पूछत पहेला हारीए, दूजा रहत अभंग ॥२७२॥ करत युद्ध परियाण वा, रिक्तमांहे लहे हार । अस्पबली भूपतिथकी, महाबली चित्त धार ॥२७३॥ महाकटक सनमुख चले, थोडासा दल जोड । परण तस्व प्रकाशमें. जीत लहे विधि कोड ॥२७४॥ मही तत्त्वमें युद्ध वा. करे प्रश्न परियाण। दोउ दल सम उतरे. इन निहचे करी जाण ॥२७५॥ करे प्रश्न परियाण वा. वरुण तत्त्वके मांहि । होय मेल तिहां परस्परी, युद्ध जाणजो नांहि ॥२७६॥ मही उदक होय एककं, वृजाकं जो नांहि। मही वरुण तिहां जीतीए, यामें संशय नांहि ॥२७७॥ प्रश्न करे अथवा लडे. अथवा करे प्रयाण। बहत हताशन तेहनी. रणमें होवे हाण ॥२७८॥ प्रश्न प्रयाण युद्ध जे करे. अनिल तत्त्वमें कीय । निश्रेथी संप्राममं, भागे पहेला सोय ॥२७९॥ व्योम वहत कोउ भूपति, करे प्रश्न परियाण । अथवा युद्ध तिण अवसरे, करत मरण तस जाण ।।२८०।। चंद्र चलत मृपति मरण, सम जोघा रितमाहि। वाय वहत भंजे कटक, संशय करजो नांहि ॥२८१॥ नामधेय सदश कही, पूछे पूरण गांहि । प्रथम नाम जस उचरे, तस जय संदाय नांहि ॥२८२॥

रणों जे घायल हुवे, तेहनी पूछे बात । चिदानंद ते पुरुषकुं, उत्तर एम कहात ॥२८३॥ आपणी दिश्वथी आयके, पूछे पूरण मांहि । जास नाम कहे तास सुण, घाव जाणजो नांहि ॥२८४॥ पुछे खाली स्वर विषे, घायलका परसंग। जस पूछे तस रण विषे, घाव कहीजे अंग । २८५॥ पृथ्वी उदर बताइए, जल चलता पग जाण । पावक उर हिरदा विषे, वायु जंघा बखाण ॥२८६॥ घाव शीशमें जाणजो, चलत तस्व आकाश। स्वरमें तन्त्र विचारके, पुच्छककं इस भाष ॥२८७॥ पूरण प्राण प्रवाहमें, निज तत घर स्वर होय । प्रवल जोग बाबी मल्या, सुखे विजय लहे सोय ॥२८८॥ आपणे स्वर जल तत्त्व है, शत्रकं नहि होय। रिप्र मरण निज हाथथी, जीत आपणी होय ॥२८९॥ गर्भतणा परसंग अब, सुणजो चित्त लगाय। स्वर विचार तासं कहो, जो कोइ पूछे आय ॥२९०॥ क्कीब कन्यका सुत जनम, गर्भपतन वा घार । दीर्घ अल्प आयुतणा, भाखो एम विचार । २९१॥

चंद्र चलत पर्छ कोउ. प्रण दिशिमें आय। गर्भवतीना गर्भमें, तो कन्या कहेवाय ॥२९२॥ दिवसपति प्रण चलत, पूछे प्रण मांहि । पत्र पेटमें जाणजो, यामें मंशय नांहि ॥२९३॥ स्वर सुखमनमें आयके, पूछे गर्भ विचार । नारीकेरी कखरें, गर्भ नपुंसक धार ॥२९४॥ भान चलत पूछे कोउ, वार्क चंदा होय। पत्र जनम तो जाणजो. यण जीवे नहि सोय ॥२९५॥ दिवसपति मंचारमें, करे प्रश्न कोउ आय । स्वर सूरज बाकुं हुआ, सुखदायक सुत थाय । २९६॥ करे प्रश्न शशि स्वर विषे. वाकं जो रवि होय । होय सता जीवे नहि, कहो एम तस जोय ॥२९७॥ चंद चलत आबी कहे, बाक़ं चंद उद्योत। कन्या निश्चे तेहने, दीर्घ स्थिति घर होत ॥ २९८॥ चलत मही सत जाणजो, प्रश्न करत तिण बार । राजमान सुखीया घणा, रूपे देवकुमार ॥२९९॥ उदक तस्त्रमें आयके, करे प्रश्न जो कोय। सुत सुखीया धनवंत तस, षटरस मोगी होय ॥३००॥

तस्त युगल जे भान घर, चलत पुत्र पहिछाम । निशानाथ घर होय तो. कन्या हिरदे आण ॥३०१॥ पूछत पावक तस्वमें, गर्भपतन तस होय। जनमे तो जीवे नहीं, विगत पुण्य नर सोय ॥ ३०२॥ प्रश्न प्रभंजन तत्त्वमें, करतां छाया होय । अथवा विज्ञ विचारजो. गले गर्भमें सोय । ३०३॥ पुछत नम परकासमें, गर्भ नपंत्रक जाण । चलत चंद कन्या कहो, बांझ भाव चित्त आण॥३०४॥ शुन्य युगल स्वरमांहि जो. गर्भ प्रश्न करे कोय । ताथी निश्चय करी कहो, कन्या उपजे दोय ॥३०५॥ चंद सर दोउ चलत, चंद होय बलवान । गर्भवतीना गर्भमें, सता युगल पहिचान ॥३०६॥ चंद सर दोउ चलत, रवि होय बलवान। गर्भवतीना गर्भमें, पुत्र युगल पहिचान ॥३०%। जीण तत्त्वमें नारीकं, रहे गर्भओधान। अथवा जनमे तेहनो, फल अनुक्रम पहिचान ॥३०८॥ राज्यमान सुखीया महा, अथता आपह भूप। रहे गर्भ घरणी चलत, होने काम सरूप ॥३०९॥ धनशंता मोगी अमर, चतुर विचक्षण तेह। नीतवंत नारी गरम, जल चरतां रहे जेह ॥३१०॥ रहे गर्भ पावक चलता अल्प उमर ते जाण। जीवे तो दुःस्वीया हुवे, जन्मत माता हाण ॥३११॥ दःखी देश श्रमण करे. विकल चित्त बुद्धिहीण। रहे गर्भ जो वायुर्ने, इम जाणो परवीण ॥३१२॥ रहे गर्भ नम चालतां. गर्भतणी होय हाण । जन्मतणो फल तत्त्रमें, इण ही अनुक्रम जाण ॥३१३॥ सत पृथ्वी जलमें सता, चलत प्रमंजन जाण । गर्भपतन पात्रक विषे, ऋीव गगन मन आन ॥३१४॥ अपना अपना स्वर विषे, है परधान विचार । तस्त्र पक्ष अवलोकतां, ये बीजा निरधार ॥३१५॥ संक्रम अवसर आयके, प्रश्न करे जो कोय। अथवा गर्भ रहे तदा. नाश अवश्य तस जोय ॥३१६॥ कह्या एम संक्षेपथी, गर्भतणा अधिकार। करत गमन परदेशमें, ताका कहुं विचार ॥३१७॥ दक्षण पश्चिम दिशि विषे, चंद्रजोगर्मे जाय। गमन रहे परदेशमें, सुख विलासे घर आव ॥३१८॥

पूरव उत्तर दिश विषे, भानुयोग बलवंत । वंछितदायक कहत है, जे स्वरवेदी संत ॥३१९॥ विदिशि आपणी आपणी, अपणा घरमें लीन । श्रम अरु इतर उभय विषे, समज लेह परवीन ॥३२०॥ चलत चंद निव जाइए, पूरव उत्तर देश। गया न पाछा बाहुडे, अथवा लड्डे कलेश ॥३२१॥ दक्षिण पश्चिम मत चलो, मानजोगमें कोय। मरे न तोह मरण सम, कष्ट अवश्य तस होय ॥६२२॥ दूर गमनमें सर्वेदा, प्रबल जोग चित्त धार। निकट पंथमे मध्यह, जाणीजे सुखकार ॥३२३॥ तत्त्व युगल ग्रुभ हे सुधी, करत प्रश्न परियान। नाम तेहनं चित्तमें, मही उदक मन आण ॥३२४॥ ऊर्ध्व दिशापति चंद है, अधो दिशापति भान । कर सोम्य काजन लखी, गमन भाव पहिचान ॥३२५॥ सुखमन चलत न कीजीए, सुधि प्रदेश प्रयाण । जावे तो जीवे नहीं, कारज हानि पिछाण ॥ ३२६ ॥ तत्त्व पंचके गमनमें, होत भंग पचवीश । देशिक ग्रंथ करी सदा, बीतत जाण जोतीय ॥३२७॥

जे नर वसत विदेशमें, ताकी पूछे बात । सुखी आहे अथवा दु:खी, ताथी एम कहात ।।३२८॥ उदक तत्त्व जो होय तो, कहो तास घरी नेह । सुखे सिद्ध कारज करी, वेगे आवे तेह ॥ ३२९॥ होय मही स्वरमें उदे, पूछे प्रश्न तिवार । तो थिर थइने भाखीए, द:ख नहि तास लगार ॥३३०॥ परवासी निज थान तजी, गया दुसरे धाम । कछु चिता चित्त तेहने, चलत वायु कहो आम।।३३१।। रोग पीड तनमें महा, पावक चलत बखाण। नम परकाश विदेशमें, मरण अवश तस जाण।।३३२।। सर विषम शशिमांहि सम, पगलां भरतां नीत । वार तिथि इणविध करत, होवे सुण तस रीत ॥३३३॥ चंद चलत आगल धरी, डाबा पगलां चार । गमन करत तिण अवसरे, होय उदधिसतवार ॥३३४॥ स्वर सरजमें जीमणा, पग आगल घरे तीन । चलत गगनमें होत है, दिनकर बार प्रवीन ॥३३५॥ स्वरविचार कारज करत, सफल होय ततकाल । तत्त्वज्ञान एहना बद्धा, चमत्कार चित्त भाल ॥३३६॥ तिथि वार नक्षत्र फ़िन, करण योग दिमशूल। लक्षणपात होरा लीए. दग्धतिथि अरु मूल ॥३३७॥ बृष्टिकाळ कुलिका लगन, व्यतिपात स्वर भान । शक अस्त अरु चोगणी, यमघंटादिक जाण ॥३३८॥ इत्यादिक अपयोगको, यामे नहीं विचार । ऐसो ए स्वरज्ञान नित, गुरुगमधी चित्त धार ॥३३९॥ विगत उदक सर हंस विण, काया तरु विन पात । देव रहित देवल यथा. चंद्र विना जिम रात ॥३४०॥ शोभित नवि तप विण मृनि, जिम तप समता टार । तिम स्वरज्ञान विना गणक. शोभत नहिय लगार ॥३४१॥ साधन बिन स्वरज्ञानको, लहे न पूरण भेद । चिदानंद गुरुगम बिना, साधनह तस खेद ॥३४२॥ दक्षण स्वर भोजन करे. डावे पीये नीर ! डाबे कर खट सवतां, होय निरोग शरीर ॥ ३४३ ॥ चलत चंद भोजन करत, अथवा नारी भोग। जल पीवे खरज विषे, तो तन नावे रोग ॥ ३४४ ॥ होय अपच भोजन करत, भोग करत बलहीण। जल पीवत विपरीत इम. नेत्रादिक बल श्रीण ॥३४५॥

पांच सात दिन इणी परे, चले रीत विपरीत । होय पीड तनमें कछ. जाणो धरी परतीत ॥ ३४६ ॥ बहिरभूमि इंगला चलता पिंगलामें लघनीत । शयन दिसा खरज विषे, करीए निसदिन मित ॥३४७॥ दिवस चंदस्वर संचरे. निशा चलावे सर । स्वर अभ्यास एसो करत. होय उमर मरपूर ॥३४८॥ कथित भाव विपरीन जो, स्वर चाले तनमांहि। मरण निकट तस जाणजो, यामे संशय नांहि ॥३४९॥ सार्द्ध युगल घटिका चले, चंद ग्रूर स्वर वाय । श्वास त्रयोदश सुखमना, जाणो चित्त लगाय ॥३५०॥ अष्ट प्रहर जो भानघर, चले निरंतर वाय। तीन बरसका जीवणा. अधिक न रहे काय ॥ ॥ पाठांतरे ॥ यामे संज्ञय नांहि ॥ ३५१ ॥ चले निरंतर पिंगला. पोडश प्रहर प्रमान । दोय वरस काया रहे. पीछे जावे बान ॥ ३५२ ॥ मान निरंतर जो चले. रावदिवस दिन तीन। वरस एक रही होय फ़नि, दीरचनिद्रालीन ॥३५३॥ सोलस दिन जो मानघर, चले रातदिन श्वास । चिदानंद निश्वल करी, जीवे ते इक मास ॥ ३५४ ॥

मास एक अहनिसि वहे, खरजस्वर मनमांहि। दोय दीनाका जीवणा. यामे संशय नांहि ॥ ३५५ ॥ चले निरंतर सखमना, पांच घडी स्वर भाल । पांच घडी सखमन चलतः मरन होय ततकाल ॥३५६॥ नहीं चंद सरज नहीं, सखमन भी नहीं होय । मुखरेंती स्वासा चलत. चार घडी थिति जोय।।३५७।। दिनमें तो शशि स्वर चले, निशा भान परकाश। चिदानंद निश्चे अति, दीरघ आयु तास ।। ३५८ ।। दिवानाथ होय दिवसमें, निशा निशाकर स्वास। चिदानंद षट मास तस, जीवितव्यनी आश्च ॥३५९॥ चार आठ द्वादश दिवस, पोडश वीश विचार । चलत चंद नितमेव इम, आयु दीरघ धार ॥ ३६० ॥ रातदिवस जो तीन दिन, चले तत्त्व आकाश । वरस दिवस कायाथिति, तिस उपरांत विनाश ॥३६१॥ अहोराति दिन चार जो, चले तत्त्व आकाश। थिरता तनकी जाणजो, उत्कृष्टी पटमास ॥ ३६२ ॥ अरुणपृति ध्रवबालिका, मात्रमंडले जोय । ए चारु निव लखी शके, आयु हीन नर कोय।।३६३॥

जिहां नासा अप्रे फ्रिनि, युको मध्य विचार । स्वर जोयण कीकी कही, अनुक्रमधी चित्त घार ॥३६४॥ रसना शशि दिवस थिति। घाण हतासन जान। सप्तवालिका तारका, कालमान पहिचान ॥ ३६५॥ लघुनीति बडीनीत पुन, वायुश्रव सम काल ॥ होय दिवस दस तेहनी, कायथिति बुध माल ॥३६६॥ गाजवीज दोउ नहीं, मेघ न खंचे घार। कागवास आवास तस, इंसागमन विचार ॥ ३६७ ॥ अधिक चंद्रसुख भाल जस, चलत कायमें जान । चंद सुर दोउ गया, मरन समो पहिचान ॥ ३६८ ॥ एक पक्ष विपरीत स्वर, चलत रोग तन थाय। दोउ पक्ष सज्जन अरि, त्रीजे मरण कहाय ॥ ३६९ ॥ अग्नि बाण बिंदु लखण, इत्यादिक बहु रीत । कालपरीक्षाकी सहु, जाणो गुरुगम मित ॥ ३७० ॥ अवसर निकट मरणतणो, जब जाणे बुधलोय । तब विशेष साधन करे, सावधान अति होय ॥३७१॥ धर्म अर्थ रु काम शिव, साधन जगमें चार। व्यवहारे व्यवहार लख, निहचे निज गुण घार।।३७२।।

मुरख कुलआचारकं, जाणत धरम सदीव। वस्तस्त्रभाव धरम सुधी, कहत् अनुभनी जीव ॥३७३॥ खेह खजानाकं अरथ, कहत अज्ञानी जीह । कहत द्रव्य दरसावकं, अर्थ सुज्ञानी भीह ।। ३७४ ।। दंपति रतिकीडा प्रत्ये, कहत दुर्मति काम । कामचित्र अभिलाखकं. कहत समित गणधाम ॥३७५॥ इंदलोककं कहत शिव, जे आगमदग हीण। बंधअभाव अचलगति, भाखत नित परवीन ॥३७६॥ इम अध्यातमपद लखी. करत साधना जैह । चिदानंद निज धर्मनो, अनुभव पावे तेह ॥ ३७७ ॥ समयमात्र परमाद नित, धर्मसाधना मांहि । अथिर रूप संसार लख, रे नर ! करीए नांहि॥३७८॥ छीजत छिन छिन आउखो, अंजलि जल जिम मित्। कालचक माथे भमत. सोवत कहा अभीत ॥ ३७९ ॥ तन धन जोवन कारिमा, संध्या राग समान । सकल पदारथ जगतमें, सपन रूप चिच जान।।३८०॥ मेरा मेरा मत करे, तेरा है नहीं कोय। चिदानंद परिवारका, मेला है दिन दोय ॥३८१॥ ऐसा भाव निहारी नित, कीजे ज्ञान विचार । मिटे न ज्ञान विचार बिन, अंतरभाव विकार ॥३८२॥ ज्ञानरिव वैराग जसः हिरदे चंद समान । तास निकट कहो किम रहे?मिध्या तम दुःखखान ॥३८३॥ आप आपणे रूपमें, मगन ममत मल खोय। रहे निरंतर समरसी. तास बंध नवि कोय ॥३८४॥ परपरणित परसंगद्यं, उपजत विणसत जीव । मिट्यो मोह परमावके, अचल अवाधित शिव ॥३८५॥ जैसे कंजुकत्यागथी, विणसत नहीं भ्रयंग । देहत्यागथी जीव पण, तैसे रहत अभग ॥३८६॥ जो उपजे सो तं नहीं. विणसत ते पण नांहि। छोटा मोटी तं नहीं, समज देख दिलमांहि ॥ ३८७॥ वरणभांति तोमें नहीं, जात पात कल रेख। राव रंक तं है नहीं, नहीं बाबा नहीं मेख ॥३८८॥ तं सहमें सहथी सदा, न्यारा अलख सरूप। अकथ कथा तेरी महा, चिदानंद चिद्रप ॥३८९॥ जनम मरण जिहां है नहीं, ईत भीत लवलेश । नहीं शिर आण नरिंदकी, सोही अपना देश ॥३९०॥

विनाशिक पुद्गल दिशा, अविनाशी तं आप। आया आप विचारतां, मिटे पुण्य अरु पाप ॥३९१॥ वेडी लोह कनकमयी, पाप पुण्य युग जाण । दोउथी न्यारा सदा, निज सरूप पहिछाण ॥३९२॥ जुगल गति ग्रुस पुण्यथी, इतर पापथी जोय । चारं गति निवारीए, तब पंचमगति होय ॥३९३॥ पंचमगति विण जीवकं, सुख तिहं लोक मझार । चिदानंद नवि जाणजो, ए महोटो निरधार ॥३९४॥ इम विचार हिरदे करत, ज्ञान ध्यान रसलीन । निरविकल्परस अनुभवी, विकल्पता होय छिन ॥३९५॥ निरविकल्प उपयोगमें, होय समाधिरूप। अचलज्योति झलके तिहां. पावे दरस अनुष ॥३९६॥ देख दरस अद्भत महा, काल त्रास मिट जाय। ब्रानयोग उत्तम दिशा, सदगुरु दीए बताय ।।३९७।। ज्ञानालंबन दृढ ग्रही, निरालंबता भाव। चिदानंद नित आदरो, एहि ज मोक्ष उपाव ॥३९८॥ थोडासामें जाणजो, कारज रूप विचार । कहत सुणत श्रुतज्ञानका, कबहु न आवे पार ॥३९९॥

में मेरा ए जीवकं, बंधन महोटा जान। में मेरा जाकं नहीं, सोही मोक्ष पीछान ॥४००॥ में मेरा ए भावश्री, बधे राग अरु रोष । राग रोष जों लों हिये. तों लों मिटे न दोष ॥४०१॥ राग द्वेष जाकं नहीं. ताकं काल न खाय। काल जीत जगमें रहे. महोटा बिरुड धराय ॥४०२॥ चिदानंद नित कीजीए, समरण श्वासोश्वास। ब्रथा अमूलक जात है, श्वास खबर नहीं तास ॥४०३॥ एक महरतमांहि नर. स्वरमें श्वास विचार। तिहंतर अधिका सातसो, चालत तीन हजार ॥४०४॥ एक दिवसमें एक लख, सहस्र त्रयोदश धार । एक शत नेवं जात है, श्वासोश्वास विचार ॥४०५॥ फ़िन शत सहस पंचाणवे, माखे तेत्रीश लाख । एक मासमें श्वास इम, एहवी प्रवचन श्वाख ॥४०६॥ चउसत अहताली सहस. सप्त लक्ष स्वरमांहि । चार कोड इक वरसमां, चालत संशय नांहि ॥४०७॥ चार अबज कोडी सपत, पून अडतालीस लाख। स्वास सहस चालीस सुधी, सो वरसामें भाख ॥४०८॥ वर्त्तमान ए कालमें, उत्कृष्टी थिति जोय। एक ग्रुत सोले वर्षनी, अधिक न जीवे कोय॥ ४०९ ॥ सोपक्रम आयु कह्यो, पंचमकाल मझार । सोपक्रम आयु तिषे, घात अनेक विचार ॥ ४१० ॥ मंद स्वास स्वरमें चलत, अल्प उमर होय खीण । अधिक स्वास चालत अधिक, हीण होत परवीण ॥४११॥ चार समाधि लीन नर, पट ग्रुमध्यान मझार । तुष्णी भाव बेठा ज्युं दस, बोलत द्वादश्वधार ॥४१२॥ । चालत सोलम सोवतां, चलत स्वास बाबीश । नारी भोगवतां जाणजो. घटत स्वास छत्रीश ॥४१३॥ थोडी वेलामांहे जस, बहत अधिक स्वर श्वास । आयु छीजे बल घटे, रोग होय तन तास ॥ ४१४ ॥ अधिका नांहि बोलीए. नहीं रहीए पद सोय । अति शीघ्र निव चालीए, जो विवेक गन होय।।४१५॥ जाण गति मन पत्रनकी, करे स्वास थिर रूप। सो ही प्राणायामको, पावे भेद अनुष ॥ ४१६ ॥ मेरु रुचकप्रदेशथी, खरतडोरकु पोय। कमलबंध छोड्या थकां. अजपा समरण होय ॥४१७॥

भगर गुफामें जायके, करे अनिलकुं पान । पछे हताज्ञन तेहने, मिले दसम अस्थान ॥ ४१८ ॥ मारगमें जातां थकां, जे जे अचरिज थाय । भांत द्यामें वर्तता, मुख्यी कही न जाय ॥ ४१९ ॥ वधे भावना शीतमें, तन मन वचन अतीत । तिम तिम सुखसायरनणी, ऊठे लहेर सुण मित ॥४२०॥ इंद्रतणा सुख भोगतां, जे तृप्ति निव थाय । ते सख सण छिन एकमें, मिले ध्यानमें आया।४२१॥ ध्यान विना नवि लखी शके. मन कल्लोल स्वस्त्य । लख्या विना किम उपशमे ?, येहु भेद अनुष ॥४२२॥ आसण पद्म लगायके, मूलबंध दृढ लाय । मेरुमंड सीघा करे, मेद द्वारकं पाय ॥ ४२३ ॥ करे स्वास संचार तव. विकल्प भाव निवार। जिम जिम थिरता उपजे, तिम तिम प्रेम वधार ॥४२४॥ प्रेम विना नवि पाइए, करतां जतन अपार। प्रेम प्रतीते है निकट, चिदानंद चित्त धार ॥ ४२५ ॥ जो रचना तिहं लोकमें, सो नर तनमें जान । अनुमव विण होवे नहीं, अंतर तास पीछान । ४२६॥ अंतरभाव विचारतां, मनवायु थिर थाय । तिम तिम नाभीकमलमें, पूरक थह समाय ॥ ४२७ ॥ नाभी स्वास समायके, ऊई रेचिस होय। अजय जाप तिहां होत है, विरला जाणे कोय ॥४२८॥ इंकारे स्वर उठत है, यह संकार समाय ॥ अजप जाप तिहां होत है, दीनो भेद बताय ॥४२९॥ जोगार्णवथी जाणजो, अधिक भाव वित्त लाय । थाय ग्रंथ गोरव घणो, तामें कहा न जाय ॥४३०॥ देही मध्य नाडीतणो, बहु रूप विस्तार। पिंड स्वरूप निहारवा, जाणो तास विचार ॥४३१॥ वटशाखा जिम विस्तरी, नाभी कंदथी जेह। भेढ हताश्चन जाणजो, पान निसा तिम तेह ॥४३२॥ अह भजंगाकारतें. वलह अटाह तास । जाण कंडली नाडीतें, नाभीमांहे निवास ॥४३३॥ ऊर्ध्वगामिनी तेहथी, नाडी दश्च तनमांहि । अधोगामिनी दश सुगुण,लघु गणित कछु नांहि ॥४३४॥ दो दो तिरछी सह मली, चतुर्विश्वति जाण। दश्च वायु परवाहिका, दश प्रधान मन आण ॥४३५॥ इंगला पिंगला सुखमना, गांधारी कहेवाय। इस्त जीह पंचम सुधी, पुष्या देह बताय ॥४३६॥ सप्तम जाण यशस्त्रिनी, अलंबुषा चित्त घार । कहं संखणी नारीए, दशके नाम विचार ॥४३७॥ वाममाग है इंगला, विगला दक्षण धार । नासा पटमें संचरत. सखमन मध्य निहार ॥४३८॥ वामचक्ष गंधारिका, दक्षिण नयन मझार । हस्त जीह पुष्या सुधी, दश्चम कान प्रचार ॥४३९॥ वामे कान यशस्त्रिनी, अलंबण मुख्यान । कहं लिंग अस्थान है, गुदा संखनी जान ॥४४०॥ दिग धमणी ये कायमें, प्राणाश्रित नित जाण । वायु आश्रित जे रही, ते दश कहुं वखाण ॥४४१॥ प्राणापान समान जे, उदान अपान विचार । ये प्रधान वायु धमण, पंच अनुक्रम धार ॥४४२॥ नाग कर्म अरु किरकरा, देवदत्त कहेवाय । नाडी धनंजय पांचमी, गवणि दीन बतलाय ॥४४३॥ दिया गुदा नाभी गला, तन संधि चित्त धार । प्राणादिकनी इण परे, अनुक्रम वास विचार ॥४४४॥ नागवायु परकाञ्चथी, प्रगट होय उदुगार । कूर्मवायु नाडी उदे, उन्मिलन चित्त घार ॥ ४४५ ॥ र्छींक किरकराथी हुवे, देवदत्त परकाश । जंमाए आवे सुथिर, जाण धनंजय वास ॥ ४४६॥ 96

इत्यादिक नाडीतणो, कह्यो अल्प विस्तार । अधिक हीयामें घारजो, गुरुगम तास विचार ॥४४७॥ जब स्वर बाहिरकं चले. तब कोइ पूछे आय । कोटी यतनथी तेइनो, कारज सिद्ध न थाय ॥ ४४८॥ स्वर भीतरको चालतां, आबी पूछे कोय । कोटि मांति करी तेहनां, कारज सिद्ध न थाय ॥४४९॥ पंच तत्त्व जो ये कहे. ते तो संज्ञारूप। इन उपर जे मन प्रद्धो, ते तो मिध्या कृष ॥ ४५० ॥ आमनाय ये हे सुधी, स्वर विचारका काज । सम्यग् दगथी जो ग्रहे, सो लहे सुख समाज ॥४५१॥ कह्यो एह संक्षेपथी, ग्रंथ स्वरोदय सार । भणे गुणे ते जीवकुं, चिदानंद सुखकार ॥ ४५२ ॥ कृष्णासाडी दसमी दिन, ग्रुकवार सुखकार । निधि इंदु सर पूरणता (१९०५),चिदानंद चित्त धार ॥ ॥ पाठांतर ॥

॥ पाठावर ॥ संवत्सर मुनि पूर्णता,नंद चंद चित्तधार ॥१९०७॥४५३॥

इति श्रीकर्पूरचंदजी महाराजकृत स्वरोदयज्ञान संपूर्णम्

स्वरोद्यज्ञान समजवानी आवश्यकता

وينصي

आ जगतमां कृदरते मनुष्य जातिने विशेष ज्ञान आपेलं हो, तेना परिणामे उत्तम पुरुषो मृत, भविष्य अने वर्तमान काळनी वात इस्तामलकवत जणी शके छे. आ हकीकत सर्वत्र जाणीती छे. ज्योतिष, रमळ विगेरेनं ज्ञान काळज्ञानना पेटामां आवी शके छे.परंत तेना करतां पण वधारे सरस एक रीत काळजान जाणवानी छे ते स्वरोदय ज्ञान छे. तेनाथी विनासाधने मनुष्य काळजान जाणी शके छे. आ ज्ञान पूर्वना योगीश्वरोए शोधन करीने सिद्ध करेल छे. मात्र मनुष्य पोताना प्रमादवशे ते ज्ञानथी अजाण रही अंधनी माफक फर्या करे छे. स्वरोदयनो स्पष्ट अर्थ पवननं प्रगट थवापणुं छे. आ शरीएमां पांच प्रकारना पवन छे. तेने नीक-ळवाना मुख्य बे रस्ता छे. ते केवी रीते ? कया कया समये ? क्या क्या स्थळेथी नीकळे तो शुं थाय ? तेनुं जे ज्ञान ते स्वरोदय ज्ञान छे.

स्थिर चित्तथी एकांते बेसी शुभ भावसंयुक्त पोताना सद्गुरु देवनुं स्मरण करीने स्वर जोवो. पछी आ स्वरोदयझानमां बताव्या प्रमाणे न्यायमांगेनी रीते कार्यो करवा, जेथी ते सिद्ध थशे. आ झाननो उपयोग निदित कार्यमां करवाथी उत्लाई अनिष्ट परिणाम आवे छे ए बात खास लक्षमां राखवानी छे.

विचार करवाथी जणाय छे के—स्वरोदयनी विद्या पवित्र अने आत्मानुं कल्याण करवावाळी छे. तेनो अभ्यास करीने पूर्वकाळना महानुभावो पोताना आत्मानुं कल्याण करी अविनाधी पदने प्राप्त करता हता. श्रीजिनेन्द्रदेव अने गणधर महाराज ए विद्याना पूरा झाता हता, अर्थान् तेओ ए विद्याना प्राणायामादि सर्व अंग—उपांगादिने सारी रीठे जाणता हता. श्री अद्रशहुस्थामी चौद पूर्वनुं अंतर्भृह्वमां पर्यांलोचन करी जवा माटे महाप्राण्याननी साधना करता हता, ए वात अनेक स्थळे जणावेली हो.

हतिहासनुं अवलोकन करवाथी जणाय छे के-जैनाचार्थ श्री हेमचन्द्रसरि तथा दादा तरीके ओळखाता आचार्थ श्री जिनदत्तसरि विगेरे ए विद्याना पूरेपूरा अभ्यासी हता. त्यारपछी अत्यारथी सो-बसो वर्ष अभाउ श्री आनंदचनजी महाराज, चिदानंदजी महा-राज, श्रानसारजी महाराज तथा उपाच्यायजी यशोविजयजी विगेरे थर्ड गया छे. तेमना करेला प्रथो परथी जणाय छे के-आत्मानं कल्याण करवा माटे पूर्वकाळमां मुनिओ योगाम्यासनी क्रिया बहु सारी रीते करता हता, परंत वर्तमानकाळमां ते संबंधी बहु मंदता नजरे चढे छे. तेना कारणीनी विचार करतां प्रथम कारण तो अनेक हेत्रथी शरीरनी शक्ति घटी गइ छे ते छे, बीज़ं कारण धर्मश्रद्धा पण घटी गइ छे ते छे अने त्रीजं कारण साधुओ पुस्तकादि एकत्र करवामां अने पोतानं मानमहत्त्व वधारवामां ज साध-पणं समजवा लाग्या छे ते पण छे. चोथं कारण शिष्यादि-कना लोभे पण पोतानो पंजी तेमना तरफ लंबाव्यो हे ते हे. आ प्रमाणे बवाधी स्वरोदयज्ञाननो अभ्यास करवानं शी रीते बनी शके ? तेना पर प्रेम केम आवे ? केमके आ कार्य तो निर्लोभी अने आत्मज्ञानीत छै. मनिना आत्मकल्याणनो मुख्य मार्ग आ हे. एटले के योगनी साधना अने ध्यानना अभ्यासवडे ज साजं आत्मकल्याण धई शके छे. आम कहेवामां जरा पण अतिशयोक्ति नथी.

वळी एक बात ए पण जाणवा जेवी हो के-केट-लाक साधुओ आत्मकस्याणनो मार्ग छोडीने अकानी संसारी मनुष्यो उपर पोताना ढोंग अने दंभद्वारा साधुपणानी छाप बेसाडवानो यत्न करे छे.

प्राणायाम योगनी दश मुनिका छे. तेमां प्रथम भूमिका स्त्ररोदयज्ञाननी छे. आ ज्ञानना अम्यासद्वारा मोटा मोटा ग्रप्त भेदोने पण मनुष्य सुगमतापूर्वक जाणी शके छे अने घणा व्याधिओनं निवारण पण करी शके छे. स्वरोदय शब्दनो अर्थ श्वासनुं काढवं एवो थाय छे, तेथी आनी अंदर प्रथम मात्र श्वासनी ज ओळ-खाण कराववामां आवेल छे. नाक पर हाथने राखतां ज नाडीतं ज्ञान थवाथी तेनो अम्यासी ग्रप्त वालोतं रहस्य चित्रनी माफक जाणी शके छे. एना ज्ञानथी अनेक प्रकारनी सिद्धिओ प्राप्त थाय छे. परंत ए बात नकी छे के-आ ज्ञाननो अभ्यास गृहस्थथी सारी रीते थड जकतो नथी: केमके प्रथम तो आ विषय ज घणो कठीन छे. वळी एमां अनेक साधनोनी आवश्य-कता है, तेमज आ विषयना जे ग्रन्थो है तेमां आ कठिन विषयनं बह संक्षेपथी वर्णन करेलुं छे, तथी साधारण मनुष्योथी ए विषय समजी शकातो नथी. बळी आ विद्याना सारी रीते जाणवावाळा अने अन्यने सारी रीते अभ्यास कराबी शके देवा योगीपुरुषो

पण वीरल जोवामां आवे छे. उपरांत ए हकीकत पण ध्यानमां राखवानी छे के-वर्तमान काळे आ विद्यानो अभ्यास करवानी इच्छावाळा केटलाक मनुष्यो ए कार्यमां प्रवृत थहने ठाभने बदले हानि करी वेसे छे. आ सर्व वातोनो विचार करी गृहस्थोने पण आ विद्यानी अमुक अंशे आवश्यकता छे एम समजी आ स्वरोदयज्ञाननो संक्षिप्त रहस्यार्थ शाः भीमशी माणेक जुदी बुकद्वारा प्रगट करेल छे.

आज्ञा छे के योग्य गृहस्थो तेनो आधार लहने आ विद्यानो अभ्यास करी लाभ मेळवशे, कारण के आ विद्यानो अभ्यास आ भवमां तेमज परभवमां पण हितकारी छे अने प्रांते आत्मकत्याणने प्राप्त करावनार छे.

श्री चिदानंदजीकृत प्रश्नोत्तर रस्नमाळा

प्रस्तावना

चिदानंद पैदकज ननी. चिदानंद सेखहेव। चिदानंद सखमां सदा, मगन करे ततखेत्र ॥ १ ॥ चिदानंद प्रभुनी कैळा, केवळ बीज अँनपाय । जाणे केवळ अनुभवी, किणथी कही न जाय ॥ २ ॥ चिदानंद प्रभूनी केति, अर्थ गंभीर अपार। मंदमति हुं तेहनो, पार न लहुं निरधार ॥ ३॥ तो पण मुजथी मंदमति, तेह तणे हितकाज । तेमज स्वहित कारणे, चिदानंद महाराज ॥ ४ ॥ कृति तेहनी निरखी, उँत्तरमाळ उदार । तास विवरण करवा भणी, आत्म थयो उजमाळ ॥ ५ ॥ बुद्धिविकळ पण भक्तिवश, बोछं सुखकर बोल । कार्छ बोले बाळ जे, क्रण आवे तस तोल? ॥ ६॥ १ चरणकमळ. २ सुखने हेते. ३ जीवनकळा--रेखा. ४ केवळज्ञानना अमोघ उपायरूप. ५ ग्रंघरचना. ६ प्रश्नोत्तरमाळ.

(125)

(मंगलाचरण-होहा)

परम ज्योति परमात्मा. परमानंद अनुपः नमो सिद्ध सखकर सदा, कलातीत चिद्र-रूप. पंच महाव्रत आदरत. पाळत पंचाचार: समतारम सायर सदा, सत्तावीश गुण धार. पंच समिति गुपतिधरा, चरणकरण गुण धारः चिदानंद जिनके हिये, करुणा भाव अपार, सरगिरि हरि सायर जीसे, धीर वीर गंभीर: अप्रमत्त विहारथी, मानं अपर समीर. ö इत्यादिक गुणयुक्त जै, जंगम तीग्य जाणः ते मुनिवर प्रणम् सदा, अधिक प्रेम मन आण. लाख बातकी एक बात, प्रश्न प्रश्नमें जाण: एक शत चौदे प्रश्नको, उत्तर कहं बखाण. प्रश्नमाळ ए कंडमें, जे धारत नर नार: तास हिये अति उपजे, सार विवेक विचार. पश्च.

देव घरम अरु गुरु कहा ? सुख दु:ख ज्ञान अज्ञान; ध्यान ध्येय ध्याता कहा ? कहा मान अपमान ? जीव अजीव कही कहा ? पण्य पाप कहा होय ?. आश्रव संवर निर्जरा, बंध मोक्ष कहो दोय ?

हेय ज्ञेय फ्रनि हे कहा ? उपादेय कहा होय ? बोध अबोध विवेक कहा? फुनि अविवेक समीय. कौन चतर मुरख कवण ? राव रंक गुणवंत ? जोगी जित कही जीके, को जग संत महंत ? शरवीर कायर कवण, को पश मानव देव? ब्राक्षण क्षत्रिय वैश्व को. कही ग्रद्ध कहा मैत ? कहा अथिर थिर हे कहा ? छिछर कहा अगाध ? तप जप संजम हे कहा ? कवण चोर को साध ? अति दर्जय जगमें कहा ? अधिक कपट कहां होय ? नीच उंच उत्तम कहा १ कही कपा कर सीय १ अति प्रचंड अग्नि कहा ? को दरदम मातंग ? विषवेली जगमें कहा ? सायर प्रबल तरंग ? 1 किणथी डरीए सर्वदा ? किणथी मळीए घाय ? किणकी संगत गुण वधे ? किण संगत पत जाय ? ९ चपळा तिम चंचळ कहा? कहा अचळ कहा सार? फ़ुनि असार वस्तु कहा? को जग नरकदुवार? अंध बधिर जग मुक को ? मात पिता रिप मित: पंडित मृद सुखी दःखी, को जगमांहे अभीत ? म्होद्य मय जगमें कहा ? कहा जरा अति घोर ? प्रबळ वेदना हे कहा ? कहा बक्त किशोर ?

करपश्च चिंतामणि, काममनी श्चं थाय ?
चित्रावेली हे कहा ? शुं साघ्यां दुःख जाय ? १३
अवण नयन शुख कर श्वुजा, हृदय कंठ अरु भाळ; इनका मंड़न हे कहा ? कहा जग म्होटा जाळ ? १४ पाप रोग अरु दुःखना ? कहो कारण शुं होय ? अशुचि वस्तु जगमें कहा ? कहा शुचि कहा जोय ? १५ कहा सुधा अरु विप कहा ? कहा संग कुसंग ? कहा है रंग पतंगका ? कहा मजीठी रंग ? १६

> ११४ प्रश्नोनो उत्तरनीचे प्रमाणे— (बोपाइ)

देव श्रीअरिहंत निरागी, द्याष्ट्र छुचि धर्म सोमागी; हित उपदेश गुरु सुसाध, जे धारत गुण अगम अगाध. १ उदासीनता सुख जगमांहि,जन्म मरणसम दुःख कोइ नाहीं; आत्मवोध झान हितकार, प्रवळ अज्ञान अगण संसार. २ चित्तनिरोध ते उत्तम ध्यान, ध्येय वीतरागी मगवान; ध्याता तास सुसुश्च बखान, जे जिनमत तत्त्वारथ जान. ३ रुद्धी मठ्यता म्होटो मान, क्वण अभव्य त्रिश्चवन अपमान; चेतन लक्षण कहीए जीव, रहित चेतन जान अजीव. ४ परउपगार पुण्य करी जाण, परपीडा ते पाप क्खाण; आश्चव कर्भ आगमन धारे, संवर तास विरोध विचारे. ५ निर्मळ इंस अंश जिहां होय, निर्जरा द्वादश्चविध तप जोय; वेद भेद बंधन द:खरूप, बंध अभाव ते माक्ष अनूप. ६ परपरिषाति ममतादिक हेय, स्वस्वभाव ज्ञान कर ज्ञेयः उपादेय आतम गुणबंद, जाणो भविक महा सुखकंद.७ प्रमबोध निध्यादम् रोध, निध्यादम् दुःख हेत अबोधः आतमहित चिता सुविवेक तास विमुख जहता अविवेक ८ परभव साधक चतुर कहावे. मृरख ते जे बंध बढावे: त्यामी अचळ राज पद पावे, जे लोभी ते रंक कहावे.९ उत्तम गुणरानी गुणवंत, जे नर लहत भवोदधि अंतः जोशी जस मनता नहीं रति, मन इंद्री जीते ते जति.१० समता रस सायर सो संत. तजत मान ते पुरुष महंत; श्रुरवीर जे कंद्रप्रवारे, कायर काम आणा श्रिर धारे. ११ अविवेकी नर पश्च समान, मानव जस घट आतमज्ञान: दिव्य दृष्टि धारी जिनदेव, करता तास इंद्रादिक सेव.१२ ब्राह्मण ते जे ब्रह्म विद्याणे. क्षत्री कर्मरिप वश आणे: वैस्य हाणि शुद्धि जे लखे, शुद्ध मक्ष अभक्ष जे मखे. १३ अथिर रूप जाणो संसार, थिर एक जिन धर्म हितकार; इंद्रियस्य छिद्धर जलजाणो,श्रमण भर्तोद्री अगाध वखाणो इच्छारोधन तप मनोहार, जप उत्तम जगमें नवकारः संजम आतम थिरता भाव, भवसायर तरवाको नाव,१५ छती शक्ति गोपवे ते चोर, शिवसाधक ते साध किशोर: अति दुर्जय मनकी गति जोय.अति कपट नारीमें होय.१६ नीच सोइ परद्रोह विचारे, ऊंच पुरुष परविकथा निवारे; उत्तम कनक कीच सम जाणे, हरख शोक हृद ये निव आणे. अति प्रचंड अग्नि हे क्रोध, दुर्दम मान मतंगज जोध: विषव्ही माया जगमांही. लोभ समो सायर को नांहि. १८ नीच संगधी हरीए भाय. मळीए सदा संतकं जाय: साध संग गुणबृद्धि थाय, नारीकी संगत पत जाय १९ चपळा जैम चंचळ नर आय, खिरत पान जब लागे वाय: छिल्ला अंजलि जळ जेम छिजे.इणविध जाणी ममत कहा कीजे चपळा तिम चंचळ धनधाम, अचळ एक जगमें प्रश्ननामः धर्म एक त्रिभुवनमें सार,तन धन योवन सकल असार.२१ नरकद्वार नारी नित जाणो, तेथी राग हिये निव आणो; अंतर लक्ष रहित ते अंध, जानत नहि मोध अरु बंध.२२ जे निव सुणत सिद्धांत बखाण, बधिर पुरुष जगमें ते जाण; अवसर उचित बोली नवि जाणे, ताकुं ज्ञानी मुक वखाणे.२३ सकळ जगतजननी हे दया, करत सह प्राणीकी मया; पालन करत पिता ते कहीए, तेनो धर्म चित्र सहहीए.२४

मोह समान रिप नहीं कोय, देखो सह अंतरगत जोय; सखर्में मित्र सकळ संसार, दःखर्में मित्र नाम आधार,२५ डरत पापथी पंडित सीय. हिंसा करत ग्रह सी होय: सखिया संतोषी जगमांही,जाकं त्रिविध कामना नांहि.२६ जाकं तृष्णा अगम अपार, ते म्होटा दु:खिया तन धार: थया पुरुष जे विषयातीत. ते जगमांहे परम अभीत.२७ मरण समान भय नहीं कोय, पंथ समान जरा नवि होय: प्रबळ वेदना क्षुधा बखाणो, वक्र तरंग इंद्री मन जाणो. २८ कल्पवृक्ष संजम सुखकार, अनुभव चितामणि विचार: कामगर्वी वर विद्या जाण,चित्रावेली भक्ति चित्त आण.२९ संजम साध्या सनि दुःख जावे,दुःख सहु गया मोक्षपद पाये; श्रवण शोभा सुणीए जिनवाणी, निर्मळ जिम गंगाजळ पाणी. नयनशोभा जिन्बिब निहारो,जिनपडिमा जिनसम करी घारो सत्य बचन मुख शोभा सारी, तज तंबोळ संत तेवारी. ३१ करकी शोभा दान वखाणो, उत्तम मेद पंच तस जाणोः भ्रजाबळे तरीए संसार, इणविध भ्रुज शोभा चित्त धार.३२ निर्मळ नवपद ध्यान धरीजे,हृदय शोभा इणविध नित कीजे: प्रभुगुण मुक्तमाळ सुखकारी,करो कंठ शोभा ते भारी, ३३ सतगुरु चरणरेणु श्विर धरीए,भाळ शोमा इभविध भवि करीए मोहजाळ म्होटो अति कहीए, ताकुं तोड अश्रयपद लहीए.

पापका युळ लोभ जयमांही, रोग युळ रस दुजा नांही; दुःखका युळ गनेह पियारे, घन्य पुरुष तिजुथी न्यारे. ३ ५ अञ्चित्व वस्तु जागों निज काया, छुचि पुरुष जै वरजितमाया; छुघा समान अध्यातम वाणी, विषसम कुकथा पाप कहाणी. जिहां वेटा परमारथ लहीए, ताकुं सदा सुसंगति कहीए; जिदां गया अपलक्षण आवे, ते तो सदा कुसंग कहावे. ३७ रंग पतंग दुरजनका नेहा, मध्य धार जे आपत छेहा; सज्जन स्नेह मजीटी रंग, सब काळ जे रहत अमंग.३८ प्रश्लोचर इम कही विचारी, अति संक्षेय चुद्धि अनुसारी; अति विस्तार अरथ इण केरा, सुणत मिटे मिध्यात अंधेरा.

कळश

रस पूर्ण नंद सुचंद संवत(१९०६),मास कार्तिक जाणीए, पक्ष उज्ज्वल तिथि त्रवोदश्ची,वार अचळ (श्रति) क्खाणीए आदीश पास पसाय पाभी, भावनगर रही करी, चिदानंद जिणंद वाणी, कही भवसायर तरी. ४०

इति प्रश्नोत्तरमाळा समाप्ता.

बोर सेवा मन्दिर

काल नः चिद्धान-प्राचित्र स्थापेत